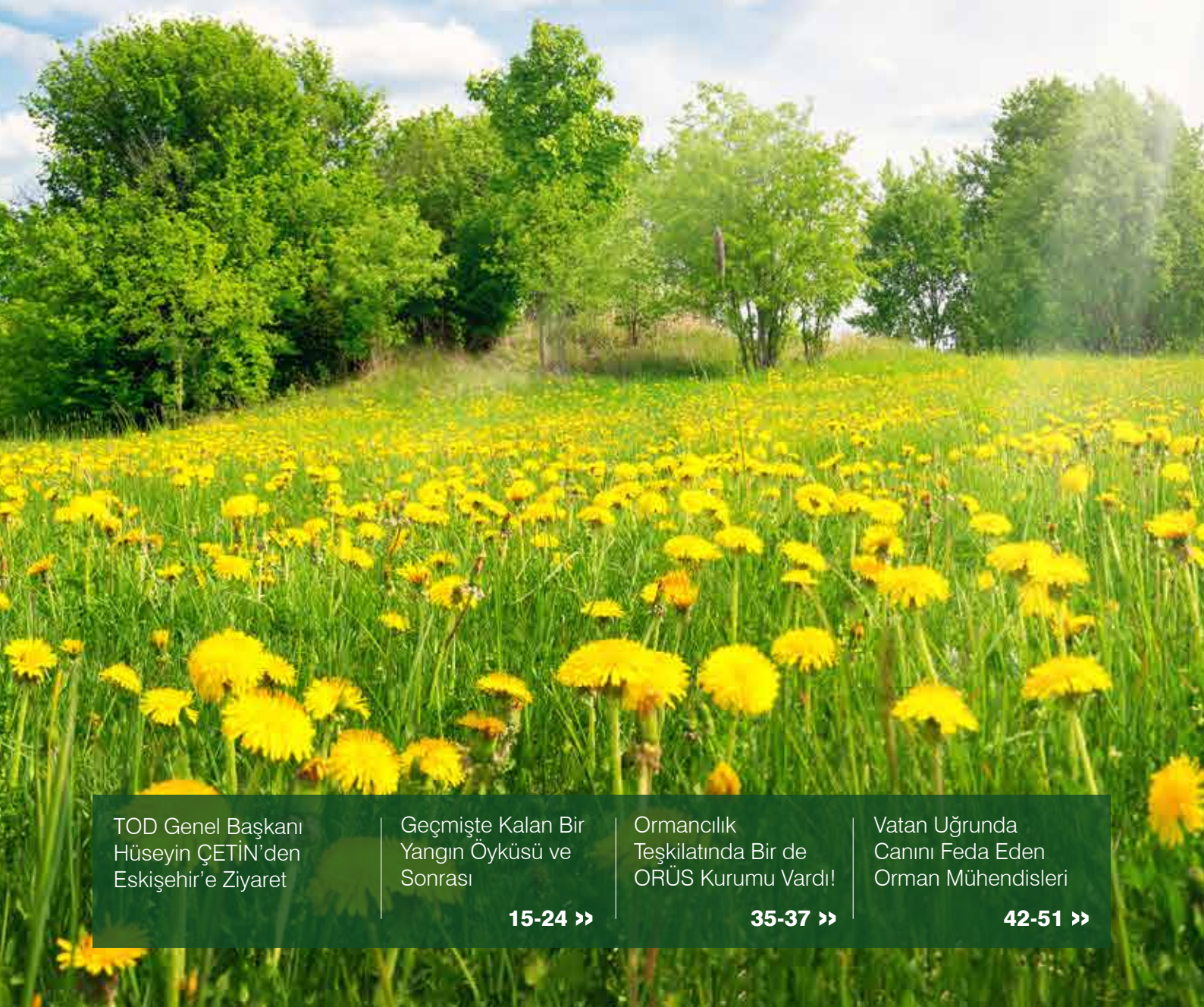

Orman ve Av

2019 | Mayıs-Haziran | 3 | Cilt 97

ISSN: 1302-040X

TOD Genel Başkanı
Hüseyin ÇETİN'den
Eskişehir'e Ziyaret

Geçmişte Kalan Bir
Yangın Öyküsü ve
Sonrası

Ormanlık
Teşkilatında Bir de
ORÜS Kurumu Vardı!

Vatan Uğrunda
Canını Feda Eden
Orman Mühendisleri

15-24 >>

35-37 >>

42-51 >>

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ

TARAFINDAN İKİ AYDA BİR

YAYIMLANIR.

Yıl: 2019, Mayıs-Haziran, Sayı:3 Cilt:97

ISSN 1302-040X

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ ADINA

SAHİBİ

GENEL BAŞKAN

Hüseyin ÇETİN

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Nihat ÖZ

EDİTÖR

Prof. Dr. Sezgin ÖZDEN

sozden26@gmail.com

YAYIN KURULU

Prof. Dr. İsmet DAŞDEMİR

Prof. Dr. Oktay YILDIZ

Doç. Dr. Cihan ERDÖNMEZ

Doç. Dr. Ufuk ÇOŞGUN

Dr. Erdal ÖZÜDOĞRU

Tank Barbaros PİLEVNE

Hayriye ERTUĞRUL

Bilgilendirmek amacıyla üyelerimize

ücretsiz dağıtılır.

YÖNETİM YERİ:

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ

TUNA CAD. NO: 5 06410 KIZILAY/ANKARA

TEL-FAKS

0312 433 84 13

www.ormancilardernegi.org

ormancilarder@ttmail.com

TASARIM / BASKI

Kuban Matbaacılık Yayıncılık

İÇ KAPAK FOTOĞRAFI

Hayriye ERTUĞRUL

İÇİNDEKİLER

Başyazı	1
Endüstriyel Ağaçlandırma Değerlendirme Toplantısı Dernek Genel Merkezi'nde Gerçekleşti	2
TOD Genel Başkanı Hüseyin ÇETİN'den Eskişehir'e Ziyaret	2
Derneğimiz Türkiye Ormancılık Sektörü Buluşması (TORSEB)'na Katıldı	3
TOD Dünya Çölleşme İle Mücadele Günü ve UNCCD'nin 25. Yılı Etkinliklerinde	6
Marmara Şubesi Etkinlikleri	7
Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Orman Fakültesi'nde Orman Oyunları Olimpiyatı Yapıldı	8
TOD Muğla Temsilciliği Orientiring Etkinliği Gerçekleştirdi	10
Anız Yakma ve Orman Yangınları	11
Geçmişte Kalan Bir Yangın Öyküsü ve Sonrası	15
Anılarım	25
NOYA	33
Ormancılık Teşkilatında Bir de ORÜS Kurumu Vardı	35
Benim Muhtarlarım	38
Şiirler	41
Vatan Uğrunda Canını Feda Eden Orman Mühendisleri	42
Vefat Eden Üyelerimiz	52
Ali Erhan ÖZER'den Şiirler	Arka Kapak İçi

Başyazı

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ YÖNETİM KURULU

Bergama - Kozak Bölgesinin en önemli geçim kaynaklarından çam fıstığında üretimin giderek düşmesi, yöre ekonomisini ve geçimini ağırlıklı olarak bu ürün ile sağlayan orman köylülerini olumsuz yönde etkiliyor.

Derneğimizin 56. Dönem Olağan Genel Kurulu, 15 Nisan 2018 tarihinde Ankara'da yaklaşık 1150 üyemizin katılımı ile yapılmış ve 56. Dönem Yönetim, Onur ve Denetleme kurulları belirlenmişti. 2018-2021 yıllarını kapsayan 56. Dönem Çalışma Programının hazırlanarak yayınlanması ve görev dağılımlarının yapılması ile çalışmalara başlamasından bugüne kadar geçen bir yıllık sürede birçok faaliyet gerçekleştirdik. Gerçekleştirilen faaliyetlerden bazıları nı bilgilerinize sunuyoruz.

ORMANCILIK ALANINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

- 26 Mayıs 2018 tarihinde «7139 Sayılı Kanunun, 6831 Sayılı Orman Kanununda yaptığı Değişikliklerin Orman ve Ormancılığa Getirdikleri ve Gö-türdükleri» konulu panel düzenledik.
- Yönetim Kurulumuzun 04.06.2018-sayılı kararıyla “Türkiye Ormancılık Durum Raporu” hazırlanması kararlaştırıldı. Nisan-2019’da çalışmalarını tamamlayarak, Dernek olarak bu çalışmayla yeni

bir geleneği başlatmak istedik. Bu çalışmayla, bugünkü koşullar altında ve yaşanan deneyimleri dikkate alarak, düzenli aralıklarla, son yılların güncel verilerini yansıtan fakat daha uzun dönemli yorumlarla, orman kaynakları yöneticilerine yön gösteren tespitlerimizi, paylaşmak istiyoruz.

- “Türkiye’de Orman Mühendislerinin Mesleki Koşulları ve Sorunları” başlıklı projenin, Ülke çapında Derneğimiz adına yapılması, projenin 17 Eylül 2018 başlangıç tarihinden itibaren 18 ayda bitirilmesi kararlaştırılıp çalışmalara başlandı.
- 26-27 Ocak 2019 tarihlerinde TOD Genel Merkezinde Ormancılıkta Yönetim Ve Örgütlenme Çalıştayı düzenledik. Çalıştayda yönetim kurulu üyelerimiz, konularında uzman akademisyen ve uygulamacılar ile birlikte ormancılık yönetimi ve örgütlenme konuları görüşülerek değerlendirildi. Çalıştay sonuç raporu ormancılık kamuoyu ile paylaşıldı.

- Bergama - Kozak Bölgesinin en önemli geçim kaynaklarından çam fıstığında üretimin giderek düşmesi, yöre ekonomisini ve geçimini ağırlıklı olarak bu ürün ile sağlayan orman köylülerini olumsuz yönde etkiliyor. Sorunların ve üretimi etkileyen olumsuzlukların tespiti için 18 Mart 2019 tarihinde Derneğimiz ile İzmir Büyükşehir Belediyesi arasında sorunun nedenini ve çözümünü bulmak için Protokol imzalandı. Protokol ile bölge ekonomisi için büyük önem taşıyan kozalak verimliliğini yeniden artırmanın yolları aranacak.

- Derneğimizce düzenlenmesine karar verilen “Uluslararası İklim Değişikliği Konferansı” 12-15 Kasım 2019 tarihleri arasında Antalya’da Rixos-Sungate Otelde yapılacak. Konferansla ilgili gerekli duyurular yapıldı ve ilgili kurullar oluşturuldu.

ÖRGÜTLENME ÇALIŞMALARI, ÜYE İLİŞKİLERİ VE SORUNLARI

- 8 Mayıs 2018 tarihinde 56. Dönem TOD Bilim kurulu ile

Orman ve Av Dergisi Yayın Kurulu oluşturuldu. Ayrıca Yönetim Kurulu kararı ile 03.08.2018 tarihinde TOD Sanat Kurulu oluşturuldu.

- 6 Temmuz 2018 tarihinde binamızdaki, 3194 Sayılı İmar Kanununa aykırı sorunların tamamı İmar Barışından yararlanılarak çözüme kavuşturuldu.
- Otel yararlanma hakları ve yararlanma bedeli güncellendi. 19.11.2019 tarihinde TOD-OMO-EKOPARK arasında yapılan protokol hükümlerine istinaden TOD & OMO lehine 24.03.2034 tarihine kadar tescil edilmiş "Müstakil ve Daimi Üst Hakkı" 28.12.2067 tarihine kadar uzatılmıştır.
- Derneğimizce 21 Mart 2019 Dünya Ormancılık Günü kapsamında yılın ormancısı onur ödülü verilmesi kararlaştırıldı. Bu kapsamda TOD Üyesi Orman Mühendisi Recai ŞENEL'e, Ülkemiz ağaçlandırma çalışmalarında "Devrim" niteliği taşıyan BUROR teras yöntemini geliştirme çalışmaları, TOD Üyesi Orman Yüksek Mühendisi Hayriye ERTUĞRUL'a ise ülkemizde ağaçlandırma çalışmalarında ve sivil toplum örgütlenmelerinde yaptığı üstün çalışmalar nedeniyle TOD-2018 yılın ormancısı onur ödülü verildi.
- 3 Nisan 2019 tarihinde TOD Batı Akdeniz Şubesi için Derneğimizce satın alınan ve TODBA Şubemizin kullanımına tahsis edilen dairemizin resmi açılışı gerçekleştirildi.
- 1928 yılında yayınlanmaya başlayan ve günümüze kadar devam eden Orman ve Av Dergisinin kalitesinden hiçbir ödün verilmeden kapak ve sayfa düzeninde değişiklik yapıldı.
- Aralık 2018 tarihinde "orman sevgisini yayma" amacımıza yönelik olarak, üyemiz Prof. Dr. Ünal AKKEMİK koordinasyonunda, hedef kitlesi çocuklar olan, "AĞAÇLARIMIZ" isimli kitabın çalışmalarına başlandı.
- Derneğimizin, orman ve çevre duyarlılığının duyurulması ve faaliyetlerinin tanıtılması amacıyla televizyon kanallarında yayınlanmak üzere Radyo Televizyon Üst Kuruluna sunulmak üzere kamu spotu hazırlandı.
- Üyemiz Doç. Dr. Cihan ERDÖNMEZ tarafından hazırlanan ve İZTV'de yayınlanan "Orman Yolu" Belgeselinin 2. Sezonunun çekimleri için Derneğimizce sponsorluk desteği sağlandı ve yapımcı firma ile işbirliği protokolü imzalandı.
- Facebook, Twitter & Instagram sosyal ağlarında gelişen olaylar ve önemli konulara ilişkin Derneğimiz mesajları verilmektedir.
- Şubat 2019 tarihinden itibaren doğaya dair bildiklerimizi yaygınlaştırmak ve doğayla aramıza giren mesafeyi azaltmak için her ayın son perşembe günü Derneğimizin konferans salonunda Doğa Konuşmaları adı altında söyleşiler yapılıyor.
- 5 Mayıs 2019 tarihinde yapılan seçimsiz olağanüstü genel kurul çalışmalarında Dernek Tüzüğümüzde önemli değişiklikler yapılarak uygulamada yaşanan aksaklıklar giderildi. 31 Mayıs 2019 tarihli Ankara Valiliğinin uygun görüş yazıları ile yürürlüğe girmiştir.

SOSYAL VE KÜLTÜREL ÇALIŞMALAR

- 1 Mayıs Emek ve dayanışma Gününde Derneğimiz Üyeleri de meydanlardaydı.
- 13 Mayıs Anneler Gününde, Derneğimiz üyesi Orman Mühendisi Aysel KELİCEN Hanımefendi evinde ziyaret edildi.
- 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı Türk Milletinin bağımsızlık ve özgürlük umutlarının inanca dönüştüğü, kurtuluş ateşinin yakıldığı 100. Yıldönümünü Cumhuriyet Gençleri ile birlikte kutladık.
- 16 Haziran 2018 tarihinde babalar günü kutlaması ve bayramlaşma Derneğimizin lokalimizde gerçekleşti.
- 26 Aralık 1924 yılında kurulan Cumhuriyetimizin en köklü sivil toplum örgütlerinden Derneğimizin 94. yaşı üyelerimizin ve doğa dostlarımızın katılımı ile coşku içinde kutlandı. Derneğimizin 94. kuruluş yıldönümü etkinlikleri kapsamında; Türkiye Ormancılık Kooperatifleri Merkez Birliği (ORKOOP) ile birlikte "Ormancılıkta Mesleki Yeterlilik, Belgelendirme, İş Güvenliği ve Sağlığı" konulu panel düzenlendi.

TOD Tarım Orman - İş Sendikası Genel Başkanı Şükrü DURMUŞ'a yapılan baskıyı kabul etmez ve her zaman orman emekçilerinin yanında olmaya devam edecektir.

- 21 Mart 2019 tarihinde Dünya Ormancılık Günü ve Orman Haftası etkinlikleri kapsamında ormancılık örgütleri ile birlikte Ulu Önder Mustafa Kemal ATATÜRK Anıtkabir'de ziyaret edildi.
- Dünya Ormancılık Günü ve Orman Haftası etkinlikleri kapsamında, çevre ve ormanlar konusunda öğrenciler arasında farkındalık oluşturulması, bilinç düzeyinin geliştirilmesi, orman, doğa ve çevre sevgisinin yayılması ve kökleşmesi amacıyla Derneğimizin Sanat Kurulu tarafından, Ankara'daki lise öğrencilerine yönelik düzenlenen «ORMANIN GİZEMİ» konulu şiir ve resim yarışması yapıldı ve yarışmaya çok sayıda eser katıldı. Dereceye giren eserlere ödülleri Yeşil Gece toplantısında takdim edildi.
- 06 Nisan 2019 tarihinde TOD Sanat Kurulu etkinlikleri kapsamında «Saz Eserleri ve Bir Solistten Şarkılar» isimli konser gerçekleştirildi.
- 02 Haziran 2018 tarihinde «ANKARA-ÇAMLIDERE-ÇAMKORU» ya Altındağ Telsizler İlkokulu, Batıkent Kent-Koop İlkokulu ve Batıkent Yahya

Çavuş İlkokulundan 40'ar kişilik öğretmen, öğrenci grubu ile birlikte ekoturizm gezisi düzenlendi.

- Ayrıca gerek Şubelerimiz ve gerekse Temsilciliklerimiz çalışma programları doğrultusunda birçok faaliyet gerçekleştirmişlerdir. Şube ve Temsilcilerimizin etkinliklerini Orman ve Av dergimizde yayımlamaya devam ettik. Çalışmalarına aynı azim ve duyarlılıkla devam edeceklerdir.

Tarım Orman-İş Sendikası Genel Başkanı Şükrü Durmuş, kanser hastası bir orman muhafaza memurunun Ankara'daki OGM Misafirhanesine alınmadığı ve misafirhanenin milletvekillerine tahsis edildiği bilgisini basınla paylaştığı için hakkında açılan soruşturma sonucu cezalandırıldı. Cezanın gerekçesi seçilmiş milletvekillerine hakaret, milletvekillerini terör örgütlerine hedef gösterme! kurumu küçük düşürme gibi hiçbir hukuksal sistemde karşılık bulmayan suçlamalar. Bu cezanın anlamının, sendikanın susturulmaya çalışılması olduğunu elbette herkes biliyor. Sendikaların temel görevleri üyelerinin haklarını korumak ve savunmaktır. Hasta bir orman muhafaza me-

murunun kamu misafirhanesini kullanmak istemesi kadar doğal bir şey olamaz. Sendikanın da bu çalışanın haklarını araması en doğal görevidir. Kurumu küçük düşüren eylem, sendika başkanının yapılan yanlış ifşa etmesi değil, kamu misafirhanelerini asıl kullanması gereken çalışanlardan çok kurumla alakası olmayan kişilere tahsis eden yöneticilerin eylemidir aslında. Diğer suçlamalar ciddiye bile alınacak düzeyde değil.

Görüyoruz ki sendika başkanına verilen bu hukuksuz ceza karşısında sarı sendikalar suspus olmuş, Orman Mühendisleri Odasından da ses seda çıkmamaktadır. 1924'te kurulan ülkemizin en köklü ormancı örgütü olan TOD elbette bu baskıyı kabul etmeyecek ve Sayın Şükrü Durmuş'un ve orman emekçilerinin yanında olacaktır.

Umut ediyor ve diliyoruz ki bağımsız *yargı daha önce olduğu gibi* yine bu hukuksuz kararı kaldıracaktır.

**TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ
YÖNETİM KURULU**

Endüstriyel Ağaçlandırma Değerlendirme Toplantısı 14.06.2019'Da Dernek Genel Merkezi'nde Gerçekleşti

Endüstriyel Ağaçlandırma değerlendirme toplantısı 14.06.2019 Cuma günü Dernek Genel Merkezi'nde gerçekleşti. Farklı bölgelerden gelen ve konularında deneyimli üyelerimizle oldukça verimli bir toplantı gerçekleşti. Konuyla ilgili detaylı bir çalışmamız yakında kamuoyu ile paylaşılacaktır.

TOD Genel Başkanı Hüseyin ÇETİN'den Eskişehir'e Ziyaret

TOD Genel Başkanı Hüseyin ÇETİN, TOD Eskişehir Temsilcisi Cafer İlkay YILDIRIM ve üyelerimiz ile yeniden seçilen Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanı Yılmaz BÜYÜKERŞEN, Odunpazarı Belediye Başkanı Kazım KURT ve Tepebaşı Belediye Başkanı Ahmet ATAÇ Bey'leri ayrı ayrı makamlarında ziyaret ederek hayırlı olsun dileklerini iletiler. 08 Mayıs 2019 Çarşamba günü gerçekleşen ziyaretlerimizde nazik kabulleri için kendilerine ayrı ayrı teşekkür ediyor başarılı çalışmalarının devamını diliyoruz.

Derneğimiz Türkiye Ormancılık Sektörü Buluşması (TORSEB)'na Katıldı

Türkiye Ormancılar Derneği olarak Orman Genel Müdürlüğü'nün (OGM) Kuruluşunun 180. yılı dolayısıyla, 12-16 Haziran 2019 tarihleri arasında OGM'nin Söğütözü Yerleşkesinde gerçekleşen "Türkiye Ormancılık Sektörü Buluşması-TORSEB" etkinliğine katıldık.

OGM avlusunda ve bahçesinde kurulan çadırlar ile OGM'nin çeşitli tesislerinde gerçekleşen etkinlikler, 100 civarında ormancılık ve orman ürünleri firması, sivil toplum kuruluşları ve Orman Bölge Müdürlüklerinin katılım gösterdiği fuarın yanı sıra resim sergisi, halk dansları ve kültürel gösteriler, ormancılık konularında paneller ve konserler gibi yan etkinliklerle hafta boyunca sürdü.

Resmi açılışını Tarım ve Orman Bakanı Bekir PAKDEMİRLİ'nin yaptığı etkinliklerde, Almanya Federal Cumhuriyeti Ankara Büyükelçiliği Gıda ve Tarım Müsteşarı Sayın Dr. Peter BOHLEN, Orman Genel Müdürü Sayın Bekir KARACABEY, Orman Bakanlığı bürokratlarının da ziyaret ettiği standımıza, organizasyonda yaşanan çeşitli aksaklıklar ve hafta boyunca yağan yoğun ve şiddetli yağmura rağmen meslektaşlarımızın ve halkın oldukça yoğun ilgisi oldu. "Türkiye Ormancılığı: 2019" isimli ormancılık durum raporumuz başta olmak üzere Derneğin tüm yayınları ve faaliyetleri oldukça ilgi gördü. Yayınlarımız ve dernek broşürümüz tüm katılımcılara dağıtıldı.

TOD DÜNYA ÇÖLLEŞME İLE MÜCADELE GÜNÜ VE UNCCD'NİN 25. YILI ETKİNLİKLERİNDE

Türkiye Ormancılar Derneği olarak Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü (ÇEM) tarafından organize edilen Dünya Çölleşme İle Mücadele Günü (WDCD) ve Derneğimizin de akredite sivil toplum kuruluşu olduğu Birleşmiş Milletler Çölleşme İle Mücadele Sözleşmesi (UNCCD)'nin 25. Yılı kapsamında 17-19 Haziran 2019 tarihlerinde ATO Congressium'da gerçekleştirilen uluslararası etkinlikler düzenlendi.

Derneğimizin de aktif bir şekilde yer aldığı kutlamalarda Dernek yayınlarımızın yer aldığı ve faaliyetlerimizin anlatıldığı standı yerli ve yabancı katılımcıların ilgisi oldukça yoğun oldu. Özellikle "Türkiye Ormancılığı: 2019" isimli ormancılık durum raporumuz başta olmak üzere İngilizce ve Türkçe yayınlarımız ve dernek broşürümüz tüm ziyaretçilere dağıtıldı.

"Toprağımız için el ele" temasıyla 17 Haziran 2019 Pazartesi günü başlayan etkinliklerin açılış programında BM Genel Sekreteri António GUTERRES'in video mesajı yayınlandı ve BM Genel Sekreter Yardımcısı ve UNCCD İcra Direktörü İbrahim THIAW, Tarım ve Orman Bakanı Bekir PAKDEMİRLİ ile ÇEM Genel Müdürü Dr. Ahmet İPEK birer konuşma yaptılar. Etkinlikler kapsamında uluslararası düzeyde düzenlenen "Çölleşme ve Hayat" konulu fotoğraf yarışması ile "2019 Yaşam İçin Toprak" yarışmasında dereceye giren kişi ve kurumlara ödülleri verildi. Etkinlikler kapsamında üst düzey bakanlar toplantısı, STK, çocuk, gençlik ve kadın forumları, UNCCD 25. Yıl Özel Etkinliği ve 2 gün boyunca farklı salonlarda oturumlarla devam eden Toprak Kongresi gerçekleşmiştir.

18 Haziran 2019 tarihinde gerçekleşen ve Tarım ve Orman Bakan Yardımcısı Akif ÖZKALDI ve ÇEM Genel Müdürü Dr. Ahmet İPEK'in de katıldığı STK Forumunda Derneğimiz adına II. Başkan A. Hüsrev ÖZKARA sunumlarını gerçekleştirmişlerdir. 19 Haziran 2019 Çarşamba günü Kurtboğazi Barajı Soğuksu Milli Parkı ve Kızılcahamam'a teknik gezi düzenlenmiştir.

MARMARA ŞUBESİ ETKİNLİKLERİ

Daha önce Derneğimiz tarafından yaptırılan Hoca Ali Rıza Efendinin mezarının zarar gören kısımlarının onarılması sağlanmıştır.

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Orman Fakültesi'nin 2019 Yılı Mezuniyet Töreninde Fakülte ve Ormancılık Meslek Yüksek Okulunda dereceye giren öğrencilere Yönetim Kurulu üyelerimiz tarafından hediyeler verilmiş, mezuniyet töreni sonrasında gerçekleştirilen müzik dinletisi tarafımızdan organize edilmiştir.

ISPARTA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ ORMAN FAKÜLTESİ'NDE ORMAN OYUNLARI OLİMPİYATI YAPILDI

Oğuz ÇOBAN - Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Orman Fakültesi

Orman oyunları olimpiyatının amacı; orman ve ormancılık gündeminin oluşturulması, bu konuya emek veren paydaşların tanınırlığının artırılması ve insanların yaşadığı ortamda karşılaştıkları çevresel sorunları algılamaları konusunda bilinç oluşturmaktır. İlk Türkiye Ormancılar Derneği Batı Akdeniz Şubesi tarafından, 2017 yılında ormancılık haftası etkinlikleri kapsamında Antalya'da gerçekleştirilen orman oyunları olimpiyatının ikincisi 2018 yılında yine Antalya'da düzenlenmiştir. Şube yönetim kurulunun ve özellikle yönetim kurulu başkanı Prof. Dr. Tuncay NEYİŞÇİ'nin düşüncesi, bu olimpiyat oyunlarının Isparta'daki orman fakültesinde oynanması ve üniversitelerarası bir oyuna dönüştürülerek ulusal bir platforma yayılmasıydı. Bu düşünce Orman Fakültesi Dekanlığı tarafından da oldukça olumlu karşılanmış ve planlama yapılmıştır. Isparta Orman Bölge Müdürlüğü, Orman Mühendisleri Odası Batı Akdeniz Şubesi ve Ünse Mühendislik bu konuda destek ve receklerini belirtmişlerdir. Oyunlar planlanırken olanaklar ölçüsünde kararlar verilmiş ve mütevazı bir spor alanı hazırlanmıştır. Odun kesme, disk atma, kozalak toplama, yıllık halka sayımıyla ağaç yaşı belirleme, ster odunu istif etme ve tomruk yuvarlama oyunlarının oynanması kararlaştırılmıştır. Oyunlarda kullanılacak odunsu mater-

yalin temini ve ahşap düzeneklerin yapımı Isparta Orman Bölge Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmiştir. Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Orman Fakültesi bahçesinde oyun parkurları oluşturulmuş ve 25 Nisan 2019 Perşembe günü orman oyunları olimpiyatı yapılmıştır.

Oyunlara Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Eğirdir Su Ürünleri Fakültesi, Orman Fakültesi, Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi ve Teknoloji Fakültesi'nden takımlar katılmıştır. Yanışmalara 2019 yılı Mart ayında Antalya'da düzenlenen oyunlarda birinci olarak Isparta'daki oyunlara gelmeye hak kazanan Akdeniz Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi takımı da katılmıştır. Oldukça heyecanlı ve eğlenceli geçen yarışmalar sonucunda, Akdeniz Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi takımı üçüncü, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi takımı ikinci ve Orman Fakültesi takımı da birinci olmuştur.

Takımlarda yarışan yarışmacılara ve oyunları yöneten hakem heyetinde yer alan Türkiye Ormancılar Derneği Batı Akdeniz Şubesi temsilcilerine katılım belgeleri verilmiştir. Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi adına Rektör Yardımcısı sayın Prof.Dr. Hüseyin Fakir, Orman Fakültesi Dekanı Sa-

yın Prof. Dr. Yılmaz ÇATAL ve Genel Sekreter Sayın Sefer KUTLU, orman oyunları olimpiyatına destek veren Isparta Orman Bölge Müdürü Sayın Kenan AKDUMAN'a, Orman Mühendisleri Odası Akdeniz Şube temsilcisi Sayın Tahsin ETLİ'ye, Türkiye Ormancılar Derneği Batı Akdeniz Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Prof. Dr. Tuncay NEYİŞÇİ'ye, Ünse Mühendislik adına Sayın Mehmet ÜNAL'a plakelerini takdim etmişlerdir.

Orman oyunları olimpiyatı başlarıyla tamamlanırken gelecek yıllarda bu oyunların üniversiteler arasında devam ettirilmesi, orman teşkilatından ve halkın içinden katılımlara açık olması öğrenciler ve katılımcıların ortak düşüncesi olmuştur. Bu organizasyonda desteklerini esirgemeyen Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Rektörlüğüne, Isparta Orman Bölge Müdürlüğüne, Orman Mühendisleri Odasına, Türkiye Ormancılar Derneğine, Ünse Mühendisliğe ve emekleri geçen Türkiye Ormancılar Derneği Batı Akdeniz Şubesi Yönetim Kurulu Üyeleri Prof. Dr. Tuncay NEYİŞÇİ'ye, İsmail İKİLER'e, Necati BAŞ'a, Mehmet TÜRKKAN'a, Abdurrahman ÇOBANOĞLU'na, Orman Fakültesinin akademik ve idari personellerine, öğrencilerimize ve diğer katılımcılarımıza çok teşekkür ederiz.

TOD MUĞLA TEMSİLCİLİĞİ ORIENTİRING ETKİNLİĞİ GERÇEKLEŞTİRDİ

Türkiye Ormancılar Derneği Muğla Temsilciliği'nin organize ettiği ve 7'den 70'e herkese ormanda bulunan ağaç ve bitki türlerinin özelliklerini tanıtmayı hedefleyen bir orientiring etkinliği düzenlendi. 04 Mayıs 2019 Cumartesi günü Muğla Yaraş Ormanlarında düzenlenen yarışmada ormanın değişik yerlerinde 15 adet hedef noktası belirlendi. Harita üzerinde belli rotayı takip eden katılımcılar, hem yön buldular hem de bu hedefler üzerinde asılı olan "ağaç türü bilgilendirme kartlarını" okuyarak bütün parkuru tamamladılar.

Etkinliğe Sıtkı Koçman Üniversitesi Orientiring topluluğu, Bisiklet topluluğu, Eğitim Fakültesi Matematik bölümü ve Tıp Fakültesi öğrencileri ile dışarıdan bağımsız olarak toplam 60 kişi yarışmacı olarak katıldı. 60 kişiden üçer kişilik 20 adet yarışmacı grubu oluşturuldu. Son derece zevkli, heyecanlı ve renkli geçen yarışmada ilk üçe giren gruplara törenle birincilik, ikincilik ve üçüncülük madalyaları Türkiye Ormancılar Derneği üyesi Orman Mühendisi Recai ŞENEL, MSKÜ Spor Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi Gönül BABAYİĞİT İREZ ve Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi Dr. Baki ŞAHİN tarafından verildi.

Türkiye Ormancılar Derneği Muğla Temsilcisi Orman Mühendisi S. Ümit PORTAKAL, Dernek üyeleri Orman Mühendisi Muammer KOÇAL ve Orman Mühendisi Recai ŞENEL tarafından organize edilen etkinliğe; Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi ve MSKÜ Orientiring Topluluğu Koordinatörü Doç. Dr. Gönül BABAYİĞİT İREZ ve MSKÜ Orientiring Topluluğu Başkanı Mehmet KÜÇÜKAKÇALI büyük destek verdi. Ayrıca Bisiklet Topluluğu Koordinatörü Spor Bilimle-

ri Fakültesi Öğretim Görevlisi Bahadır ALTAY, Bisiklet Topluluğu Başkanı Tahsin Paşa GÜL ve Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi Dr. Baki ŞAHİN organizasyona katılımlarıyla renk kattılar.

Orientiring yarışmasında birinciliği; Eminer İÇTEN, Ebru İNAN, Serenay ÖZGÜL'den oluşan grup, ikinciliği; Saniye ÖZCEVİZ, Feyza Nur KAYGISIZ, Oğuzkan GÖÇGELDİ'den oluşan grup ve üçüncülüğü de Üzeyir Can AKÇA, Süleyman KARAGÖZ, Baki ŞAHİN'den oluşan grup almıştır.

ANIZ YAKMA ve ORMAN YANGINLARI

Tuncay Neyişçi
Yangın Ekolojisi uzmanı

Ülkemizin karşılaştığı ciddi sorunlara karşı geliştirdiği, her kapıyı açan maymuncuk niteliğinde bir çözüm önerisi var. YASAK!

Köylümüzün binlerce yıllık bir alışkanlığı olan anız yakma orman yangınlarına mı neden oluyor? Çözüm kolay. Anız yakmak yasak!

Bu kolaycı yaklaşım sorunu çöz-müyor. Çözemiyor. İnsanların alışkanlıkları kolay değişmez. Bilgi ve çaba gerektirir. Anız yakmanın nedenlerini araştırmak, o nedenleri ortadan kaldıracak alternatifleri araştırıp bulmak, bunların kullanımının yaygınlaşması için eğitim programları düzenlemek, gerekli çabalardan bazıları ise, düşük enerjili anızı yakmanın orman yangını ya da diğer başka sorunlara neden olmadan ne zaman ve nasıl yakılacağına öğretilmesi, çoğumuzun karşı çıkma olasılığına karşın, uygulanması en kolay, en

Dünyanın en mükemmel arabasına sahip olabilirsiniz ancak o arabanın yeteneğini ortaya koyabilmesi için onun standardına uygun ehliyet ve yollarınız olmalıdır.

etkili ve başarı şansı en yüksek çözüm önerilerinden biridir (bu konuyu destekleyecek bilimsel çalışmalar yapılmış ve yayınlanmıştır). Bu noktada sorulması gereken önemli soru, ilgililerin bu konuya ne büyüklükte kaynak ayırdıkları ve ormanları anız yakmalarına karşı korumak üzere hangi fiziksel ve sosyal önlemleri aldıklarıdır. Düşük enerjili anız yakmanın ormana sıçramasını önlemek, eğitim dahil, önleyici tedbirleri almak başta devletin sorumluluğu ve görevi olmalıdır. Bu görev ve sorumluluklar yerine getirilmeden yalın bir yasaklama ile sorumluluğu ve suçu tümüyle köylüye ya da halka yüklemeye çalışmak çok büyük haksızlıktır.

Ülkemizde son 15 yılda yaşanan büyük yangın alanlarının hemen tamamı, deyim yerinde ise, karış karış dolaşmış bir yangın ekolojisi uzmanı olarak, bir kaplumbağa bir domuz dışında orman yangınında hayatını kaybetmiş bir hayvan türüne rastlamadığımı söyleyebilirim. Sanılanın aksine

yangını sorun olduğu alanlarda canlılar yangınla baş edebilecek, yangını öldürücü etkilerinden kendilerini koruyabilecek becerileri edinmişlerdir. Bu satırları okuyan pek çok kişinin (buna ormancılar da dahil) “ne yani ormanları yakalım mı” düşüncesine kapılacağını biliyorum. Doğanın çalışma düzeni ve dinamiğini (ekosistemlerin işleyişini) anlamadığınızda bu çok mantıklı gelebilir. Oysa anlamadan yönetemezsiniz. Bir ekolog için orman yangınları ne tahrip edici ve ne de geliştirici bir etkidir, orman yangını sadece değiştirir. Değişimin iyi mi ya da kötü mü olduğu konusu ekolojinin değil yönetimin (insan merkezli) alanına girer. Ekoloji ile yönetim farklı alanlardır ve temel olan insan değerlerinden bağımsız (iyi-kötü, faydalı zararlı, büyük-küçük, sarı-yeşil, vb.) ekolojik anlayış üzerine oturtulamayan yönetim kararlarının, beklentinin aksine, sistemin çökmesine neden olabileceğidir. Özelde anız yakma genelde orman yangını bunun örnekleriyle doludur.

Bir başka önemli kolaycılık da yaz aylarıyla birlikte, yangın tehlikesi nedeniyle ormana giriş çıkışların yasaklanmasıdır. Bu nesnel ihtiyacı karşılayacak alternatif çözümler üretmeden, bu konuda kafa yormadan yasaklamak akılcı ve tabii ki başarılı bir çözüm olabilir mi? Yasaklamak sorunu çözemediği gibi, aksine ağırlaştırmaktadır. Yasağa karşın ormanlarda kaçak olarak piknik yapanların yangına neden olma olasılığı çok daha yüksektir. Orman yangınları ormanlar ile insanlar arasındaki etkileşimin koptuğu, bozulduğu alan ve durumlarda artmaktadır. Bu nedenle ilgililerin temel yaklaşımının insanların ormanlar üzerindeki etkilerini (içeriksiz yasaklarla) anaza indirmek değil, ormanların insanlar üzerindeki etkilerini en üst seviyeye çıkarmak olmalıdır. Ülkemizde çıkan orman yangınlarının büyük bölümü, bilerek ya da bilmeyerek orman yöneticileri tarafından bir anlamda teşvik edilen bu doğrudan ya da dolaylı orman-insan çatışma-

sının bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.

İlgililerin özellikle yüksek yangın riski dönemlerinde insanların ormanlardan yararlanmalarını en üst seviyeye çıkaracak nicelik ve nitelikteki alanları hizmete sunmaları bir zorunluluktur. Bu alanlar aynı zamanda etkin eğitim, bilinçlendirme ve davranış değişikliği oluşturma alanları olarak da tasarlanmalı ve kullanılmalıdır. Yalın yasaklamaların orman yangınlarını önlemedeki başarı düzeyleri, yıllarlardan beri yaşananlar bakıldığında, apaçık ortadadır. Devlete düşen yasak koymak değil yasağı gerektiren nedenleri akılcı çözümlerle ortadan kaldırmaya çalışmaktır. Bu noktada köklü bir strateji değişimi zorunludur. Yasaktan anlamaya, akılcılığa yönelmesi gereken bu strateji değişimi etkin olduğu kadar ucuz, katılımcı ve kalıcı bir çözüm olacaktır.

Yaşanan aşırı sıcaklar bu yıl orman yangınları sayısı ve şiddetinde artışlara neden olabilecektir. Yaşanan kuraklık ve artan sıcaklığın orman yangınları üzerindeki etkisi gelecek yıllarda çok daha belirgin olarak ortaya çıkacaktır. Bu nedenle yapılması gereken salt bu yılın sorunlarıyla ilgilenmek değil, gelecek yıl çok daha şiddetli yaşanması olası orman yangınlarına karşı akılcı önlemler üzerinde çalışmalara başlamaktır. Şimdi bu noktada orman yangınları kadar sıcak soruları ilgililere sormak gerekir: Tarım Orman Bakanlığına açık mektup

Yaz aylarıyla birlikte orman yangınları kadar sık duyduğumuz

bir başka konu var. Orman yangınlarının %90'ının insan kaynaklı olduğu. Geriye kalan %10, ülkemizde aktif volkan olmadığından, yıldırım gibi insan dışı bir nedene ait. Orman Genel Müdürlüğü (kurum) 2017 yılında çıkan yangınların %53'nün nedenini belirleyememiştir. Belirlenenlerin %30'u ihmâl-kaza ve %6'sı kasıt olarak sınıflandırılmıştır. Diğer benzeri coğrafyalarda olduğu gibi yaşadığımız coğrafyada da orman yangınlarının hemen tamamının insan kaynaklı olduğunu tahmin etmek hiç de zor bir iş değildir. Zor olan, ya da üzerine düşülmesi gereken insanların hangi nedenlerle yangına neden olduklarının tüm ayrıntılarıyla incelenmiş, araştırılmış, analiz edilmiş olmasıdır.

Birinci sıcak soru; Nedeni belirlenememiş orman yangınları oranının %53 gibi çok yüksek bir rakam olması şaşırtıcı değil mi? Soruyu biraz daha ısıtalım; yetkililer bu oranı düşürmek, makul sınırlara çekmek konusunda hangi çalışmaları yürütmüşler, hangi önlemleri almışlar, gelecek yıllar için ne gibi çalışmaları planlamışlardır?

Soruyu somutlaştırmak anlamında, herhangi bir yangın sırasında ya da sonrasında özel uzman ekipler görevlendirilerek yangının gerçek nedeni araştırılıp rapora bağlanmakta mıdır? Yüz yıla yakın bir süreden beri orman yangınlarıyla uğraşan, büyük bütçeler kullanan bir kurumun bu konuda yetkin ve deneyimli ekiplerinin ve zengin bir rapor arşivinin olması gerekmez mi?

Daha önceki onlarca yıla ait yüksek veriler ile 2017 yılına ait veriler arasında küçük bir iyileşme izine bile rastlanamaması dikkate alınarak, bu konu üzerinde yeterince durulmadığı ileri sürülebilir.

Nedenini, failini bulamadığınız, bulmak yolunda etkin adım atmadığınız çetin bir konu ile nasıl mücadele edebilirsiniz? Bu, güçlü bir istihbarat ekibi kurup, alan çalışması yapmadan terörle mücadeleye kalkışmak gibi bir şey değil midir? Bu saptama ihmâl-kaza ve kasıt için verilen değerleri (%30, %6) de tartışmalı hale düşürmez mi?

İkinci sıcak soru; doğruluğu tartışmalı olsa da her üç yangından birinin ihmâl ya da kaza sonucu çıktığı ileri sürülmektedir. İhmâli ya da kazayı yapanlar kimlerdir? Bunların cinsiyet ve yaş dağılımları nasıldır, Sosyal, ekonomik, eğitim durumları nedir? gibi önlem geliştirmede gerekli olabilecek pek çok alt başlık konusunda (bunlara enerji hatlarını terörü, kastı, vb. de dahil edebilirsiniz) veri toplanmış mıdır? Toplanmışsa, ne gibi stratejiler geliştirilmiş, toplanmamışsa nedenleri nelerdir.

Eğer bu konularda ayrıntılı verileriniz, analizleriniz, üzerinde tartışılmış stratejileriniz yok ise, orman yangınlarının baş aktörü olarak gördüğünüz insanı nasıl değiştirecek, nasıl bilinçlendireceksiniz?

Bunların yapılmamış, uygulamaya konulmamış olması durumunda kurum en büyük yangın aktörlerinden bir konumuna düşmez mi? Daha açık bir ifade ile bu

kurumun ihmali (yangına neden olan) olarak görülemez mi?

Üçüncü sıcak soru; failinin ne-redeyse tamamının (%90) insan olduğu bir alanda mücadele ederken, bütçe kaynaklarınızın yüzde kaçını insan davranışını değiştirme, eğitime, kamuoyu oluşturma, insan-orman ilişkilerini düzeltme gibi önleyici tedbirlere ayırıyorsunuz?

Orman içinden akıp giden ana yollarda sigara izmariti konusunda uyarıcı, eğitici akılda kalan bir uyarı levhası gördünüz, jandarma ya da polisten bir uyarı, hatırlatma işittiniz mi? Örneğin; medyada akciğer kanserine neden olduğu için sigara içme oranını düşürmeye yönelik başarılı bir kampanya sürekli dönerken, “ciğerlerimizi yakan” orman yangınları konusunda benzer bir kampanyanın başlatılamamış olmasının nedeni üzerinde düşünülmüş müdür?

Dördüncü sıcak soru, ülkemizde yaşanan hatıralardaki büyük orman yangınlarının çoğu düşük enerjili ancak kolay ateş alabilen anız yakmaları (bazı istatistiklerde %8-10 olarak gösterilmektedir) ile başlamıştır. Uzun yıllardan beri (sanıyorum 1995) bu konuda ormana 4 km mesafede anız yakmanın yasaklanmasından başka bir önlem alınmamıştır. Ancak anız yakmaları devam etmiş, bazı vatan-daşlar cezalandırılmıştır. Kurum ne yol kenarlarında ve ne de tarım-orman, yerleşim yeri-orman sınırlarında anız ve benzeri kolay ateş alabilen, düşük enerjili ince ve kuru (anız, ot, yaprak, ince dal, vb.) yanıcılardan temizlenmiş şeritler açarak ba-

sit bir önlem almaya bile gerek görmemiş, alınmasını sağlama gayretine girişmemiştir. Bu durumun örneklerini seyahatiniz sırasında en işlek ana karayolları boyunca gözlemleyebilirsiniz. Oysa kurum yılda önemli bir bütçeyi yangın emniyet yol ve şeritlerinin yapımı ve bakımına ayırmaktadır. Anız tarlası ile orman arasında iki pulluk genişliğinde sürülmüş bir alan yaratılması bile çok etkin sonuçlar verebilir.

Beşinci ve şimdilik, son sıcak soru; orman içindeki kırsal kökenli nüfus azalsa da orman içine ve bitişğine yerleşenlerin sayısı artmaktadır. Orman içinde yaşayan, içine giren her eğitim-siz, bilinçsiz insan orman yangını riskini artırır. Mermer ocakları, tatil köyleri, kadim köyler, yollar, HES'ler, RES'ler, katı atık depolama alanları vb. de buna dahildir. Yangın anında, can ve mal güvenliği önceliği aldığı için, orman yangınlarına müdahale strateji ve planlarında önemli karmaşaya neden olmaktadır. Bu nedenle kurumun orman içi ve bitişğinde mevcut her türden yapının yangına karşı belirli standartlarda olmasını sağlama gibi bir sorumluluğu vardır. Kurum bu sorumluluğu yerine getirecek standartlar konusunda çalışmalar gerçekleştirmiş, uygulamaya koymuş mudur? Kurum tarafından orman içine inşa edilmiş tesislerde bile, bu tür tedbirlerin alınmamış olduğunun, üstüne üstlük çok kolay yanabilen ve yandığında yüksek enerji çıkaran malzemelerin kullanılmış olduğunun gözlenmesinden yola çıkarak, bu alan-

da da pek çok eksiğimizin olduğu anlaşılmaktadır.

Bu soruların, işin erbabına bile önemsiz görünme riski yüksektir. Kamuoyu da dahil orman yangınının ancak ve sadece helikopterle söndürülebileceğini düşündüğü bir toplumda bundan başkası düşünülemez.

Ancak bu sorulara somut yanıtlar bulunmadan, çalışmalar gerçekleştirilmeden orman yangınlarını yönetmek mümkün değildir. Olamaz da. Bunlar orman yangınlarının çıkmasını önlemeye ağırlık veren konulardır. Oysa kurum orman yangınlarıyla mücadele (söndürme odaklı) etmektedir. Orman yangınları yönetimi orman yangınlarının önlenmesi stratejisini olduğu kadar, orman yangınlarıyla mücadele stratejisini de içerir. Uzun yıllardır uygulanmakta olan dar alan orman yangınlarıyla mücadele stratejinden orman yangınları yönetimi stratejisine geçilmediği sürece orman yangınları ciğerlerimizde giderek büyüyen yaralar açmaya devam edecektir. Salt mücadele stratejisiyle, en kısa sürede söndürülmeye çalışılan her yangın, bir sonraki büyük yangına su taşır.

Sözü bir örnekle bitirelim; dünyanın en mükemmel arabasına sahip olabilirsiniz ancak o arabanın yeteneğini ortaya koymasına için onun standardına uygun ehliyet ve yollarınız (alt yapınız) olmalıdır. Stabilize bir yolda Ferrari ne işe yarayabilir ki? Kurum, bu temelde bir alt yapı hazırlamadan başarılı olabileceğini düşünüyor mu?

GEÇMİŞTE KALAN BİR YANGIN ÖYKÜSÜ VE SONRASI*

Ali Erhan ÖZER - Orman Yüksek Mühendisi

Yangın

Ne zaman başladı?
Ne çabuk büyüdü?
Gökyüzünü birden yoğun bir duman ve kıızılık kapladı.
Alevler, mavilikler içinde çeşitli oyunlar oynuyor,
Rüzgârla birlikte,
eğleniyorlar mı ne!
Doğada bir çığlık, kulakları yırtan acı bir feryat,
Öyle bir güç ki,
elden bir şey gelmiyor, heyhat.
Yanıyor rüzgârla yürüyen alevin önünde her şey,
Emeklerim, sevdiklerim...
İçim yanıyor.
Gönlümün taa derinliklerinde bir yerler kanıyor.

Ali Erhan ÖZER

İstanbul 2017

25 Temmuz 1994'te; yıllık iznimin 15 gününü geçirmek üzere, eşim ve çocuklarımla birlikte Şarköy'de bir oda ve açık mutfaklı bir salonu olan eve sabah saatlerinde gelmiştik. Çanakkale-Şarköy arası 75 km. kadar kısa bir yol. Eve kısa sürede yerleştik, arkadaşlar ve komşularla kısa bir sohbet sonrası deniz kıyısına indik. Akşamı bulmuş idik. Akşam sofrası hazırlanacaktı ve ben kendime bir duble rakı koymuş, çocukları beklerken, Gelibolu orman alanlarında yangın çıktığını televizyonun 18:00 haberlerinden öğrendim. Hemen Orman Bölge Müdürlüğü santral binasını aradım. Yangın Koruma Şube

Müdürü Dinçer KAYATÜRK'tü. Yangın İdare Merkezi, santral ile aynı binada bulunuyordu. Yangının Eceabat ilçesi Kumköy tarafında saat 16.00-16.15 sularında, tarlada çıktığını ve aşırı rüzgâr nedeniyle ormana sıçradığını ve büyüdüğünü öğrendim. Bu alanlar AGM yönünden benim sorumluluğumdaydı. Hazırlandım ve özel arabamla Eceabat'a yangın yerine hareket ettim. Bu arada radyoda değişik, ikircikli haberler alınıyordu.

Saat 19.30 gibi Kabatepe yoluna geldim ve yangın yerine gitmek için arabamı Kabatepe tanıtım alanına çevirdim. Yol kenarında; askeri araçlar, Keşan-Çanakkale-Balıkesir-Edirne-İstanbul gibi

“ Gelibolu
yangını
sırasında
açığa çıkan
enerji,
Hiroşima'ya
atılan atom
bombasının 7
mislidir. ”

yerlerden getirilmiş iş makineleri, insanlar ve jandarmalar bulunuyordu. Tabii ki jandarma benim aracın önünü de kesti ve yangın alanına giremeyeceğimi söyledi.

-Arkadaş, ben orman yüksek mühendisi ve ağaçlandırma başmühendisiyim ve burası benim sorumlu olduğum bir alan...

-Giremezsiniz beyefendi, Valinin (Hüsnü Tuğlu) kesin emri var.

Kabatepe Günöbirlik Kamp Alanı'nda bulunan insanların yangından zarar görmemesi için, Valilikçe bu alanın boşaltılmasına çalışılıyormuş. Bu olay; yangın ekiplerinin yer değiştirmesi konusunda büyük aksamalara ve yangının daha da büyümesine neden olmuştur.

***Bu yazının amacı, o dönem yaşananların, yazılmamış olmasıdır.**

-Arkadaşım, beni bırak, sonra sorumlu duruma düşersin, gibi konuşmalar sürerken, o ara İstanbul Orman Bölge Müdürlüğüne ait resmi bir pikap geldi. Araçta Haydar TORUNOĞLU (sonra Çanakkale Orman Bölge Müdürü oldu) ve iki kişi daha vardı. Haydar Bey ne olduğunu sordu. Tanıtım Merkezine gideceğimi ama içeri giremediğimi söyledim.

-Arabayı uygun bir yere park et, bizimle gel, dedi.

Böylece yangın yerine girdik ve Kabatepe Tanıtım Merkezi'ne geldik.

Hemen yörede bulunan bir grup işçi, yorgun teknik elemanlar ve makineler ile birlikte fıstıkçanı

alanlarında yangınla savaşıma devam ettik.

Saat 22.30 sularında, saat 16.30 sularında başlayan yangın, bazı yerlerde tepe, bazı yerlerde ise örtü yangını olarak sürüyordu. Yangının saatteki hızı neredeyse 100 km.yi geçen rüzgâr nedeniyle Kabatepe'yi geçerek, Sedülbahir yönünde Kum Limanı denilen yöreye kadar çok hızlı ilerlemişti. Her yerde insanlar, yangın işçileri, köylüler canı- raş çalışıyor duman ve alevlerin arasında yangını durdurabilmek için çaba harcıyordu. Yangını söndürmekten bahsetmiyorum, sadece belli alanlarda tutabilmektir amaç...

Çanakkale, Balıkesir, Edirne, Bursa, İstanbul gibi illerden gelen teknik elemanlar ve çeşitli iş makineleri, bir karmaşa içinde yangını söndürmeye çalışıyorlardı. Saat 21.00 sularında Talat GÖKTEPE'yi yangın alanında kaybettiğimizi öğrendik. Hepimiz önce bir şok geçirdik. Gerçekten, çok üzüldüm ve yı-kıldım.

Talat GÖKTEPE; Orman Fakültesi'nde bizlerden bir-iki dönem önce idi, ancak Orman Fakültesi ikinci sınıfta öğrenci iken tanıdığım ve hep iyi ilişkiler içinde olduğum bir arkadaşım. Etüt Proje Başmühendisi olarak Çanakkale'de birlikte, amir-memur olarak çalıştık. AGM'nin tekrar kurulması üzerine AGM Başmühendisliğine atandım. Bağımsız birim olmamıza rağmen her zaman saygı ve sevgi ile birlikte görev yaptık.

Gelibolu yangınından bir hafta kadar önce Eceabat Soğanlıdere,

Behramlı köyü yakınlarında orman yangını çıkmıştı. Etüt Proje Başmühendisi Sadi HOŞGÖR ile birlikte yakın bir alanda görev-deydik. Yangını görünce aceleyle yangın alanına gittik. Ekipler teknik elemanları ile birlikte yangını söndürmek için çalışıyorlardı. Bu arada Talat GÖKTEPE'yi yangın çalışmalarının tam içinde gördük ve yardım için yanına gittik. Pantolon paçasını gösterdi, paçası tutuşmuş ve pantolonu biraz yanmıştı. Sadi HOŞGÖR;

-Abi, sen ne yapıyorsun? Sen Orman Bölge Müdürüsün, çık şu karşı tepeye, İşletme Müdürü ile yangını yönet, sana mı kaldı yangın söndürmek, dedi.

-Yahu Sadi, dayanamıyorum, çok heyecanlanıyorum, ne yapayım, demişti.

Tabii ki Gelibolu yangını sırasında da dayanamamış ve yangının içine girmişti.

Sabah 6.00-6.30 sularında Kabatepe Tanıtım Merkezi önünde bazı teknik elemanlar ile bir araya geldik. Herkes üzgün, moralsiz, yorgun ve yüzü gözü simsiyah is içindeydi. Yangının hızı düşmüş, yavaşlamış idi ancak birçok yerde halen sürüyordu. Kanlısirt Yolu üzerinde yer yer alevler arasından Çimentepe Yangın Kulesi'ne çıktım. Kuleden yangın alanının neredeyse tamamı izlenebiliyor ve yönetilebiliyordu. Kulede bekçi ve Orman İşletme Müdür Yardımcısı Coşkun DEMİR vardı. Elbisesi, eli yüzü isten simsiyah, herkes gibi uykusuz ve yorgundu. Bekçi çay demlemişti, geldiğimden beri ilk kez oturdum ve birkaç bardak

çay içtim. Çok iyi gelmişti. Coşkun DEMİR bir taraftan telsiz ile görüşüyor, zaman zaman talimatlar veriyordu.

-Coşkun, nasıl oldu, anlatır mısın, dedim.

-Abi, ben de tam bilmiyorum, öğlen yemeğinde Talat Bey, Dinçer Bey ve ben beraberdik. Yemek sonrası tasarruf tedbirleri nedeniyle geciken yangın uçaklarının birkaç gün sonra geleceğini, bu nedenle hava alanı pistinin uzatılması çalışmalarına bakmamızı, bir iki gün içinde bitirilmesi gerektiğini, pilotların kalacak yerlerinin hazır olmasını istedi. Dinçer Bey'le beni, kontrol etmemiz için gönderdi. Saat 3.00 gibi İşletmeye döndük ve 16.15'te yangın ihbarını aldık. Hemen Anadolu yakasındaki yangın ekipleri harekete geçirildi. Valiliğin tahsis ettiği arabalı vapurla dozer, arazöz, yangın ekibi ve İntepe İşletme Şefi İzzettin AYGÜL ile Eceabat'a geldik ve Bigalı Köyü tarafına hareket ettim. Yangın Anafartalar yolunu atlamamıştı, ekiplerle bu yolda gerekli önlemler alındı. Bigalı Köyünde anız tarlaları ile orman arasındaki alanda arazöz ve greyderle çalışmalara başlandı. Benden hemen sonra MP Müdürü Muhterem AVCI, Orman Bölge Müdürü Talat GÖKTEPE, Çanakkale İşletme Müdürü Abdullah BİBER Bigalı Köyüne geldiler. Yangına ilk gelen Gelibolu İşletme Şefi Cemal TAN ve Eceabat İşletme Şefi Turan Bey'di ve yangın ile savaşıma başlamışlardı. Yangın Eceabat -Anafartalar yoluna ulaşmak üzereydi, ekiplerin bir kısmı yangının asfalt yolu geçmesini engellemeye

çalışıyordu. Ancak rüzgâr çoktu ve yanık materyali top gibi savuruyor, kozalaklar patlıyordu. Yangın tepe yangınına dönüşmüştü ve hızlı ilerliyordu. Talat Bey "Yeni bir cephe oluşturmak için yer araştırmamız gerek," dedi ve hep beraber İşletme Müdürünün aracı ile Çimentepe'ye hareket ettik. Çimentepe tarafından, Kocadere Köyü, Sarıalan Sırtı tarafına inen geniş yangın emniyet şeridinde cephe oluşturmaya karar verdik. Ekipleri buraya doğru yönlendirdik. Talat Bey, Kocadere Köyü tarafına giderken, beni yanımda olan bir greyderle aynı şeridin üst tarafına (Çimentepe tarafına) bu alanları temizlemeye gönderdi. Tasarruf önlemleri nedeniyle bu alandaki yangın emniyet yolları ve şeritleri de temizlenmemişti. Talat Bey, İşletme Müdürünü ise Kocadere Köyünde başka bir alana yönlendirmiş."

Talat GÖKTEPE, Kocadere Köyü tarafında arabasını orada bırakarak dozer biniyor, yanlarına 4-5 yangın işçisi olarak dozer operatörü Necati ile birlikte Sarıalan Sırtının karşısındaki yangın emniyet şeridine girerek, şeritten dereye doğru yeni bir şerit açmaya başlıyor. Bu arada yangın hızla büyüyor ve yayılıyor. Alevler ve duman, dozer ile greyderin çalıştığı şeridin arasını kapatıyor ve ulaşımı engelliyor. Coşkun DEMİR sürekli telsizle Bölge Müdürü'nü anıyor ama telsiz trafiği yoğunluğundan ulaşamıyor. Alevler nedeniyle aşağı alana da gidemiyor. Saat 20.30-21.00 sularında telsiz Dozer Operatörü Necati cevap veriyor ve "Maalesef Bölge Müdürü'nü kaybettik," diyor.

Telsiz haberini alan herkes şok olmuştu. Ne yapacağımı bilemedim, üzüldüm, aptallaştım, olduğum yerde kaldım, imdadıma Mehmet ERKAN (Nası diğer Deli Mehmet) yetişti. "Ne bekliyorsun, her yer yanıyor, toparlan," diyerek birlikte Çimentepe, Anafartalar-Sarıalan Sırtı tarafında yangına karşı çalışmaya başladık.

Talat GÖKTEPE'nin ölüm haberi alındığında Suat AKALIN, Sadi HOŞGÖR, Erhan GENÇ ve Faruk GÜNGÖR olay yerine gidebilmek için çareler arıyorlar. Verilen haberin doğru olmamasını umuyorlar. Tabii her olasılığa karşı, bedeni taşıyabilmek için yanlarına battaniye de alıyorlar. Valilik, "Yangın mahalline

Talat GÖKTEPE Heykeli

Acaba Meral yangına gidebilseydi, olay nasıl gelişirdi, daha iyi mi yoksa daha kötü mü olurdu, bilinmez.

giremezsiniz, riskli ve tehlikeli,” diyerek engellemeye çalışıyor. Ekiptekiler, “Arkadaşımızı yangının içinde bırakamayız, yanmasını da bekleyemeyiz,” diyerek, değişik yollardan olayın olduğu yere gitmeye çalışıyorlar. Ancak yangın bir türlü geçit vermiyor. Eceabat-Anafartalar yolunu zorluyorlar, alev ve yoğun duman nedeniyle ileri gidemiyorlar. Ne yapacaklarını düşünüyorlar, birden bir binek aracı dumanın içinden çıkarak yanlarına geliyor. Hemen aracı durdurup yolu soruyorlar. Sürücü “Şu önümüzde yoğun duman var, alevler yolun dışında, bu yoğunluğu geçerseniz ilerisi biraz daha rahat,” diyor. Hemen arazi arabasına biniyorlar, camları sıkıca kapayıp dumanın içinden geçerek Sarıalan Sırtı arkasındaki şeride giriyor, yangın içinde kalan kişileri arıyorlar. Bir süre sonra olayın gerçekleştiği yere geliyorlar. Dozer operatörü ve dumandan etkilenen 4-5 yangın işçisinin daha önce iş makinesi ile oradan ayrılması nedeniyle, birkaç yangın işçisi görüyorlar. Bölge Müdürü’nü ise açtıkları şeridin hemen yanında, yüzükoyun yatmış, ellerini kollarını başının altına koymuş durumda, ne yazık ki cansız olarak buluyorlar. Faruk Bey telsizle Şube Müdürü Dinçer KAYATÜRK’ü arıyor. “Talat Bey’i bulduk, savcılığı arayıp bir sor, alıp gelebilir miyiz?” diyor. Dinçer Bey gerekli görüşmelerden sonra alıp gelebileceklerini bildiriyor. Hemen

na’sını battaniyeye sarıp pikabın arkasına koyuyor ve yangın alanından çıkıyorlar.

Daha sonra işçilerin anlatısına göre;

Dozer Operatörü Necati;

-Benimle beraber dozerin üstündeydi, çalışmayı talimatlarıyla sürdürüyordu. Bir süre sonra makineden inmek istedi, tüm ısrarlarıma karşın indi, alevler ve duman yoğunlaşmıştı. Bir süre işçilerle beraber gördüm. Birden yangının ortasında kaldık, makineyi alevlerin arasından geçirerek yanık bir alanın ortasına getirdim, makineye hemen bir yer açarak kapıları kapatıp bekledim.

Yanındaki işçiler ise;

-Bizlerle birlikte çalışıyordu, alevler ve duman birden çok arttı, yangının ortasında kaldık.

-Alevler çok yaklaştı, duman yoğun, kaçalım, diye çok ısrar ettik.

-Nereye kaçıyorsunuz, olmaz, çalışmaya devam, diye bizi zorladı.

Bir süre sonra, alevler ve duman etrafımızı sardı, her şeyin kötüye gittiğinin farkına vardı ve

-Çocuklar, kaçın, kendinizi kurtarın, dedi, dumandan etkilenmişti.

Bizler yeni açılan yangın emniyet şeridinin uzak köşesine, toprak yığınının arkasına kadar

ancak gidebildik ve saklandık, ağzımızı burnumuzu montlarımız ile kapattık. Kendisi ise olduğu yere yattı, bağırarak bu tarafa, yanımıza gelmesini istedik ancak gelmedi, gelememi, orada yattı kaldı. Alevler üstümüzden hızla geçerek gitti.

(Talat GÖKTEPE; yoğun duman nedeniyle karbon monoksit zehirlenmesinin etkisinde kalmıştı. Bu tür zehirlenmelerde hareket etmek isterseniz de hareket edilmeyeceğini söylüyorlar.)

Yangın başladığında Orman Yüksek Mühendisi Meral ENGİNDENİZ, Bölge Müdürlüğü’ne gelerek,

-Beni de yangın alanına götürün, diyor.

-Sen burada kal, daha yararlı olursun, diye bir yanıt alıyor. Meral,

-Arkadaş, o alanın ağaçlandırmasını ben yaptım, oradaki tüm yollar, yangın emniyet şeritlerinin yerini benden iyi bilen olmaz, dese de kabul görmüyor.

Meral ENGİNDENİZ, Gelibolu Eceabat Ağaçlandırma Mühendisi olarak uzun yıllar emek vermiş ve bu alanın ağaçlandırmasının tamamı onun döneminde yapılarak bitirilmişti. Yangın artmış Çanakkale’den de görülme-ye başlamıştır. Bu konuşmaların sonrasında arkadaşlar Meral’in yangın idare ve santral binasının duvarının dibine oturarak uzun uzun ağladığını söylediler.

Bölge Müdürü’nün yangını önlemek için açmaya çalıştığı yeni şeridin hemen 50-75 m. ilerisinde eskiden yapılmış bir yangın emniyet şeridi bulunuyordu.

Acaba Meral yangına gidebilseydi, olay nasıl gelişirdi, daha iyi mi yoksa daha kötü mü olurdu, bilinmez.

57 saat süren yangın, 4049 hektar orman alanı ve bir de can alarak bitti. Çanakkale ve İstanbul, Balıkesir gibi çevre orman bölge müdürlüklerinden gelen teknik elemanlar, işçiler ve köylüler, 57 saat boyunca uykusuz, bazen aç, büyük güç harcayarak ayakta kaldılar ve özveriyle savaşım verdiler.

Her şeye karşın acil durumlarda ne yapacağını bilememekten, plansızlıktan, koordinasyon ve yönetim eksikliğinden ve panikten kaynaklanan hatalar, bu yangında da varlığını göstermiştir.

Orman yangını gerçekten doğal bir afettir. Uzmanlık isteyen bir konudur, yangın uzmanlarına mutlaka gerek vardır. Orman yangını ile savaşım, bir yönetim işidir. Yangına karşı savaşım veren teknik elemanlar ve ekiplerle sağlıklı koordinasyonu kuran, doğru ve planlı yönetilen orman yangınları, daha az kayıp verilerle atlatılır. Ancak ülkemiz birinci ve ikinci derece yangın alanlarında o kadar çok yönetim ve koordinasyon hatası yapılmaktadır ki, bu da, yangınların büyümesine neden olmaktadır. Bu hatalar genelde yangın amiri olması gereken kişilerin dışında yapılmaktadır. Bir alandaki yangın amiri, o yörenin orman işletme müdürüdür. Ancak yangının çıktığı andan sonra yangın amiri ne yazık ki yönetim işini sağlıklı yapamaz. Bunun nedeni vali, yardımcılar, kaymakam, orman bölge müdürü ve yardımcılar,

koruma şube müdürü gibi amir pozisyonundaki kişilerin, sürekli yangın amirinin yönetimine katılması, hatta yangın amirini saf dışı ederek yangını yönetmeye kalkmalarıdır. Bu da, kaosa ve yangınların büyümesine neden olmaktadır. Amir durumunda bulunan kişilerin, yangın amirinin işine katılmamaları, yalnızca onun isteklerini karşılamaları gerekir. Ülkemizde çıkan büyük yangınlar irdelenirse, hepsinin arkasında mutlaka yönetim hatası çıkacaktır.

Tutuşma sıcaklığına ulaşan her şey yanar. Gelibolu yangını sonrası, alanda çalışmalar yapan Prof. Dr. Tuncay NEYİŞÇİ, “Gelibolu yangını sırasında açığa çıkan enerjinin, Hiroşima’ya atılan atom bombasının 7 misli olduğunu” belirtmişti. Her yangın sonrası suçu nedense kolaycılıkla iğne yapraklı ağaçların üzerine atarız. Böyle bir ısıda elbette ibreli, yapraklı ne var ne yoksa her şey yanacaktır.

“Ülkemizin her yerinden yaraları sarmak, alanı en kısa sürede eski haline getirmek için yardım istekleri gelmeye başladı.”

Yangın sonrası oluşturulan teknik ekiplerle tüm alan gezildi ve gerçek yanık alan miktarı 4049 ha. olarak saptandı. Bakım yapılan alanlarda, orman içinde sıralar halinde toplanıp bırakılan artıkların yangını daha da körüklediği, piramidal servilerin

Gelibolu sahası yangın alanı

yangına en dayanıklı tür olduğu, yangın emniyet şeritlerinin önemli, çabuk ve kolay ulaşım sağlayan yolların ise daha da önemli olduğu görüldü.

Yöre bilindiği gibi, Çanakkale savaşlarının yaşandığı, her köşesi ayrı bir öykü barındıran, ziyarette gelen herkesi duygulandıran, çok önemli tarihi bir mekândır. Yangın bu nedenle, yazılı ve görsel basında önemli yer edindi. Talat GÖKTEPE’nin yangın sırasında şehit olması, yöreye olan ilgiyi daha da artırdı. Ülkemizin her yerinden yaraları sarmak, alanı en kısa sürede eski haline getirmek için yardım istekleri gelmeye başladı. Önemli bir kamuoyu baskısı yaratıldı. Bu nedenle bazı bankalarda yardım hesapları açıldı, maddi yardım yapmak isteyen özel ve tüzel kişiler bu hesaplara para yatırdılar.

Yangının sönmesinden sonra ilk atama yapıldı. Haydar TORUNOĞLU, Çanakkale Orman

Bu alan bilindiği gibi bir savaş alanıydı ve uzun zaman geçmesine karşı hâlâ içerisinde patlamamış el bombası, top mermisi vb. gibi değişik ve çok sayıda askeri malzeme bulunuyordu. Alanda proje için makine ile toprak profilleri açılacaktı, örtü temizliği ise 20 adet paletli traktör+tarak ve işçi gücü ile yapılacaktı. Hiçbir şey riske edilemezdi.

Bölge Müdürü oldu. Hemen sonrasında Orman Bakanlığı Müsteşarı başkanlığında, Orman Bölge Müdürü Haydar TORUNOĞLU, Çanakkale Orman İşletme Müdürü Abdullah BÜBER, İşletme Müdür Yardımcısı Coşkun DEMİR, Milli Park Müdürü Muhterem AVCI, Etüt Proje Başmühendisi Sadi HOŞGÖR, AGM Başmühendisi Ali Erhan ÖZER'den bir kurul oluşturuldu ve üç genel müdürlük arasında görev dağılımları yapıldı. Buna göre yanık alandaki ağaçların kesilerek değerlendirilmesini Orman İşletme Müdürlüğü yapacak, alanın projesini ve ağaçlandırma işlerini AGM Başmühendisi ve Etüt Proje Başmühendisi yapacak, toplanan yardım parasının harcaması, diğer birimlerin isteklerine göre Milli Park Müdürlüğü tarafından yapılacaktı.

Toplantının hemen arkasından, Orman Bakanı Hasan EKİNCİ, Orman Genel Müdürü Mustafa YILMAZ ve Ağaçlandırma Genel Müdürü İsmail ÖZKAHRAMAN, MP Genel Müdür Yardımcısı Sami ÖLÇER ile birlikte geldiler.

Kamuoyu baskısı ve siyasal çıkarların öne çıkması nedeniyle alanın bir yıl içerisinde ağaçlandırılmasına karar verildi. Yörede çalışanlar olarak karşı çıktık, bunun doğru olmayacağını, özellikle fidan üretimi ve dikimi açısından hata olacağını anlatmaya çalıştık. Ancak her türlü istegin karşılanacağı, ama işin bir yılda bitirilmesinin ön koşul olduğu bildirildi.

Proje yapımı için ön çalışmalara ağustos ayının ilk haftası başlandı. Orman İşletme Müdürlüğü ise, 13 Ağustos günü yaklaşık 1500 kesim işçisi ve 400 motorlu testere ile alandaki ağaçların kesimine ve istiflenmesine başladı. Bir taraftan da üretilen emvali pazarlamaya çalışıyordu. 30 gün sonra ağaçlandırma birimlerine çalışacak geniş bir alan yaratıldı. Yangın alanı, insanlar, traktörler, kamyonlar, işin organize edilip yürütülmesini sağlayan teknik elemanlar ve orman muhafaza memurları ile doluydu.

Bu alan bilindiği gibi bir savaş alanıydı ve uzun zaman geçmesine karşı hâlâ içerisinde patlamamış el bombası, top mermisi vb. gibi değişik ve çok sayıda askeri malzeme bulunuyordu. Alanda proje için makine ile toprak profilleri açılacaktı, örtü temizliği ise 20 adet paletli traktör+tarak ve işçi gücü ile yapılacaktı. Hiçbir şey riske edilemezdi. Bu nedenle Gelibolu Kolordu Komutanlığına görüşme için başvuruldu. Kolordu Komutanı Necdet TİMUR Paşa ile görüşmelerimiz sonunda, her konuda istenilen yardım ve desteğin yapılacağı sözü alındı.

İki gün sonra yaklaşık 20-25 kişilik askeri bir ekip, dedektörler ile tüm alanı taradılar. Beklendiği gibi çok sayıda patlamamış el bombası, top mermisi ve askeri malzemeler bulundu. Bu malzemelerden sergilenebilecek olanlar Milli Parklar Müzesi'ne verildi, imha edilmesi gerekenler ise imha edildi.

Ağaçlandırma uygulama projesi, EP Başmühendisi Sadi HOŞGÖR ve AGM Başmühendisi Ali ERHAN tarafından yapılacaktı. Öncelikle alanda çok sayıda toprak profili açılacak ve okunacaktı. Bu konuda yardımımıza Prof. Dr. Doğan KANTARCI ve doktorasını bitirmek üzere olan Doğanay TOLUNAY başkanlığında doktora öğrencilerinden oluşan yaklaşık 10 kişilik ekip geldi. Bu ekip Kabatepe'de bulunan ahşap tek katlı AGM binalarına yerleştirildi. Toprak profillerini açacak ve odun kesitleri alacak bir ekip oluşturuldu. Bu ekiple birlikte çalışmalarına hemen başladılar.

Bu sırada bu alanda daha önce yapılmış bitki örtüsü ile ilgili çalışmalar taranmaya başlandı. Prof. Dr. Faik YALTIRIK; bu alanda yapılmış ilk çalışmanın sahibinin, savaş sırasında alanda bulunan, bu arada küçük çaplı çalışmalar yapan, savaş sonrası tekrar gelerek çalışmasını tamamlayan ve "Gelibolu Peninsula" olarak yayınlayan THURILL olduğunu belirtti ve kitabı da getirdi. Daha sonra Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nden Prof. Dr. Tuna EKİM başkanlığında bir ekip tarafından yapılan çalışmalar da incelendi. Her iki çalışma birbirine benzerdi. Her iki çalış-

mada da yaklaşık 84 aile, 490 dolayında tür saptanmıştı. Yapılan bu çalışmalar ve polen analizleri sonuçlarına göre yörede ana tür, kızılçam idi. İlk yapılan ağaçlandıırma çalışmaları sonucu, önceden saptanan ağaç türlerinden bazıları alandan çekilmişti.

Gelibolu savaş alanı üç zondan oluşur. I. zon, savaşın yoğun olarak yaşandığı alanlardır. II. zon, hastane, yönetim birimleri ve dinlenmek üzere geri çekilen birliklerin beklediği alanlar, III. zon ise, yeni birliklerin geldiği, bekletildiği alanlardır. Milli Park Müdürlüğü, I. zonda örtü temizliğinden sonra yeniden fidan dikim çalışmalarının yapılmasını istedi. Gelen ziyaretçilerin Kanlısırt, Conkbayırı, Çimen-tepe ve Kemal yerinden alanı tamamen görmeleri gerektiğini belirttiler. Bu nedenle bu alanda dikim aralıklarına uyulmaksızın insan gücü ile dikim çukurları açarak daha önce var olan, daha sonra alandan çekilmiş bazı türlerin dikilmesine karar verildi.

Alanın tüm yetişme ortamı özellikleri ve diğer birimlerin de görüşleri doğrultusunda proje çalışmalarına başlandı. Toprak profili ve ağaç kesitleri alma çalışmaları bitirildi ve bunun sonucunda Doğan KANTARCI ve ekibi, bizlerin de katılımı ile "yetişme ortamı haritası" hazırladı. Bu çalışma sonucunda, nerede, nasıl bir örtü temizliği ve toprak işleme çalışması yapılacağı, nerede, hangi tür fidanların kullanılacağı vb. gibi tüm işler detaylı olarak saptandı. Alanın 330 hektarlık kısmı doğal gençleştirme ayrıldı. Bu arada Orman İşletme Müdürlüğü, Müdür Yardım-

cısı Coşkun DEMİR gözetiminde yoğun bir şekilde çalışmalarını sürdürüyor, alanı boşaltıyor, kesilen emvali istifliyor, satışlarını yapıyor ve naklediyordu. Bir ay sonra AGM başmühendisliğine çalışacak yeterli miktar alanı boşaltmıştı.

Eceabat Ağaçlandıırma Mühendisliği boştu, isteğimiz doğrultusunda Orman Mühendisi Emin TANERİ'nin ataması yapıldı. Eceabat AGM Mühendisliği emrinde çalışmak üzere 4 adet yeni mezun yevmiyeli orman mühendisi alındı. (Muhammet AKKAYA, Murat KEFELİ, Suat ALTINSOY ve Bircan....). Her yevmiyeli mühendisin sorumluluğunda beş adet olmak üzere yirmi adet fidancı (orman koruma memuru) geçici olarak görevlendirildi. Her ekibin görevleri ve görev yerleri, mühendisliğince belirlendi.

Yirmi adet paletli traktör operatörü, yağcısı, 2x4 traktörlerin sürücülere ve yardımcı destek elemanları için yatacağı, yemeklerini yiyeceği, makine ikmallerinin yapılacağı ve çalışacağı Eceabat-K.Anafartalar yolu üzerinde şantiye kuruluşu yapıldı. Her türlü gereksinimleri, bu şantiyede karşılandı.

Dikim sırasında, sayıları 1600-1700 kişiye kadar çıkacak işçi grupları gelmeye başladı. İlk etapta 300 kişilik bir işçi grubu, Kabatepe Tanıtım Merkezi yakınında konuşlandırıldı.

Orman İşletme Müdürlüğü işlerinde çalışan 1500 kadar işçi grubuyla neredeyse 2000 kişi, Kabatepe Tanıtım Merkezi etrafında konuşlandırılmıştı. Bu sayı, kasım ayında 3000-3200

kişiyi bulacaktı. Çalışanların tümü, aileleri ile birlikte çalışıyordu ve çocukları da yanlarında daydı. Bu çocukların okul, çocuk ve çalışanların çoğunun sağlık sorunları olacaktı. Orman Bölge Müdürü Haydar TORUNOĞLU başkanlığında görevli ekip olarak Çanakkale Valiliği'ne başvurduk. Öğretmen, doktor ve hemşire görevlendirilmesi isteğinde bulunduk. İsteğimiz olumlu karşılandı. Kabatepe Tanıtım Merkezi tuvaletlerine yakın bir alanda (Öğrenci ve hastaların gereksinimi nedeniyle) dört büyük konteynerden oluşan okul ve sağlık ocağı kuruluşu yapıldı. İçleri uygun olarak döşendi ve beş sınıflı okul açıldı (1-2-3. sınıflar bir konteynerde, 4-5. sınıflar ayrı konteynerde), sağlık ocağında doktor ve hemşireler çalışmaya başladı.

Paletli traktör + tarak ekipmanı ile örtü temizliği ve paletli traktör + ripper ekipmanı ile toprak işleme, ikinci ve üçüncü zon olarak ayrılmış alanlarda yapılacaktı. Birinci zonun belirlenen bazı yerlerinde paletli traktör + tarak ekipmanı ile sadece örtü temizliği yapılacak, gereken yerlerde dikim çukurları, insan gücü ile açılacaktı. Sahanın boşaltılması, örtü temizliğinin bitirilmesi 1995 Ocak ayının başına kadar, toprak işlemenin bitirilmesi 1995 Ocak ayı ortasına kadar devam etti.

Bu süre içerisinde bizlerin çalışma süresi abartısız 15-17 saat arasındaydı. Hemen hemen her gün, Bölge Müdürü Haydar Bey, İşletme Müdür Yardımcısı, bazen İşletme Müdürü ve Etüt Proje Başmühendisi ile birlikte saat

7.00-7.30 motoruyla Kilitbahir'e geçiyor, akşama kadar çalışma alanlarında kontrolleri ve gerekli çalışmaları yöredeki teknik elemanlar ile birlikte yapıyor, gerekli düzenlemeleri yaparak 18.00-19.00 dolaylarında Çanak-kale'ye dönüyorduk.

Yangın alanına her gün, Türkiye'nin her yöresinden, çok sayıda misafir geliyordu. Ankara'dan Cumhurbaşkanı Süleyman DEMİREL, Başbakan Tansu ÇİLLER, bakanlar, genel müdürler, sendika başkanları, çeşitli kuruluşlar, yönetim kurulu başkanları, öğretim görevlileri, Ankara'dan genel müdürlüklerce görevlendirilen kişiler, gazeteciler vb. kişiler ağırlanıyor, gerektiğinde brifing veriliyordu. Orman Bakanı Hasan EKİNCİ, her ay en az bir kez çalışma alanına geliyordu. Tabii Bakanın geleceğini duyan basın, siyasetçiler vb. gibi bazı kişiler de, kimseye sormadan arkasından geliyorlardı. Bir gün santral memuru aradı.

-Efendim, Bakan Bey sizinle görüşmek istiyor, dedi, ben de;

-Ne Bakanı, Bakan beni niye arasın, Orman Bölge Müdürünü arar, dedim.

Ama telefonu bağladı, Bakan EKİNCİ,

-Ali Erhan bey, yarın Kabatepe'ye helikopterle geleceğim, kimseye haber vermeyin, Bölge Müdürü, İşletme Müdürü ve MP Müdürü birlikte olalım, dedi.

Aslına bakarsanız, Bakan da arkasına takılanlardan sıkılmıştı.

Hemen hemen her akşam, saat 19.00-20.00 gibi Haydar TORUNOĞLU, Sadi HOŞGÖR, Coşkun

DEMİR, bazen Abdullah BÜBER ile birlikte misafirleri ağırlıyorduk. Saat 22.00-24.00 sularında misafirlerimizi uğurlayıp, bazen eve hiç uğramadan büroya gidiyorduk. Görüp imzalamamız gereken evrakları kontrol ediyor, ertesi gün büroda yapılması gereken işleri yazıp bırakıyor ve Sadi HOŞGÖR ile projeyi tamamlamaya çalışıyorduk. Genelde 02.00-03.00 gibi eve dönüp yatıyor, tekrar sabah 7.30 motoru ile karşıya geçiyorduk. AGM Başmühendisliğinde, Orman Mühendisi Hatice DOĞUKAN, orman yüksek mühendisleri Hakkı ÖZÇALIŞKAN, Aydın ÖZENER ve Meriç GÜNAY, Ziraat Mühendisi Şener GÜRSEL ve tüm AGM çalışanlarının bizlere katkılarını ve yardımlarını yazmadan geçemeyeceğim.

Arazi hazırlığının arkasından dikim çalışmalarına başlanacaktı. Alanın tamamına, yaklaşık altı milyon (6 000 000) fidan dikilecekti. Dikilecek fidanların (sedir, fıstıkçama) neredeyse yarısı (2-2500 000), kaplı fidanlardan oluşuyordu. Bir kesimi ise, boy lu yapraklı fidanlardı. Bunların yanı sıra, Kanlısirt üzerinde şehitlik alanlarına 150 adet boy lu ağaç, makine ile sökülüp, taşınacak ve dikilecekti. Bütün karşı çıkmalarımıza rağmen, fidanlarda orijin, kalite vb. gözetilmeden, Türkiye genelindeki 32 adet fidanlıktan fidan tahsisleri yapıldı.

Dikim sırasında 1600 kadar dikim işçisi çalışacaktı, dikimde aksama olmaması, işçilerin fidan yokluğu nedeniyle boş kalmaması ve dikimin zamanında bitirilmesi için iyi bir planlama

yapmak gerekiyordu. Çünkü fidanlar, İstanbul, İzmir, Ankara, Hatay, Osmaniye, Erzurum vb. gibi ülkemizin her yerinden, uzak köşelerinden kamyon ve uzun araçlarla (bir TIR ancak 5000-5500 adet tüplü fidan taşıyordu) getirilecekti. Tabii ki fidanların zamanında sökülmesi, yüklenmesi, taşınması, zamanında yerine ulaştırılması, çok iyi bir organizasyon gerektiriyordu. Bu nedenle AGM Başmühendisliği olarak tüm fidanlıklarla görüşüldü, planlamalar yapıldı, aksamalara karşı önlemler alındı. Anadolu'dan gelen fidan yüklü kamyonların Eceabat'a geçmeleri için gemi geçişini kullanmaları gerekti. Bu nedenle Denizcilik İşletmeleri ile görüşülerek bu gemilerin Eceabat'a ücretsiz geçişleri sağlandı. Denizcilik İşletmelerinin verdiği bir formu kamyoncular dolduracak, formları da ben imzalayacaktım. Kamyonlar bazen öyle uygunsuz saatlerde geliyordu ki, hemen karşıya geçip yükü boşaltarak diğer seferlerini yapmak istiyorlardı. Bu nedenle sabahın ikisi, üçü, dördü demeden evin zili çalınıyor ve form imzalamaya geliyorlardı.

Bir sıkıntı yaşamamak için önemli miktarda fidan stoku yapılması gerekiyordu. Bu nedenle Anafartalar yolu üzerindeki şantiyenin yanında (bu alanda bekçi de bulunduğu) fidan stoklama alanı düzenlendi. Değişik fidanlıklardan fidanlar gelmeye ve stoklanmaya başlandı. Terslikler de beraberinde başladı. Birçok fidanlık, ellerinde kalmış, hiç kullanılmayacak ıskarta fidanları kamyonlara yükleyip göndermeye başladı.

lar. Teknik elemanlar tarafından her gelen kamyon kontrol edilmeye başlandı. İmha edilmesi gereken kamyonlarca fidan bizler tarafından da görülüp karar verildikten sonran tutanak tutularak imha edildi. Öyle ki bir fidanlıktan (adını vermeyelim) 6-7 yaşlarında, neredeyse 2,5-3 m. boyunda çıplak köklü servi fidanları gönderilmişti. Fidanlıklar ile konu tekrar görüşüldü, Genel Müdürlüğe bildirilerek fidanlıklara konu ile ilgili yazı gönderildi. Ama azalsa da yine de ıskarta fidanlar gelmeye devam etti.

Aralık ayı başında on beş gün süreyle Kabatepe-Kum Limanı arasındaki alanlarda dikim çalışmalarına İstanbul Üniversitesi öğrenci ve öğretim görevlileri ile başlandı. Bir hafta sonra İstanbul Teknik Üniversitesi öğrenci ve öğretim görevlileri ile devam edildi. Üniversitelerin bu önemli gönüllü ve özverili çalışması, İstanbul Teknik Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. İsmail DUMAN'ın başkanlığında organize edilmişti. Her iki üniversiteden bir hafta arayla 700 öğrenci ve 100 kadar öğretim görevlisi, çalışmalara katıldılar. Öncelikle 800 kişiyi kış koşullarında barındırma, ısıtma, besleme, ulaştırma ve diğer gereksinimlerinin karşılanması gerekiyordu. Bu nedenle Kabatepe Piknik Alanı'nda, Gelibolu Kolordu Komutanlığı tarafından 900 kişiyi barındıracak sahra çadırları, kampet ve uyku tulumları ile beraber kuruldu. Yönetim merkezi çadırı, iase vb. depolama çadırları ve büyükçe bir sahra mutfağı kuruldu. Akşamları öğrencilerin birlikte eğ-

leneceği, sahnesi de olan genel maksat çadırı hazırlandı. Bütün bu işlerin yapılması, mutfak ve diğer işlemler ve koruma için, bir yüzbaşı komutasında 40-50 kadar asker alanda görevlendirildi. Hazırlanan günlük ve haftalık yemek listelerine göre çeşitli besin maddeleri, sponsor olan çeşitli firmalar tarafından kamyonlar ile gönderildi. 800-900 kişiye yetecek kadar çizme ve yağmurluk, sponsor bir firma tarafından sağlandı. Çadırlara soba kuruldu, ısınma için Orman İşletme Müdürlüğü tarafından yakacak odunları sağlandı. Ve bir sağlık çadırı kuruldu, gönüllü doktor ve hemşireler göreve başladı. Çok soğuk bir aralık akşamı, ilk katile, gece 12.00-1.00 arası kampa ulaştı. Çadırlardaki sobalar yakılmıştı, kız ve erkek öğrenciler, kendilerine ayrılmış, üstlerinde isimleri yazılı çadırlardaki yerlerine kısa sürede yerleştiler.

Bu arada organizasyon içerisinde yer alan İÜ Orman Fakültesi'nden Prof. Dr. Doğan KANTARCI ve 75 adet Orman Fakültesi üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri de, hazırlanan barınma yerlerine yerleştiler. Prof. Dr. Doğan KANTARCI, kendi iki kişilik çadırını kamp alanına kurdu, on beş gün boyunca orada kaldı. Sonrasında da bizlerle beraber çalışmayı sürdürdü.

İlk sabah, gecenin tersine güneşli ve oldukça iyi bir hava vardı. 700 öğrenci ismen onar kişilik gruplara ayrılmıştı. Her grubun başına bir orman fakültesi öğrencisi görevlendirilmişti. Bu öğrenciler, kendi on kişilik gruplarında, piketaj yaparak

tüplü fidan dikimini gösterecek ve dikimi yöneteceklerdi. Ancak orman fakültesi öğrencilerinin de dikim konusunda eğitilmesi gerekti. İlk gün diğer öğrenciler çizme, yağmurluk vb. hazırlıklarını yaparken, orman fakültesi öğrencilerine teknik elemanlar tarafından, nasıl piketaj yapılacağı ve tüplü fidanların nasıl dikileceği tekrar gösterildi. Herhangi bir olumsuzluk yaşamamak için, öğrenciler ile çıplak köklü fidan dikimi öngörülmemişti. Ancak o kadar düzenli, çalışkan, her şeyi çok çabuk kavrayan gençlerdi ki her türlü dikimi ve çalışmayı yapabilirlerdi. Traktörler ile fidan taşınması ve dikim işlerini, saat gözetmek-sizin akşamın alacakaranlığına kadar sürdüren, bugüne kadar birlikte çalıştığım en iyi gönüllü grubuydu. İkinci hafta dikim çalışmalarına gelen grup da aynı özveriyle çalışmalarını sürdürdü, Kabatepe-Kum Limanı arasında yanık alanlardaki tüplü fidan dikimlerini tamamladı.

Öğrenci gruplarının gitmesi ile Kabatepe Kamp Alanı boşaltıldı ve temizlendi. 1600 kişiye varan, ülkemizin çeşitli yörelerinden gelen işçi grupları ile dikim çalışmaları sürdürüldü. Şubat ayı sonunda, alandaki bütün çalışmalar bitirilmişti. Ancak yapılan dikim çalışmaları, ne ölçüde sağlıklıydı, tartışılır.

Kanlısirt üzerine, makine ile sökülerek getirilen 150 adet boylu, iğne yapraklı ve geniş yapraklı ağaç, önceden planlanan ve çukurları açılan yerlere 15 gün içinde dikildi. Gerekli bütün tekniklerin uygulanmasına karşın, iğne yapraklı ağaçlarda çok faz-

la kayıp yaşandı, yapraklı ağaçlarda ise kayıp, daha az oldu.

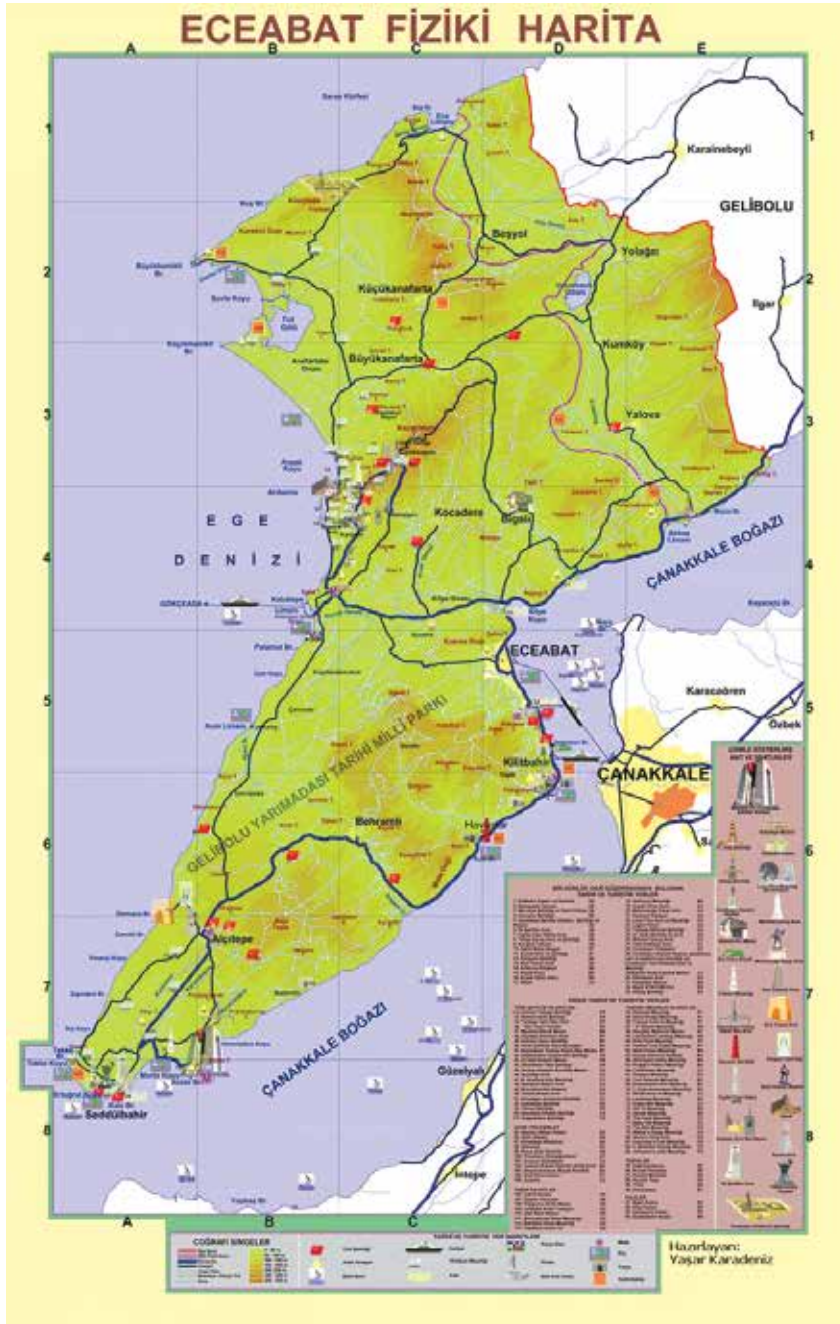
Tabii ki istenmeyen birçok sıkıntı yaşandı. Sorumluluğu değil, yetkiyi paylaşmaya kalkanlar, görev ve görev alanlarına karşınlar, proje alanında kendi bildiklerince habersiz çalışma yapmaya kalkan sivil toplum

kuruluşları, özel ve tüzel kişiler... Özellikle dikim çalışmalarında işçi gruplarından bazılarının yapmaya kalktığı hileler... Fidanları dikmeden, balyaları büzlerin içine ve hendeklere saklayan, tüplü fidanların içindeki fidanları çekip çıkararak çalışma alanına diken ve tüpleri

dere içlerine gömen gruplar... Dikim aralıklarına uymadan dikim yapmaya kalkan, 100 fidan yerine 50 fidan dikerek yeni saha isteyenler gibi... Bu gibi grupların tümünden taşıma bedelleri ile birlikte fidan bedelleri alınarak işlerine son verilmiştir. Bunlar, yaşanan sorunların çok küçük bir bölümüdür.

Proje alanında görevli Eceabat AGM Mühendisi, yanında görevli dört orman mühendisi ve onların gözetimindeki 20 fidancının (orman koruma memuru) gece gündüz demeden özverili çalışmaları, büroda ihaleleri hazırlayan ve tüm bürokratik çalışmaları yapan orman mühendisi arkadaşlarımız ve memurlar, Orman İşletme Müdürlüğü ve Milli Park Müdürlüğü teknik elemanları ve çalışanlarının yoğun çabaları ile çalışmalar, şubat ayı sonunda, yedi ay gibi kısa bir sürede tamamlandı.

Aradan geçen 25 yıl sonra Gelibolu Tarihi Milli Park alanında bu çalışmaların sonuçları genelde olumludur. Ancak doğa yine de kendi bildiğince davranır. Bu alanda o dönem görev yapan, isimlerini burada yazamadığım, uyum içinde çalışan Orman Bölge Müdürlüğü, Orman İşletme Müdürlüğü, Milli Park Müdürlüğü ve Ağaçlandırma Başmühendisliği çalışanlarını, yanımızda olan öğretim üyelerini, İstanbul Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi öğrenci ve öğretim üyelerini, katkılan olan resmi, özel ve tüzel kişi ve kurumları saygı ile anıyorum.

ANILARIM

Hüseyin MERT - Orman Yüksek Mühendisi

100 Kaime

“Bedeli Çanakkale’de kanla ödenecek”

Dünya tarihinin en büyük kahramanlık destanının yazıldığı Çanakkale Savaşlarında bulunan Galatasaray Lisesi mezunu genç zabıt (subay) adayı Mehmet Muzaffer İstanbul’a izinli gittiğinde ordunun bazı ihtiyaçlarını da Erkan-ı Harbiye (Genel Kurmay)’den alması için görevlendirilir. Genel Kurmay İkmal Şubesi Başkanı’nın **“Askerin kaput, postal ihtiyacını karşılayamaz iken otomobil lastiği alamayacağını”** belirtmesi üzerine üzgün bir vaziyette binadan çıkıp bahçeden geçerken aklına parlak bir fikir gelir. Karaköy’de bu işlerin ticaretini yapan bir Yahudi tüccara gider ihtiyaçlarını bildirir ve 100 liraya pazarlık eder. *“Yalnız benim bunları muhafaza edecek yerim yok. Akşamdan hazırlayınız. Sabah erken gelip alacağım”* der ve *“parayı altın olarak değil, kaime (kâğıt para) olarak verecekler”* diye de ekler.

Karaköy’de kâğıt paraların yapıldığı bir kâğıt ve çini mürekkepler olarak bir gecede iki tane elli lira yapamayacağı için henüz tedavüle çıkarılmamış 100 liralık bir banknot hazırlar ve bir köşesine *“bedeli Çanakkale’de kanla ödenecek”* ibaresini de

yazar. Ertesi günü sabah Yahudi’nin dükkânına gider malların hazır olduğunu görür ve Çanakkale’ye gidecek vapurun hareket yeri Sarayburnu’na götürmek üzere bir arabaya yükletir. Yahudi tüccara da hazırladığı 100 liralık kaimayı verir. Yahudi birkaç gün sonra parayı tahsil için Osmanlı Bankası’na gittiğinde paranın sahte olduğunu öğrenir ve mesele yapmadan dükkânına döner. Fakat olay halk arasında yayılır. Saray mensubu Şehzade Abdülhalim Efendi’nin kulağına gider. Şehzade Abdülhalim Efendi bir hizmetlisine yüz altın lira vererek Yahudi tüccara gönderir ve 100 liralık kaimayı alır. Bu kaime şimdi polis okulu kriminoloji müzesinde bulunmaktadır.

Burada dikkat çekecek iki husus vardır. Birincisi Yahudi tüccarın konuyu mesele yapmadan zarar sineye çekmesidir. Bu konuda çeşitli yorumlar vardır. Benim kanımca Yahudi tüccar bir millî olayda *“Çorbada benim de tuzum bulunsun”* düşüncesiyle konuyu mesele yapmamış, zarar sineye çekmiştir. Mustafa Kemal’in vefatında naaşı Karaköy’den geçerken Yahudi esnafın kendi gelenekleri doğrultusunda, ceketlerinin düğ-

mesini koparıp yere atarak dolu yağıyormuş hissini vermesi de bu kanaatimizi desteklemektedir. Ulus devlet karşıtlarının bundan çıkaracağı ders olması gerekir. İkincisi, devletin ödeyemediği 100 lirayı bir saray mensubu derhal ödeyebilmektedir. Osmanlıda daima böyle olmuştur. Bazı Osmanlı hayranları Şehzade Abdülhalim Efendi’nin davranışının unutulduğundan hayıflanıyor. Şehzade kimin parasını vermiş ki tutumu takdirle yâd edilsin. Osmanlı’nın en güçlü olduğu zamanlarda Yavuz Selim İran seferine çıkarken ordunun donanım ve iâşesi için Galata Bankerlerinden (o zamanki deyimiyle kuyumcularından) borç alarak orduyu sefere hazır hale getiriyor.

Ülkemizde ormancılık öğreniminin Fransa’dan davet edilen M. Louis Tassy ve Aleksandr İstem tarafından başlatıldığını bilirsiniz. Hocalar Türkçe bilmediği için okula alınacak öğrencilerde Fransızca bilme şartı arandığından ilk öğrenciler genelde Ermeni vatandaşlarımız olmuştur. Dünyada ve ülkemizde ilk plânlı çalışma ormancılık sektöründe başlamıştır. Bundan dolayı 1918 yılında Adapazarı Hendek ilçesinde yapılacak ilk orman amenajman plânı için Avusturya’dan ormancılar getirilmiş ve bunların yanına Türk ormancı-

lar (Avadis Remzi Efendi, Salih Sıtkı Bey, Mahfi Bey, Mehmet Emin Bey, Bahaettin Bey, Kostaki Efendi, Sadullah Malkoç Efendi, Ali Bekir Efendi olmak üzere) 8 kişi heyete katılmış, Antalya'dan Vecdi Baycın Bey görevlendirildiği halde heyete katılamamıştır.

Daha sonra da yabancı ormancılardan faydalanma devam etmiştir. Bunlardan Profesör Bernard, Türkiye'de 1926-1937 yılları arasını kapsayacak şekilde en uzun süre kalanıdır. 3116 sayılı Orman Kanunu'nun hazırlanmasında büyük katkıları olmuştur. Türkiye ormanlarında incelemelerde bulunmuş ve kamuoyuna da mal olan "Türkiye ormanları çok yaşlı ve harap durumdadır. Kesimlerin durdurulup ormanların kendini toparlaması için zaman verilmesi gerekir" fikrinin sahibidir. 1961 yılı başlarında Eminönü Halk Evi'nde yapılan bir panelde Konuşmacı olarak **Besalet Pamay** hocamız ile eski bir devlet bakanı vardı. Devlet bakanı "Türkiye Ormanlarında kesim yapılmayıp korumaya alınması gerektiği fikrini Prof. Bernard'a atfen söylediğinde, Besalet PAMAY hocanız "Bilakis, derhal müdahale edilerek yaşlı fertler çıkarılmalı ve yeni genç ormanların oluşmasına fırsat verilmelidir" diye fikrini söylemiştir.

Bugün hâlâ aynı tartışmaların yapıldığını görmekteyim. 1960'lı yılların başında Alanya-Söğüt ve Gazipaşa-Maha ormanlarındaki yaşlı ve çok kalın çaplı ağaçlar kesilip orman alanlarının boşaltılmasını eleştiren arkadaşlarımız var. Bu arkadaşlarımızın Söğüt, Maha ve bilhassa Dani

Deresi'nde oluşan genç ormanların eski yaşlı ağaçlar varken nasıl gelişeceğini düşünmelerini isterim. Bugün hâlâ girilmemiş, işletmeye açılmamış ormanlarımız varken Rusya'dan ithal edilen ağaçların sanayi çarşısında işlenmesi millî ekonomi bakımından bir kayıp değil midir? Bizim görevimiz ve edindiğimiz bilgiler ormanların devamlılığını ve gelişmesini sağlayacak şekilde işletilmesi ve millî ekonomiye kazandırılmasıdır.

Ülkemize gelen yabancı ormancılardan biri de Sundiken Ormanları'nı İşleten Manizadelerin I. Cihan Harbi ortalarında Avusturya'dan getirdikleri Stöger isimli orman mühendisidir. Bu mühendis sözleşmesi bittiğinde Avusturya'ya dönmemiş Türkiye'de kalarak İbrahim Kut-sî adını alıp Türk tabiiyetine geçmiştir. Mustafa Kemal'in 1922 de TBMM yasama yılı açılışında "Memleketin varlığı ve sağlığı konusunda önemi kesin olan ormanlarımızı, modern önlemlerle iyi duruma getirmek en önemli kurallarımızdan biridir." şeklindeki konuşması doğrultusunda 1924 yılında başlatılan Karabük-Karadere ormanlarının işletilmesi projesinde yer almıştır. Bu proje askıya alınınca Çığlıkara ormanlarının komiserliği atanmış ve Antalya Çevirge Müdürlüğü'nde görev yapmıştır. Antalya merkeze geldiğinde Antalyalı bir hanımla evlenmiş ve burada vefat etmiştir.

Ormanlarımızın işletmeye açılmasında önemli rolü olan orman yolları yapımının da bir plân dahilinde olması için 1964 yılında Yol Plânlama Grupla-

nı kurulmuştur. Benim meslek hayatımın büyük bir kısmı bu gruplarda çalışmakla geçmiştir. Nerede ne yapılacağı belli olduğu için inşaat programları da önceden düşünülen bir düzende yürütülmüştür. Seneler itibariyle yapacağımız yolları kafamızda düşünüp, programlamaya gayret etmişizdir. Benim düşünüp de yapamadığım üç mühim proje vardır ki hâlâ gerçekleşmemiştir. **a) Karpuz çayı boyunca gidip Kavzan Dağı batısından Murtiçi'ne çıkan yol, b) Zerk-Ballıbucak-Sanlı yolu, c) Alacadağ-Gülmez-Çağman** yollarını yapmaya sıra gelmemiş ve zaman yetmemiştir.

Yol grubunda kendisi de orman mühendisi olan eşim Müjgân Mert ile beraber çalıştık. İlk arazi çalışmamız 1965 Nisan'ında Gündoğmuş'ta Alara Çayı boyunca oldu. Yol yok. Atla gideceğiz. Müjgân "Ben ata binemem." dedi Ben de "binersin, binersin. Öncelikle üzengilere dengeli basacaksın. Sonra atın yelesini bırakmayacaksın, sonra da at aşağı inerken geriye, at yukarı çıkarken öne eğilerek denge sağlayacaksın" deyip antrenörlük de yaptım. Ondan sonra ata öyle bir alıştı ki benim binmeye cesaret edemediğim yerlerde attan inmemeye başladı.

Gündoğmuş Bayır köyünde bir hafta kadar kaldık. Orada gelin olacak bir kıza gelinlik dikti. Köyden ayrılırken köylülerin getirdiği incir, ceviz, elma vs. yemişleri almak istemedi. Al bir sonraki köyde çocuklara dağıtınız dedim. Bu köyden Alanya'ya gidip orada çalışan Ahmet Metin Bey, yıllar sonra

bizi unutmayıp ziyaretimize gelmiştir. 1965 Mayıs'ında Göksoy Çayı'nın yukarı havzasındaki Gökdere çayında etüt yaparken Fakırcalı Yaylası'nda geceleme durumunda kaldık. Gece geç vakti yataırken fenerin ışığını iyice kıstım. *"İşığı aç ta giyineyim."* deyince şimdiye kadar soyunup giyinmeye alışmadın mı? El yordamı ile giyin dedim. Sabah uyandığımızda yatak çarşafının, yorgan çarşafının ve yastık kılıfının kirden grileşmiş olduğunu görünce *"Hüseyin biz burada mı yattık?"* diye feveran etti. Hayır bunları askıda kaldı. Biz arada yattık, çarşafılar bize değmedi dedim. Çünkü kendisi uyumadığı gibi beni de uyutmayacaktı. Emekli olduktan sonra bilirkişilik yaparken bazı keşiflere eşimi de götürdüm. Keşif esnasında arazide gezer, yamaçlara tırmanırdı. Bunu gören genç hâkimler oralara nasıl tırmandığına hayret ederlerdi.

Bir toplantıda Belek kumul ağaçlandırmaları konuşulurken bir bilim adamımız *"O kumul ağaçlandırmaları yapılmasaydı daha iyi olurdu. Oraların nasıl bir gelişim göstereceğini görürdük"* dedi. O kumul ağaçlandırmaları yapılmadığında arkasındaki tarım alanlarını kumulların istila ettiğini, pamuk kozalarına kum girdiğinden çırpır makinelerinde işlenemediğini, köy halkının kumsuz yemek yiyemediğini gördük. Pamuk kozalarına giren kum dolayısıyla daha ağır çektiklerinden pamukların daha ucuza satıldığını da biliyoruz. O kumul ağaçlandırmaları olmasaydı bugün oradaki oteller yapıp turizm merkezi haline gelmezdi. Tabii otellerin şimdi

ormanı kaldırıp golf sahası yapmaya kalkışmaları da başka bir problem yaratmıştır.

Söz kumul ağaçlandırmasına gelmişken Eşen Çayı havzasında yapılan kumul ağaçlandırmalarını 1965 yılı sonbaharında gezerken kumların güzelliğine hayran kaldığımı belirtince bize refakat eden o yöre halkından saha bekçisi *"Bey, Fransızların Nice sahillerinin kumları buradan 6 şileple götürüldü; o sahiller oluştu. İşte kum ocakları!"* diye gösterdi. Kendisinin de mavnalara küfe ile kum taşıdığını söyledi. 1965'te 60 yaşlarında olan o bekçi demek ki 15 yaşlarında kum taşımada çalışmış. Patara'nın bu özelliği o yörede çalışan, incelemeler yapan yabancı arkeologlar tarafından tespit edilmiştir. 1838-1842 yılları arasında Xanthos'ta kazı yapan İngiliz Arkeolog Charles Fellows tarafından Patara'ya yanaşan savaş gemilerine yüklenen rölyef, kabartma ve mimari elemanlar bugün British Museum'da sergilenmektedir. Daha sonra 1800'lü yılların sonlarında bir süre Fransızlar da ilgilenmişler, en son 1950 yılında Fransız arkeologlar uzun süre kazı çalışmalarını devam ettirmişlerdir. Patara'nın hemen kuzeyinde Eşen Çayı mansabındaki bataklıkların kurutulması için 1930'lu yıllarda Antalya Orman Çevirge Müdürlüğü'ne bağlı bir okaliptüs fidanlığı kurulmuştur. Bu fidanlığa zamanın bataklıklarda çalışmayı kolaylaştıracak aparatları da getirtilmiştir. Daha sonra da yamaçlarda geniş ağaçlandırma çalışmaları yapılmıştır.

Emekli olduktan sonra bilirkişilik yaparken Ovagelemiş'te bir davanın keşfine gitmiştim. Davacının ağaçlandırılmış çok geniş bir alanda hak iddia ettiğini gördüm. Davacıya burada ağaçlandırma yapılırken itiraz edip etmediğini sorduğumda etmediğini söyledi. Peki, şimdi ne istiyorsun dediğimde *"Belki kazanın, mülk edinirim"* cevabını verdi. Konuşmayı dinleyen hâkim, *"Şimdi ne yapacağız?"* dediğinde *"Davacının keşfe konu olacak bir yer gösteremediğini belirtip keşif yapılmadığını tutanağa yazacağız. Ayrıca mahkemeyi fuzuli meşgul ettiği için savcılığa suç duyurusunda bulunacağız"* deyince davacı kayboldu.

1940'lı yıllarda Antalya-Elmalı karayolu Yazır ve Kargalık çayları üzerinde köprü olmadığından çayın içinden geçilirdi. Kargalık çayında kamyonların, otobüslerin sel suları ile sürüklendiğini duyardık. 1951-1952 yıllarında Hazım Alakavuk, genç bir inşaat mühendisi olarak bu derelerde köprüler yapmış vasıtaların çayın içinden geçmeleri ve sel sularında sürüklenme-leri önlenmiştir. Kargalık çayı ormanlarının Kemal Savaş Bey'in bulunduğu heyetçe yapılan I. Devre Amenajman Plânı Raporlarında 17000 m³ etası olduğunu görmüştüm. 1960'lı yıllarda yapılan ağaçlandırmalarla bu dereden sel gelmesi önlenmiş, su ekonomisi sağlanmış ve bahçelerin sel baskınına uğraması son bulmuştur.

Yine 1940'lı yıllarda Elmalı Dağı'na yağan yağmurlardan oluşan seller Elmalı ilçe merkezinde, bilhassa Karyağdı ma-

hallesinde evleri basar, bağlar da zarara sebep olurdu. Elmalı dağında 1952 yılında başlayan ağaçlandırma çalışmaları o zaman çırılçıplak olan yamacın ormanla kaplanmasını sağlamış, yamacın ortasında ters oturmuş bir armut görünümünde hemen göze çarpan Zincirlikaya ağaçlarının arasında görünmez olmuştur. Aynı yıllarda şehrin güneydoğu kesimlerinde DSİ tarafından sel yatakları tahkimi de yapılmıştır. Böylece Elmalı sel baskınlarından kurtulmuştur. 2018 yazında Elmalı dağının daha batı kesimlerine yağın yağmurlar Salur, Eskihisar, Yalınız köylerinde yine zarara sebep olmuştur. Bu ağaçlandırma ve sel yataklarının ıslahı çalışmaları genişletilerek bu yerlerin de sel tahribatından korunması gerekir.

1970'li yılların ortalarına kadar köylerinin bazılarında tezek yakılan tek Antalya ilçesi Korkuteli idi. Yakacak odun ihtiyacını karşılamak için bir çare olup olamayacağı konusunda deneme yapılmak üzere 1954 yılında Kargalık mahallesinden biraz ileride Karaman Beli'ne doğru 5 hektarlık bir meşe ormanı dikenli tel çit ile çevrilip korumaya alınmıştı. Zamanın Bölge Müdürü Elmalı'ya giderken sahaya uğradığında içinde hayvanların otladığını görmüş ve bekçiye bunların ne olduğunu sormuş. Bekçi de *"Burada öteden beri hayvanlar otlar, bana hayvan sokma demediler, sadece bekle dediler"* diye cevap vermiş. O çalışma öylece sonuçsuz kalmıştı. 17 Ekim 2018 günü Çamkuyuları'na yaptığımız gezide Elmalı-Finike Karayolu ile Çamkuyu-

ları arasındaki meşelik alanda çapları 20 cm. yi geçen fertlerin bulunduğunu gördüm. Doç. Dr. Ali Kavgacı kardeşimle konuştuğumda emsal sahaların baltalık olarak işletilip işletilemeyeceği konusunun araştırma programına alındığını öğrendim ve teknik kongrede de sunumunu yaptı.

Ormancılığımızda koruma birinci gaye olarak yer aldığından yerinde bir tutumla korumaya çok önem veriyoruz. 1950'li yıllarda böyle kesim devam ederse ormanlarımızın 40 yılda tükeneceği yönünde propaganda yapıldı. Benim bildiğim 70 yıla yakın süre geçmesine rağmen ormanlarımızın yok olması bir tarafa yeni orman alanları kazandığımız da oluyor. 1965 yılında Antalya'da yaş sınıfları metodu uygulanmaya başladığında üretim programı 120.000 m³ ten birden 450.000 m³ e çıkarıldı ve yaygara koparıldı. Aradan elli yılı aşkın süre geçmesine rağmen hâlâ işletmeye açılmamış ormanlarımız var. Tabii bu arada çeşitli hizmetlere tahsis ettiğimiz orman alanları, bilhassa taş ocakları dolayısıyla kaybettiğimiz sahalar da var.

Yurdumuzda her yıl trafik kazalarında 5000 vatandaşımızı kaybettığımızı, onun iki katı vatandaşımızın da sakatlandığını ve yaralandığını bildiğimiz halde otomobile binmekten çekinmiyoruz. Çünkü ulaşım için daha iyi bir alternatifimiz yok. Teknik elemanlar olarak düşündüğümüz projelerin fizibilite raporlarını yaparken risk analizlerini de yapmamız faydalı olacaktır.

Elektrik enerjisinin yaşamımızdaki önemi, vazgeçilmezliği

inkâr edilemeyecek derecede büyüktür. Ülkemizde elektrik enerjisi üretimi çözüm bekleyen ciddi bir konudur. Elektrik üretimi için çeşitli alternatiflerimiz var: (1-Nükleer Enerji, 2-Termik Enerji, 2a. Kömür, 2b. Doğal Gaz, 2c. Akaryakıt, 2d. Jeotermal Enerji, 3-Hidrolik Enerji ile, 4-Güneş enerjisi, 5-Rüzgar enerjisi) Bunların hemen hepsinin bazı sakıncaları vardır. Teknik elemanlara düşen görev en az sakıncalı ve en az masraflı olanı seçmek ve yapmaktır. Bunların hemen hepsine muhalefet ediyoruz. Ama daha iyi bir çözüm yolu da önermiyoruz. Nükleer ve termik santrallerin sakıncası günlük yaşamda görülüyor ve giderilemez zararlara sebep oluyor. Hidrolik santrallerin seçiminde suyun hayatî başka amaçlarla kullanılıp kullanılmadığının araştırılması ve fayda-zarar karşılaştırmasının iyi yapılması gerekir. Kanaatimce rüzgâr ve güneş enerji santralleri konusuna çok önem verilmelidir.

Bismarck Büyük Alman Birliği'ni kurduğunda Bakanlar Kurulu'nda kalkınmaya nereden başlanacağı konusunu tartışmaya açar. Kimi bakanlar tarımdan, kimi bakanlar sanayiden, kimi bakanlar da bayındırlıktan başlanması fikrini savunur. **Bismarck "milli eğitimden"** başlanması fikrini ortaya atar ve kabul ettirir. Bunun üzerine güçlü bir eğitim politikası ve uygulaması ortaya konularak Alman kültürü oluşturulur. Bunun sonucu olarak 20. asrın başında bizim de sürüklendiğimiz I. Dünya Savaşı'nda yenildikten 20 yıl sonra dünyaya kafa tuta-

cak duruma gelip II. Dünya Savaşı'nı çıkarırlar. Ondan da yenik düşmelerine rağmen savaşın bitiminden hemen sonra yeniden kalkınma yoluna girerler Türkiye'den de erkek sanat enstitüsü mezunu teknisyenler (Antalya'dan 4 kişi) götürüp Almanya sanayiini yeniden kıldırırlar. 1950'li yılların başında Antalya'dan elektrik mühendisi Ahmet ÜNSAL ağabey Almanya'ya giderek Siemens fabrikalarında çalışıp ihtisas yapmıştır. Yine diş hekimi Mehmet Gültekin ağabey Münih'te diş hekimliği doktorası yapmıştır. Halen dünya lideri bir ülke konumundadırlar.

Yüce ATATÜRK aynı şekilde *"Bir millet eğitim ordusuna sahip çıkmadıkça, meydanlarında ne kadar parlak zaferler elde ederse etsin, o zaferlerin kalıcı sonuçlar vermesi mümkün değildir."* diyerek eğitimin önemini belirtmiştir. Daha Kurtuluş Savaşı'nın en kritik günlerinde ve sonucunun ne olacağı belli değilken 1921 yılında ilk Maarif Şurası'nı toplayarak eğitimde neler yapılması gerektiği konusunu tartışmış, karara bağlatmıştır.

Bazı çevreler harf devrimi ile Türkiye'deki okur-yazar sayısının sifıra düştüğünü söylerler. Bunlar Osmanlı Maarif sistemini bilmeden ve kasıtlı olarak söylenen sözlerdir. Çünkü Osmanlı döneminde okur-yazar olanların %80'i askeri ve mülki okullarda okudukları yabancı dilden dolayı zaten Latin alfabesini biliyorlardı. Yeni harf devriminde hiç sıkıntı çekmediler. Daha cumhuriyet ilân edilmeden 1922 yılında Avrupa'ya ilk

gönderilen öğrenci Mehmet Ali Kâğıtçı olmuştur. Kendisi kimya mühendisi olmasına rağmen Almanya'da kâğıt fabrikasında işçi olarak çalışıp kâğıt yapımını öğrenmiş ve Türkiye'ye dönüşünde İzmit Kâğıt Fabrikası'nın kuruluşunu yapmıştır. Genç Cumhuriyet'in ilk yılında, 11 öğrenci Avrupa'ya gönderilmiştir. Bu öğrencilerden Prof. Dr. Mahmut Sadi IRMAK beyin anısı çok manidardır.

"Yıl 1923... İstanbul Üniversite'nde öğrenci olduğum sıralar. Okulun duvarında bir ilân görüyorum. 'Avrupa'ya talebe gönderilecektir.' Allah Allah! diyorum, ülke yıkık dökük, yıl 1923... Avrupa'ya talebe lüks gibi gelen bir şey, ama bir şansımı denemek istedim. 150 kişi içerisinde 11 kişi seçilmişiz. Benim ismimin yanında Atatürk 'Berlin Üniversitesi'ne gitsin' diye yazmış. Zaman geldi. Sirkeci Garındayım, ama kafam öyle karışık ki gitsem mi, gitmesem mi, kalsam mı, orada ben unutulur muyum, para yollar mı, gurbet ellerde ne yaparım? Bir an gitmemeye karar verdim, döndüm. O sırada bir müvezzi ismimi çağırdı. 'Mahmur Sadi, Mahmut Sadi bir telgrafın var' Telgrafi açtım aynen şunlar yazılıydı. 'Sizleri birer kıvılcım olarak gönderiyoruz, alevler olarak geri döneceksiniz.' Var mı böyle bir şey? 11 öğrencinin nerede, ne zaman, ne düşüneceğini hesap edebilen bir lider, dünya lideri olmasın da ne olsun? Yıl 1923, biz evimizde bir çocuğumuzun huyunu değiştiremiyoruz, bir huyunu. Tüm ülkenin huyu değişiyor. Bununla uğraşan bir insan, yolladığı 11 öğrencinin nerede, ne düşüne-

ceğini hissedebiliyor. Gel de gitme, git de orada çalışma, dön de bu ülke için canını verme"

Aynı gönderilecek öğrenciler listesinde dikkat çeken bir isim var: Necip Fazıl KISAKÜREK. Sorbonne Üniversitesi Felsefe bölümüne kaydolan Necip Fazıl Kısakürek kumara düşkünlüğü ile burs parasını yetiremez ve Paris sokaklarındaki bohem hayatı ile okula da devam etmez. Sınıfta kaldığından bursu kesilip yurda dönmek mecburiyetinde kalır. Ben Necip Fazıl Kısakürek'i 1956 yılı ekim ayında üniversite giriş sınavları için İstanbul'a gittiğimde tanıdım. Bir akşamüzeri Meserret kahvesindeyiz. Yan tarafta 5-6 kişilik grupta birisi yüksek sesle *"Ev kirasını ödemediğini ve ödemeceğini"* söylüyor. Ses, radyo konuşmalarından olsa gerek, yabancı değil ama sima yabancı. Garsona kim olduğunu sorduğumda Necip Fazıl Kısakürek olduğunu öğreniyorum.

Ekonomik kalkınma, bağımsız, kuvvetli, müreffeh Türkiye idealinin belkemiğidir. Mustafa Kemal *"Siyasi, askeri zaferler ne kadar büyük olurlarsa olsunlar, ekonomik zaferlerle taçlandırılmazlarsa gelen zaferler devamlı olamaz, az zamanda söner."* fikri doğrultusunda daha Lozan müzakereleri devam ederken Şubat 1923'te İzmir İktisat Kongresi'ni toplayarak Türkiye Cumhuriyeti ekonomi politikasının temellerini belirlemiştir. Fakat Atatürkçü olduğunu iddia eden insanlarımız, bilim adamlarımız dahi *"Adaletin olmadığı yere yabancı sermaye gelmez"* diyerek ümidini yabancı sermayeye bağla-

Hep neslin bozulduğu, gençlerde saygı kalmadığı, tembel oldukları yönünde serzenişte bulunur, şikâyet ederiz.

maktadırlar. Biz adaleti öncelikle kendi vatandaşlarımız için istiyoruz.

1980'li yıllarda özelleştirme olgusu yeni başladığında usul ve bedel takdirinde yapılan hatalar haberlere konu oluyordu. Özelleştirmeleri tenkit eden bir liderimiz *"Biz de özelleştireceğiz, fakat dürüstçe özelleştireceğiz."* ifadesinde bulundu. Kimin malını kime satıyorsun? Prensip bozulunca pazarlığın şekli ve miktarı hiç önemli değildir.

KİT'lerin çalışmasında bazı aksaklıklar olabilir. Ama bunlar milletin malıdır. Özelleştirilmeleri sakıncalıdır. On beş sene kadar önce Ereğli Demir-Çelik İşletmeleri'nde yüksek fırınların yıllık bakım süreleri geldiği halde merkezden izin gelmediği için bakımları yapılamadığından 1/3 kapasite ile çalıştığı haberini okumuştum. Oradaki yüksek fırınlardan sorumlu usta, ustabaşı, mühendis, şef, teknik müdür, müessese müdürü karar veremiyor da onların lüzum göstermesi üzerine Ankara'dan karar verilecek. İş ekonomisine ve yönetim ilkelerine ters bir tutum. Bizim Orman Genel Müdürlüğü'nde de tahsisler, pazarlıklı satışlar ve makinelerin kiralınması konularında aynı kısıtlamalar vardı. İşin yapılması için gerekli kuralları koyarsın. O kurallara uyulmazsa hesap sorarsın.

1955 veya 1956 yılı, Kumluca yeni ilçe olmuş; ilçede genç bir

kaymakam görevli. Kaymakam ile orman bölge şefinden başkaca bir daire amirinin hizmet vasıtası da yok. Bu durum dikkat çekiyor. Bir gün toplantıda kaymakam orman bölge şefine *"Süleyman Bey bundan sonra gideceğiniz yerleri bana haber vereceksiniz!"* talimatı veriyor. Bölge Şefi Orman Mühendis Muavini Süleyman Civelek ağabeyimiz de *"Baş üstüne kaymakam bey!"* diyor. Gündüz, mesai saatlerindeki bildirimler problem olmuyor. Bir gece saat 2.00 civarında *"Kaymakam Bey, bir kaçak ihbarı aldım. Oraya gideceğim."* diye telefon ediyor. Kaymakamdan *"Peki Süleyman Bey"* cevabını alıyor. Bir başka gün sabaha karşı *"Kaymakam Bey, Adrasan'da yangın var oraya gidiyorum."* diyor. Kaymakam *"Peki Süleyman Bey"* deyip telefonu kapatıyor. Birkaç hafta sonra yine sabaha karşı *"Kaymakam Bey yangın var oraya gideceğim."* deyince Kaymakam, *"Süleyman Bey bundan sonra istediğin yere git bana haber verme!"* diyor. Bizim zamanımızda idarenin bağımsızlığı daha fazla idi. Şimdi İller İdaresi Kanunu hükümleri doğrultusunda daha bağımlı hale geldiklerinden arkadaşlara Allah yardım etsin!

1961 yılı baharında Fikret Saatçioğlu hocamızın başkanlığında Bursa'da bir silvikültür tatbikatı yapılmıştı. O tatbikata katılan zamanın Başmüdürü Antalya'ya gelişinde emsal bir tatbikatı Orman İşletme müdürlerine Se-

rik-Sanlı'da yapıyor. Sanlı, Yörüklerin göç yolu üzerinde olduğundan baharda çimlenen tohumlar yazın ilk aylarında yaylaya göçen Yörüklerin hayvanlarınca tahrip ediliyor. Sonradan çimlenen tohumlar ise kışa doğru sahile göçen Yörüklerin hayvanlarınca yenip yine yok oluyor. Bunu önlemek için sahanın tel çit ile çevrilmesini Başmüdür Davut İyigün öneriyor. Zamanın Antalya İşletme Müdürü İsmail ÖZÜNLÜ *"Bir de elektrik verelim"* deyince Davut Bey'in tepesi atıyor ve tatbikat orada bitiyor. İşletme Müdürü Burdur'a geçici görevle gönderilince Antalya'dan naklini istiyor.

Ağaçlandırma çalışmalarımızı *"Siz orman kurmuyorsunuz!"* diye tenkit eden çevreciler var. Elbette orman bir sahanın ağaç örtüsü ile kaplanmasıyla hemen oluşmaz. O yerin orman olabilmesi için irili-ufaklı organizmaların yaşaması ve bir mikro klima oluşması gerekir. Nasıl bir bina yapıldığında iskân edilmeden ev olmuyorsa, ağaçlandırma sahası da fauna ve florası ile mikro kliması oluşmadan orman olmaz.

Hep neslin bozulduğu, gençlerde saygı kalmadığı, tembel oldukları yönünde serzenişte bulunur, şikâyet ederiz. Aslında bozan biz kendimiziz. Çocuklarımıza öğretmeni veya bir yakınımız müdahale ettiğinde tavır koyup *"Benim çocuğun terbiyesi sana mı kaldı?"* diye itiraz ediyoruz. Şimdiki Kadastro

Mülkiyet Şubesi binası Orman Başmüdürlüğü olarak kullanılıyordu. Önünde de yol kenarında telefon santrali vardı. Bir gün santrale girdiğimde Başmüdü-rün lisede okuyan oğlunu sigara içerken gördüm. “*Sen nasıl sigara içersin*” deyip elinden aldım ve santraldan dışarı çıkardım. Santral memurlarına da “*Nasıl müsaade edersiniz!*” diye çıkıştım. “*Başmüdürün oğluna bir şey diyemediklerini*” söylediler. Ben de bundan sonra bana haber verin dedim. Fakat olay hemen yayıldı mühendis ve kısım müdürü ağabeyler “*Başmüdürün oğluna nasıl yaparsın*” diye üstüme geldiler. Ben yaptım babası sorsun deyip konuyu kapattım. 1-2 gün sonra başmüdürün yanına bir iş için çıktığımda “*Sigara mı içiyordu?*” diye sordu. Ben de “*Her ne ise ben gereğini yaptım*” dedim. “*Allah razı olsun. Herkes senin gibi davranrsa iyi olurdu*” dedi.

Fakültede hukuk, iktisat derslerimize gelen Prof. Dr. Şeref Nuri İlkmen hocamız hiç sözlü im-tihan yapmazdı. Sebebini sordüğümüzda da “*Talebenin kişiliği etkisinde kalmamak için.*” cevabını verirdi. Mezun olduktan sonra iki dönem fakültede Transport Kürsüsünde çalıştım. Bir gün bir öğrenci gayet laubali şekilde odaya girip ödev teslim etmek istedi. Bazı hatalar görüp düzeltmesi için geri çevirdim. Öğrenci odadan çıktıktan sonra kendi kendime “*Bu hatalarla malul hiç ödev kabul etmedin mi? Bunu neye kabul etmedin?*” diye sordum. Öğrencinin odaya girerken ki davranışlarının etki-si olduğu kanaatine vardım. Şe-

ref Nuri Hoca’nın sözleri aklıma geldi.

Emekli olduktan sonra mahkemelere bilirkişilik yaptım. Bu süre zarfında mesleğimizi ve idaremizi zor durumda bırakacak bir davranışta bulunmama-ya özen gösterdim. Bir gün Gazipaşa’da dikili ağaç satışı yapılan bir tensil sahasında işçilerin kesilmemesi gereken ağaçları da kestiklerine dair bir davanın keşfine katıldım. Son zamanlarda bilhassa tensil sahalarında kesilecek ağaçların tamamının damgalanmadığı ve dikili ağaç zaptının düzenlenmediği yolunda haberler alıyoruz. Keşifte idareyi temsilen gelen muhafaza memurları da böyle bir evrak ibraz etmedikleri için ben de istemedim suç zaptındaki bilgilere göre keşfi tamamladım. Saha-dan ayrılırken memurlar dikili ağaç zaptı istemediğimi söyle-yince var mı diye sordum, olduğunu söylediler. Ben de bunu istenmeden ibraz etseniz daha iyi olurdu, ben dikili ağaç zaptı düzenlemediniz diye çekindiğim için istemedim dedim. Özetle insan %100 objektif olamıyor.

Orta öğretimde kompozisyon derslerini, sözlü ve yazılı sınavları kaldırdık. Test im-tihan yapıyoruz. Öğrencinin anlatılan dersi, okuduğu metni anlayıp anlamadığını, anladı ise sözlü ve yazılı olarak ifade edip edemediğini tespit edemiyoruz. 15 sene kadar önce nüfus müdür-lüğünden aile nüfus kaydımın çıkarılmasını istedim. Dilekçeyi alan memur okuyup, “*Siz avukat mısınız?*” diye sordu. Ben de orman mühendisi olduğumu, neden sorduğunu söyledim. Ce-

Orta öğretimde kompozisyon derslerini, sözlü ve yazılı sınavları kaldırdık. Test im-tihan yapıyoruz. Öğrencinin anlatılan dersi, okuduğu metni anlayıp anlamadığını, anladı ise sözlü ve yazılı olarak ifade edip edemediğini tespit edemiyoruz.

vaben “*18 senelik memurum ilk defa bu kadar düzgün bir dilekçe görüyorum.*” cevabını verdi.

Mustafa Kemal Paşa daha Erzurum Kongresi günlerinde askerlikten istifa edince kurmay başkanı Albay Kazım Bey “*Siz askerlikten istifa ettiğinize göre benim burada işim kalmamıştır. Evrakı kime teslim edeyim?*” de-yince Mustafa Kemal teessürle “*Ya öyle mi, peki efendim!*” de-yip kanepeye yığılır ve yanındaki Rauf Orbay’a “*Görüyor musun devletin büyüklüğünü, gücünü!*” der. Orbay anılarında bu olayı anlatırken “*Mustafa Kemal’i 1909 yılından beri tanırım. Bu kadar sarsıldığını görmemiş-tim!*” diye anlatır. Buna rağmen Mustafa Kemal Paşa, Albay Kazım Bey’i yanından ayırmayarak Millî Mücadele’de ve sonrasında beraber çalışmış, General ve Vali olarak görevlendirmiştir.

1931 yılı sonbaharında Dolma-bahçe Sarayında bir akşam ye-meğinde Milletvekili Reşit Galip söz alıp Millî Eğitim Bakanı Esat Bey’i sert bir dille eleştirince

*“Reşit Galip Bey, yoruldunuz, bu-
yurun biraz istirahat edin.”* de-
mesine rağmen Reşit Galip ma-
sadan ayrılmayınca *“Öyle ise biz
gidelim”* deyip masadan kalk-
mıştır. Aynı Reşit Galip’i iki sene
sonra Milli Eğitim Bakanı yapıp
üniversite reformunu onunla
gerçekleştirmiştir. Bu dönem-
de Türkiye sığınacak emin bir
liman olduğu için Almanya’da
Hitler rejiminden kaçan pek çok
ilim adamı Türkiye’ye gelmiştir.

Mustafa Kemal 1934 yılında
Türkiye’yi ziyaret eden İran Şa-
hı’na radyo sanatkarlarınca bir
konser verir ve beraberce
konsere giderler. Saz heyetinde-
ki sanatkarlar sazlarını akorda
başlarlar. Bir müddet sonra Şah
sıkılarak *“Ne çalıyorlar Paşam?”*
diye sorar. Atatürk *“Akort yapı-
yorlar Şahım”* cevabını verir. Bir
müddet sonra Şah tekrar so-
rar ve aynı cevabı alır. Sonunda
akort bitip ne çalınmasını istedi-
ği sorulunca Şah *“Akort çalma-*

*sınlar da ne çalarlarsa çalsın-
lar!”* cevabını verir.

Atatürk, hoş görülmesi ve öğ alma-
yı hiç düşünmeyen bir liderdir.
Milli Mücadele yıllarında Kuv-
vacılar ve Mustafa Kemal Paşa
karşıtı yazıları ile dikkat çeken
“İngiliz Kemal” lakaplı Ali Ke-
mal’in yakalanıp Ankara’ya geti-
rilmesi talimatı verilir. Fakat Ali
Kemal yolda, İzmit’te linç edilir.
Bunun üzerine çeşitli yorumlar
yapılır. Bunlardan biri Mustafa
Kemal’in O’nun bilgi ve biriki-
minden faydalanma düşünce-
sidir. Okumuş, kültürlü, bilgili
insanın yok denecek kadar az
olduğu, Milli Mücadele’nin bir
avuç vatansever ile gerçekleştiril-
diği dönemin şartlarında bu
mümkündür. 1944 yılında Dışiş-
leri Bakanlığı’na alınacak perso-
nelin dosyası Cumhurbaşkanı
İsmet İnönü’nün önüne geldi-
ğinde üzerinde “menfi” yazılı bir
dosya dikkatini çeker. Açıp dos-
yayı incelediğinde referansların

gayet iyi olduğunu görür. Ne-
den olumsuz görüş bildirildiğini
sorduğunda “Ali Kemal’in oğlu”
olduğu cevabı üzerine *“Babala-
nın günahını oğullarına çekti-
remeyiz!”* deyip, evrakın üzeri-
ne “müspet” (olumlu) ibaresini
yazar. Bu kişi Zeki Kuneralp’dır
ve daha sonra ülkemizi yurtdı-
şında başarıyla temsil eden bir
büyükelçimizdir. Oğlu Semih
Kuneralp de aynı misyonu sür-
dürmüştür.

Çoğunu bildiğinizi zannettiğim
olayları tekrarlamamdan inşal-
lah sıkılmamışsınızdır. Hepinizi
sevgi ile selamlar, kucaklarım.

NOT: Bu konuşma 12 Aralık
2018 günü Türkiye Ormancılar
Derneği Batı Akdeniz Şubesi’nde
yapılmıştır.

NOYA

Ne İş Olsa
Yaparım
Abi

Nail ÖZER - Orman Mühendisi
ozernail@gmail.com

Mezun olmadan önce, 2015-2016 öğretim yılında fakültede inşaat işleri yeni tamamlanmıştı. Bina yenilemeleri, oda değişiklikleri yapıyordu. Gözüme bir yığın kitap çarptı. Ben de o yığına çarpıldım. Romantik bir ihmalkârlık işte, tehlikeli bir kitap sevgisi! Aradan geçen iki senelik zaman diliminde en güzelini bugüne saklamışım farkında olmadan. Evdeki kütüphanemi kurcalarken bu kitabı buldum: **“Türk Ormancılığının Yüzüncü Tedris Yılına Girerken 1857-1957”** yayınlayan kim, **Türkiye Ormancılar Cemiyeti!** Şöyle bir içindekilere göz attım, bir de adaş buldum kendime **“Orman Yüksek Mühendisi Nail Sertbaş”**. O da benim gibi arşiv karıştırmayı seviyormuş. Kendini kütüphaneye atmış, tee 1928’den başlamış taramaya 30 yıllık serüvenin muhasebesini dökmüş. **Şeref Nuri Bey**’den girmiş, **Süreyya Özek**’ten çıkmış. Durumu 1948’lere kadar getirmiş. Bir buçuk sayfalık kısacık yazısında halen devam eden sorunlara parmak basmış.

Lafı uzatmadan sonraki fasılda satırlarına bir göz gezdirelim: *“Hakikatte 30 sene evvel orman ağaçlarının süslediği yurdumuzun birçok bölgeleri bugün çıplak kayalar ve çakıllar ile örtülüdür. 10 sene önce açılan yerler şimdi mahsul vermeyecek haldedir.”* Adaşım, IPCC’in 1,5°C sıcaklık

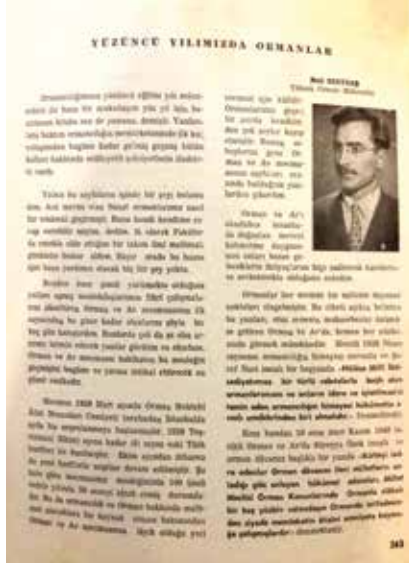
artışını ve iklim değişikliği ön görüşünü ve çölleşmeyi bilmiş (burayı abarttım, kabul). Yapılan çalışmaların yetersizliğinden yakınmış ve tekerrürden sakınarak ilerlemenin gerektiğini vurgulamış. 1957’de yüzüncü yıl geride bırakılırken, 2015’te kitabı bulmam için betona bulanmış doğa severlerin arasında beni öylece beklemiş hatta üzerine dört yıl daha geçmiş ki ben yazıyı yazabileyim diye...

61 sene sonra Türkiye Ormancılığı adına halen bir şeyleri yoluna koyamamak acı değil midir? Arşivleri izole etmek, gerektiği şekilde ortaya koyamamak acı değil midir? Sürekli örgütlenme yeniliğine gitmek acı değil midir? Mezunları halen nasıl işlendirebileceğimizi bulamamak acı değil midir? Türkiye Cumhuriyeti’nin yaklaşık %30’u orman sayılırken,

sayı ile yaklaşık 10.000 mezun dile kolay! Bir daha okuyun; “ON BİN MÜHENDİS!” işsizdir!

Bol sıfırlı bütçelerimizde bir yer açalım, önce geçmişi bir elekten geçirelim; gençlerden, tarihi sorgulayıp analiz ve sentez yapmaktan ve teknolojidten korkmayalım. Anlı şanlı ünvanlı kurumlarımızda bir yer açalım! Az yiyelim, az içelim efendiler! Yayıp zekanın, genetik çeşitliliğin konuşulduğu günlerde, insansız greyder, ripper, silindir kombinasyonu, örümcek kollu ağaç kesme, boylama, lif yongalama kombinasyonu yapan makineler dolaşırken dağlarda, bizler koltuk derdinde olmayalım. Parsel parsel vatan toprağı satılırken, kâğıt fabrikaları kapalıyken iki satır karaladığımız kâğıda ihanet

etmeyelim. Orman Mühendisi olarak atılım yapalım diyemiyorum ama robotik gelişim, dijital entegrasyon konuşulurken (*Arduino, mekatronik, açık kaynak kod yazılımı, uzaktan algılama, nesnelerin interneti, yapay zeka, evrim, genetik araştırmaları iklim değişikliği, büyük salgınlar, göç dalgaları, Ay'da bitki böcek yetiştirme deneyleri, insan klonlama, maker hareketi vs.*) minik de olsa bir göz kırpalım. Parantez içinde sayılanların hepsi ormancılığımızla ülkemizin geleceği ile ilgilidir. Göz kırpalım diyorum çünkü biz de popülist politikalarla anlık "yaptık oldu" derdinde olan ile bilimi, teknolojiyi, sanayi doğru şekilde ve sistematik bir biçimde ortaya koyanı ayıklamanın zamanı geldi. Bitsin artık günlük koltuk sevdanız! Günü kurtarmak değil; işsizlik sorunuyla didişmek değil benim derdim. Geleceğin 50 yılını, 100 yılını, 200 yılını tahmin etmek, planlamak istiyorum.

Patent peşinde koşan bazı üniversiteli akademisyenlerin akademik kartel kurmaları ve şirketleşmelerini, sırf ticari kaygılarla öğ-

renci projelerini yemelerini, bilim için, insanlık için değil de koltuk, unvan ve para için bulundukları makamları işgal etmelerine daha ne kadar katlanacağız?

Bazen kör talih yere atılan bir kitapla buluşur ve bazı soruları sormanıza yardımcı olur?

Ben de mesleğimi yapamayan işsiz mühendislerden biriyim. Bugüne kadar da sahip olduğum mesleklerden hiçbirini tam olarak yapamadım. Çok iş değiştirdim, farklı ve birbirinden alakalı olmayan birçok sektörde çalıştım ve sadece bir tutkum oldu ve amatörce yaptığım için üç aylık kısıcık sürede sürekli bilimsel olgularla ticari kaygılar arasındaki savaşın ortasında kaldım. Sonrasında ise ailevi sağlık problemleri yüzünden, istifa ettim ve aile işine geri döndüm. Ben şanslı idim, halen çalışıyor olmak ve aileme bakabiliyor olmak, peki ama diğerleri 10.000 mezun mühendis!? Onların işlendirilmesi? Hayalleri, hayatları, evlilikleri, yaratıcılıkları, sağlıkları, mutlulukları? Sahi onlar mutsuzken siz mutlu olabiliyor musunuz? Onları eğitirken,

mezun ederken, oda aidatı alırken, "hizmet alımıyla sekiz on ay çalış bir sonraki dönemde bakınız" dediğinizde; "bu gençliğe ne olacak, diye soruyor musunuz?"

Bu kadar teknik eleman yetiştirdik. Evet sayılarda güzel ama doğru yetiştirebildiniz mi? İhtiyaçı karşıladı mı, ülkenin ormanlarına dair sorunlarını çözdü mü? Ya da sistem dışlılarına dahil olduğunda hayatında ne gibi değişiklikler oldu? Hiç düşündünüz mü? Soruları şimdilik burada kesiyor ve beraberce cevap aramaya başlayacağımı bildiriyorum.

İşini ve mesleğini yapamayan birçok insanla beraber oturup kalkıyorum. Sinemadan, sanattan, sanatçılara yapılan saldırılardan, ülke kurtarmadan girip çıkıyoruz. Bir geyik muhabbeti sırasında kardeşimle ağız dalaşına girerken; "Millet Mars'a gidiyor, biz nerelerdeyiz, neydeyiz yahu" dediğimde, bana "sen noyasın!" dedi, ben de "sensin lan noya!" dedim. O da gevrek gevrek güldü:

"Ne İş Olsa Yaparım Abi!"

Not: Bu yazıyı ağdalı (!) bir dille yazmama sebep olan, Sayın Orman Yüksek Mühendisi Nail Sertbaş, eğer yaşıyorsanız ellerinizden öperim. Rahmetli olduyunuz huzur içinde yatınız. İyi ki tarihe not düşmüşsünüz. Teşekkürü bir borç bilirim. 60 yıl sonra başka bir Nail'in bir daha bu konuları dile getirmemesini, tarihin tekerrürüne saplanmamasını, ders çıkartmasını ve gelecek için daha çalışkan ve üretken olması temenni ederim.

Saygılarımla

ORMANCILIK TEŞKİLATINDA BİR DE ORÜS KURUMU VARDI!

Can Hayat ÖZYURT - Orman Endüstri Mühendisi

ORÜS kısa adı ile biz orman endüstri mühendislerinin hayalinde olan kurum idi yıllar boyu. Tam adı “Orman Ürünleri Sanayi Kurumu” olan kurum 1970-1998 yılları arasında 28 yıl bu adlandırma ile yaşamını sürdürdü. 1998 yılından sonra ise özelleştirme kervanına katılıp tamamen kapatılarak tarih yapıtlarında yerini almış oldu.

Ülke ormancılığımızın temel kuruluşu OGM 1839 yılında kurulmuş olup faaliyetini halen sürdürmektedir. İçinde bulunduğumuz yılda 180. yılını geride bırakacaktır. Orman teşkilatı içinde yer alan Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (DKMP) ile Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü (ÇEM) faaliyetlerini günümüzde sürdürmektedirler. Milli Parklar (MP) teşkilatı da 1958 yılında kurulmuş olup tarihsel süreç içerisinde değişik ad ve yapıda faaliyetlerini sürdürmüştür. Yine tarihsel süreç boyunca Ağaçlandırma Genel Müdürlüğü (AGM) ile Orman ve Köy İlişkileri Genel Müdürlüğü (ORKÖY) faaliyetlerini sürdürmüşlerdir.

1970 yılında ORÜS adını almadan önceki yapısı ise orman teşkilatının temel kuruluşu olan Orman Genel Müdürlüğüne (OGM) bağlı devlet kereste fabrikaları şeklinde olmuştur. Ben

ORÜS Kurumunda 1991 yılında Ordu’nun Akkuş ilçesindeki kereste ve parke fabrikasında göreve başladım. 1997 yılına kadar keyifle çalıştım. Akkuş fabrikası da 1955 yılında devlet kereste ve parke fabrikası olarak kurulmuş bir fabrika olup, ilk zamanlarında insan gücü ağırlıklı çalıştığı için makine ve ekipman o zamanın şartlarına göre olduğundan dönem dönem 250 kadar işçi ile çalışmıştır. Benim işe başladığım 1991 yılı sonlarında 150 civarında işçi ile tam kapasite ile 30.000 m³ kereste ve 50.000 m² parke üretim kapasitesi ile çalışmaktaydı. İşçi sayısı son dönemlerde 110’a kadar düşmüştü.

ORÜS kurumu 1970 yılında Orman Ürünleri Sanayi Kurumu adıyla kurulduğunda Genel Müdürlük merkezi Ankara idi. Ankara’da değişik binalarda hizmetine devam ettikten sonra 1985 yılında Genel Müdürlük Bolu’ya intikal etmiştir. E-5 karayolu kenarında Bolu şehir merkezinde Genel Müdürlük birimleri ile merkeze yaklaşık 6 km mesafede olan Karacasu beldesindeki fabrika kampüsünde ise sosyal tesisleri ile faaliyetlerine devam etmiştir.

ORÜS var olduğu süre zarfında kendini sürekli yenilemeye çalışmış, yeni fabrikalar yaratmış, ülke ormanlarının en verimli

şekilde değerlendirilmesine katkıda bulunmuş, orman endüstri mühendislerine staj ve iş istihdamı konularında sonuna kadar kucak açmış, bulunduğu yörenin insanlarına ve ekonomisine her türlü katkıda bulunmuş bir kurum durumunda idi. Bunlar doğal olarak benim gözlem ve düşüncelerimdir. Bu kurumda 6,5 yıl görev yapmış bir insan olarak bu kurumdaki hatıralar yıllar geçse de unutulmuyor. Artık ismi bile anılmayan bu kurumun hiç olmazsa geçmişini ve ülke ormancılığına olan katkılarını bu yazıda ortaya koymak istedim.

ORÜS fabrikaları en yüksek sayıya ulaştığında 23 adet idi. Bunlar içinde benzer yapılarda olanlar da vardı; kendine özgü olanlar da vardı. Örneğin Akkuş, Ardeşen, Bafra, Cide, Demirköy, Düzce fabrikaları üretim yönünden benzer idi. Hammadde olarak genellikle kayın tomruk (*Fagus orientalis*) kullanılır ürün olarak kayın kereste, kayın travers ve kayın masif parke yapıldı. Demirköy/Kırklareli fabrikasında dönem dönem meşe (*Quercus sp.*) tomruk kullanıldığı meşe, travers, kereste ve parke üretimi de olurdu. Bartın fabrikasında masif parkeden ayrı olarak mozaik parke üretimi yapıldı. Kayın tomruk işleyen fabrikaların dışında bir de

yumuşak ağaç çam ve göknar (Pinus sp. Abies sp.) tomrukları işleyerek bunların kerestesinin üretildiği fabrikalar mevcuttu. Ardanuç, Borçka, Şavşat, Pazar-köy, Dursunbey gibi. Ahşap levha ürünleri üreten tek ve entegre fabrikalar da mevcuttu. Arhavi de çimentolu yonga levha fabrikası, Bolu'da okal tip (dikey yongalı) yonga levha, kontrplak, kereste, emprenye entegre tesisi, Vezirköprü'de yonga levha, kontrplak, kereste entegre tesisi, Yenice'de kereste, parke ve kontrplak entegre tesisi gibi. ORÜS fabrikalarının bulundukları yerler şu şekilde idi.

Yumuşak kereste : Çam, Göknar
Sert kereste : Kayın, Meşe

ORÜS fabrikalarının bulundukları yerlere kattığı değerler içinde bende yer eden hususlara; ormancılık camiamızın değerli bir sivil toplum kuruluşu olan Türkiye Ormancılar Derneği'nin (TOD) 90 yılı geride bırakan ve yayın hayatına devam eden Orman ve Av Dergisi aracılığı değinmek istedim.

Benim görev yaptığım ORÜS Akkuş fabrikası, kapladığı alan ile Akkuş ilçesinin en büyük tesisi idi. Bu tesis içinde bir alanı ilkokul olarak vermiş buradaki

okulun adı uzun yıllar ORÜS İlkokulu olarak devam etmiştir. Okula ORÜS'ün katkıları sürekli olmuştur. Yine fabrikanın içinde bulunan büyük bir yemekhane binası o dönem içinde ilçenin en büyük sosyal ortam mekanı olarak düşün, eğlence ve toplantılara ev sahipliği yapmıştır. Fabrikanın ürettiği artık ahşap materyal oldukça soğuk bir iklime sahip olan Akkuş ilçesinde halkın yakacak ihtiyacını uzun süre karşılamıştır. Fabrikanın sürekli yanan kazan dairesinde buhar üretimi olduğundan-kereste buharlama ve parke kurutma için- kazanın bacasındaki

ORÜS FABRİKALARI

İLİ	FABRİKA ADI	TESİS ÖZELLİĞİ
1	Artvin	Artvin
2	"	Ardanuç
3	"	Arhavi
4	"	Borçka
5	"	Şavşat
6	Rize	Ardeşen
7	Ordu	Akkuş
8	Samsun	Bafra
9	"	Vezirköprü
10	Sinop	Ayancık
11	Kastamonu	Cide
12	Zonguldak	Devrek
13	Bartın	Bartın
14	"	Ulupınar
15	Karabük	Eskipazar
16	"	Yenice
17	Düzce	Düzce
18	Antalya	Antalya
19	Bolu	Karacasu / Bolu
20	Balıkesir	Dursunbey
21	Kırklareli	Demirköy
22	Isparta	Pazarköy
23	Çanakkale	Kalkım / Yenice

istimle çalışan boru sesi ilçenin kulak kestiği bir ses idi. Tüm ilçeden hatta civar köylerden dahi fabrikanın boru sesi duyulur; ilçe halkı buna göre hareket ederdi. Öğlen paydos borusu çaldığında çarşıdaki kahvelerde çay demlenir yemeğini yiyen işçiler hızlıca çarşıya iner çay içer dinlenir sohbet eder işbaşı borusu çalınca tezgahlar imalata başlar, aynı şekilde akşam paydos borusu çalınca yine kahvelerde çaylar demlenirdi. Ramazan aylarında iftar ve sahur için fabrikanın borusuna kulak kabartılırdı. Son dönemlerde imalat durduğunda özelleştirme sürecinde kazan yanmayıp boru çalmadığı için ilçede eski neşe kalmadığı hissediliyordu.

Akkuş ilçesi Ordu ilinin nispeten küçük ilçelerinden biri olmasına ve iklimi sebebi ile fındık yetiştirmemesine rağmen fabrika sayesinde ekonomisi birçok ilçeye göre canlı idi. İlçede bir dönem 300 civarında kamyon olduğu ve bunların tomruk yanında; Ankara Kayseri Adana Samsun ve İstanbul başta olmak üzere birçok ile kereste ve parke taşıdığı bilinmekte idi.

ORÜS Kurumu tarih yapraklarında yerini aldı. Bizler bu kurumda görev yapan insanlar anılarımızı yaşıyoruz Orman ve Av Dergisi aracılığı ile ormancılık camiasının yeni nesil insanların da bu bilgilere kavuşmasını istedim.

Selam ve saygılarımla.

Benim Muhtarlarım

“Şefim biz kötüyüz, bize bir çare bul!”

Tarık Barbaros PİLEVNE

Derbent köyünün yamaca yaslanmış dağınık evleri, Afyon – Ankara asfaltından zorlukla seçilir. Kırmızı kiremitli bu küçük evlerde, soyları Karakeçili-lerden gelen Türkmenler yaşar. Milli Mücadele yıllarında Bayatlı Yarbay Arif Bey komutasında 200 atıyla yörede oluşturulan Karakeçili Milli Alayı, Bozkır isyanlarının ve Bolu – Düzce ayaklanmalarının bastırılmasında üstün yararlık göstermiştir.

Farsça bir tamlama olan “Derbent” sözcüğünün dilimizdeki karşılığı; “kapı bağı”dır. Geçmişte dağ geçitlerinde, yolların kavşak noktalarında kurulan karakollara “derbent”, buralardaki kolculara da “derbentçi” denilirdi. Bunlar, sorumluluk alanı içindeki yolcu, kervan ve tüccarların canını malını korur, gerektiğinde onlara rehberlik ederlerdi. Sözcük, günümüzde Anadolu’nun birçok yerinde köy,

kasaba, mevki, dere, geçit ve boğaza adını vererek toplumsal hafızada; “Derbent Deresi” türkü-üsü ile de Denizli’nin folklorunda yaşıyor.

Afyon ili, Bayat İlçesi, Derbent köyüne ilk gittiğimde, oturduğumuz kahvehanenin hemen yakınlarında yaşlı ve geniş çatılı bir grup karaçam ağacı gördüm. Bu coğrafyada rastlanmayan yaş ve boydaki bu ağaçlar dikkatimi çekti; sordum! İstiklal savaşında cepheye asker, erzak ve cephane taşıyan şimendiferlerin yakıt ihtiyacı yöredeki ağaç varlığından karşılanıyormuş. Bu amaçla köye gelen subaya yalvarmış köylüler; “Kumandan, bunlara bari dokunmayın, hayvanlarımız altında yayılsın, gölge olsun!” Ve kalmış bu ağaçlar...

Köyün üzerindeki Güneye bakan yamaçlarda ise meşe baltalıkları yayılış gösteriyordu. Geçmişte hırpalanmış, verimsiz bu ormanları canlandırma kesimleri ile yenileyip, kök sistemlerini tahrik ederek, bakım ve koruma tedbirleri ile yeni bir jenerasyon elde etmeyi, yapraklı ormanlar kurmayı planladık. Köydeki atıl işgücünün kullanıldığı, milli ekonomiye değer yaratan, doğaya yararlı ve hayırlı bu çalışmaların bugün için amacına ulaştığını görüyorum. Muhtar başta olmak üzere köylüye konuyu anlatarak ve anlaşılarak

işe başladık. Muhtarlık işlerinin de görüldüğü köy odasında yaptırarak çalışmaları kontrol etmek üzere, iki orman muhafaza memurunu görevlendirdim; ormancılar birkaç gün sonra çıkıp geldiler:

“Şefim biz kötüyüz, bize bir çare bul!”

“Hayırdır?”

“Üç gündür uyku uyumuyoruz”

“Neden?”

“Muhtar, geceleri falakaya adam çekiyor, bağırtıdan durulmuyor!”

Almanya görmüş, orta yaşlı, kara yağız, babayiğit bir insandı muhtar. Köyde vuku bulan olayları kendi örfü, âdetince çözüyordu. Bunu yaparken aslında köylüsünü koruyor; bir yandan suçluyu cezalandırırken, diğer yandan olayın yasal zemine gidişini önüyor, tarafları resmi mercilerin, aracılardan elinden kurtarıyordu. Halkın deyişine göre; “köylü bok yemezse, şehirli et yemezdi!” Birçok köyde buna benzer uygulamalar ve hatta dayak tarifi olduğu söylenirdi: Hırsızlık, 20 sopa gibi...

“Bu köye cinayet dışında jandarma ayak basamaz! Nizaları kendi töremizce hallederiz” sözü yaygındı. Yöredeki muhtarlar genellikle varlıklı, arkalı, kala-

**Bu köye
cinayet dışında
jandarma
ayak basamaz!
Nizaları kendi
töremizce
hallederiz**

Vatan toprağına çöküp, bir ağaca arka verip sohbet ettik...

balık ailelerin temsilcileriydi. Köye yol uğratan bir devlet memurunun muhtarı sormadan, görmeden ayrılması ayıp ve eksik karşılanırdı. 80'li yıllardı; köy odası geleneği ve "Tanrı Misafiri" kavramı sürüyordu...

Geldi, geçti; sevgili mahalle halkım bendenizi muhtar olarak benimsemedi, ölçüsüne sığdıramadı; dostlarımla deyişle "Gönül İnsanı" olarak kalmamı uygun buldu. Bu konuma daha önce de talip olan, çevresiyle birlikte çok istekli görülen ve iyi çalışan, bir mahallemiz çocuğuna bu görevi verdi. Süreç boyunca şahsıma karşı çok saygılı davranan Mustafa Oruçoğlu'nu ve azalarını kutladım, her zaman yanlarında olacağımı ifade ettim. Kemal Yalçın'ın Balkan Mübadillerinin öyküsünü anlattığı "Emanet Çeyiz" adlı belgesel romanını da, Denizli 3. Kitap Fuarı nedeniyle kentte olan yazarına imzalatarak armağan ettim. Umarım, ileriki zamanlarda Denizli İstiklal Mahallelisinin bu yerleri "memleket" diye anan Selanikli, Grebeneli, Samakov'lu Kavalalı, Serezli sakinlerinin öyküsünü bir yazar olur. Muhtar adaylığım boyunca benim de kazanımlarım oldu. Mahallemi ve halkımı tanıdım, onlar da beni...

Gelelim, benim muhtarlarıma! 1972 yılının Ekim ayında Düzce Orman Tekniker Okulundan mezun olup, Karadeniz Ereğli Orman İşletme Müdürlüğüne

atandım. Birkaç yıl yörenin en uzak ve mahrumiyet bölgeleri olan iç kesimlerdeki Başveren Cuma (Ormanlı) ve Çaylıoğlu kasabalarındaki orman işletme şefliklerinde çalıştım. Çevredeki köylerin çoğunun yolu, tümünün elektriği yoktu. Ulaşım binnek hayvanla, arazi araçlarıyla ve orman yolu standardındaydı. Çaylıoğlu köylerinin yarısına ise araçla ulaşmak mümkün değildi. Çevirme koluyla çalışan orman işletme şefliğine ait Rus Jipiyle Devrek yolu üzerindeki bir ayırım merkezine indik. Araç, şefliğin yoğun ve tükenmeyen işlerinde çalışmak üzere merkeze döndü. Batı Karadeniz bölgesinin en güçlü kayın zonlarının yer aldığı Karanlık silsilesinde her yıl önemli ölçüde orman emvali üretiliyordu.

Bir diğer memurla birlikte o yerde mukim orman muhafaza memurumuzun evinde geçeledik. Ertesi sabah kahvaltımızı yapıp, iki at ve bir katırla bu köylerin "zati yapacak ihtiyaçlarını" tespitte çıktık. Bana uysal bir yerli at vermişlerdi, bu ilk binicilik deneyimimde bir sorun yaşamadım. Hisli ve anlayışlı hayvan yolları zaten biliyordu ve Ormancılar bir at boyu arkamdan geliyordu. Dağ yollarından, patikalardan ulaştığımız köylerde muhtar odalarına, kahvehanelere iniyorduk. Köylü gençler, hemen atları yedekleyip alanlık bir yerde gezdiriyor, terlerini soğutuyor, sonra yemleyip suluyorlardı. Bu minval üzere

orman köylüsü vatandaşın, evine damına samanlık ve ahırına o yıl için gerekli kereste ihtiyacını belirleyen tespit tutanakları düzenledik. Muhtarlara mühürlenip imzalatıp, işleme koymak üzere yanımıza alıyorduk. Çalışma yorucu ve zaman alıcıydı; günler sürdü ve tamamlandı.

Bu deneyim, benim köy muhtarlarıyla ilk temasım oldu ve kamu adına her türlü işbirliğini talep ettiğimiz bu insanların, meslek grubumuz için neler ifade ettiğini öğrenmiş oldum. Sonraki yıllar boyunca da el feneri ışığında, köpek havlamaları eşliğinde vurduğumuz ahşap koca kapılar hiçbir zaman yüzümüze kapanmadı. İmkânlarımız kısıtlı ama halkımızla dostluk ve dayanışma duygularımız güçlüydü. Önemli olan yalın ve dürüst davranmaktı. Orman yangınlarında, orman koruma çalışmalarında, orman üretim işlerinde her zaman en yakınımızda bulduk muhtarlarımızı. Bizler de değer verdik, çiğneyip geçmedik bu köy önderlerini, Devlet işinde birlik olmaya, danışmaya, hal hatır sormaya gayret ettik; şimdilerde "diyalog" diyorlar, eksik etmedik. Makamlarımızda itibar ettik, onların köy odalarında geçeledik. Vatan toprağına çöküp, bir ağaca arka verip sohbet ettik...

Nasıl unutturum, gönlü ve sofrası her daim açık, bir çocuk masumiyetindeki Yağcı muhtarın Ramazan Yıldırım'ı, belindeki

çifte tabancayla muhtar odasının penceresinden köy meydanına bakarken; “Sen şimdi git Şefim! O terbiyesize tarıfeye göre ceza kesmek bana düşer!” diyen Kumartaş’ın babayığit muhtarını, “Köylünün üzerine gelmeyin damarına basmayın, bir gecede bu meşeliği bitirir!” diye kabaaran Kocatepe eteklerindeki Küçük Kalecik’in ayağı dolaklı başı puşulu Yörük muhtarını, “Kafkas - Karaçay’dan bizler buraya, bazılarımız da Amerika’ya yola çıktı...” diye anlatan Akhisar’ın Çerkez muhtarını, “Birlikte koruyalım Şefim! İstiklal Savaşında kadınıımızı, kızımızı, namusumuzu bu koruluğa sakladık!” diye yakaran Eynihan Kuzviran muhtarını Çingış Ali’yi, Orman yasasını maddeleriyle ezbere bilen Tekke Kayhan muhtarını Tekkanat Ömer’i, Köyün iri yanı dulu Deli Zehra’dan yediği dayakla bir zaman el içine çıkamayan çolak muhtarını... Benim muhtarlarımı anlatmakla bitmez, anlatmaya devam edeceğim...

Bir ziyaret; Yağcı köyü, Sandıklı, Afyon 03.08.2008

Sazak Köyü, Beyağaç, Denizli 05.10.2008

Şiirler

Orman'ın Çağırışı

Orman;Kurdu, kuşuyla,
Ayısı, domuzuyla,
Çiçeği, böceğiyle,
Ağaçları, otlarıyla
İnsanları çağırıyor.
Yangın var!... Yanıyorum!...
Kurtuluş arıyorum!
İyi bak insanoğlu!...
Biz ormanız!...
Sizin bereketiniz, Geleceğiniz, gü-
venceniz!... Biz yanarsak,
Sizler de yanarsınız!...

Bizleri yakacak mısınız?! Durun!...
Yakmayın!... Desek...
Duyar?
Sözümüze uyar mısınız?!

29.07.2013 ANKARA

İyigün PULAT

Orm.Yük.Müh.

Yaşlı Çınarla Hasbihal

Bakışların durgun hey koca çınar
Belki de üzgünsün büyük hüznün var
Seni de yordu geçen zamanlar

Akar yıllar birbirine sıralı
Gelir hazan olur gönül yaralı

Ah çınar şöyle bir düşün geçmiş
Doksanı sekseni ve de yetmiş
Masmaviydi ikimizin de düşü

Yıllar aktı birbirine sıralı
Hazan geldi oldu gönül yaralı

Nerde o yemyeşil dalların nerde
Yelpaze sallayan kolların nerde
Bana huzur veren hallerin nerde

Yıllar aktı birbirine sıralı
Şimdi hazan vakti gönül yaralı

Şimdi yine sen ben ve hatıralar
Gözümün önünde bütün anılar
Gölgede huzuru bulduğum yıllar

Yıllar aktı birbirine sıralı
Sen mahzun ben mahzun gönül
yaralı

Tevfik KARABULUT

Canım Ayancık

Dağına, taşına hasretim senin
Doğup, büyüdüğüm yurdum Ayancık.
Ruhum, kalbim, canım, servetim senin
Sana her şeyimi verdim Ayancık.

İhlamur dibinde, akşam olunca
Toplanır yarenler, fırsat bulunca
Ocaktan demlice çaylar gelince
Cennetten bir köşe derdim Ayancık

Çangal'ın harika, Zindan'ın keza
Çamurca şenlenir, girince yaza
Elma, armut, dutun bağın taze
Bol bol taze balık yerdim Ayancık

İkinci üzeri iskele kaynar
Denizde balıklar zıplayıp oynar
Bahar, yaz yemyeşil durur ormanlar
Bunu da yaşadım gördüm Ayancık

Kereste fabrikan Zingal'den kalma
Sunta tesislerin sonradan olma
Uygarsın ezelden hiç geri kalma
Sayende çok şeye erdim Ayancık

İstiklal harbinde şehidin çoktur
Sana ne verseler mutlaka haktır
Güzeli seversin, her yerin paktır
Rüyamı hayra yordum Ayancık

Haftada iki kez pazar kurulur
Meyveler, sebzeler yere serilir
Maltepe heybetli yüksek görülür
Ata'nın yanına vardım Ayancık

İstifan limanı barnak yeri
Gemilere ışık saçak feneri
Bu çağda durulmaz hep git ileri
Özyurdum, cananım, canım Ayancık

15.02.2019 ALANYA

Sabri DENİZ

VATAN UĞRUNDA CANINI FEDA EDEN ORMAN MÜHENDİSLERİ

Rüstem KIRIŞ - Orman Yüksek Mühendisi

1. GİRİŞ

Orman Genel Müdürlüğü, yaklaşık iki asırlık (1839'dan beri) bir geçmişi ile ülkenin kalkınmasına önemli katkılarda bulunmuş köklü bir teşkilattır. Hizmet özelliği sebebiyle yerinden yönetim esasına göre kurulmuştur. Kamu tüzel kişiliğine haiz, özel bütçeli bir kuruluştur. Memleketin en ücra köşelerine kadar yayılan ve 28 orman bölge müdürlüğünden oluşan geniş bir taşra teşkilatına sahiptir. Temel görevi; orman kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve topluma çok yönlü faydalar sunacak şekilde işletilmesidir (OGM, 2009). Ormanlık alan miktarı 22,3 milyon hektar olup memleket genel alanının %28,6'sıdır (OGM, 2015). Bu alan yurt yüzölçümünün yaklaşık 3'te birine tekabül etmektedir. Kısaca ülke alanının 3'te birine tekabül eden vatan topraklarının sigortası ormanlık alanların yönetiminden sorumludur. Orman mühendisleri yönettikleri bu alanların korunmasında öyle bir hassasiyet göstermişlerdir ki hep vatan savunması ile eşdeğer görmüşlerdir. Çünkü onlar biliyorlar ki ormanları olmayan bir toprak yurt (vatan) olamaz. Bunun için ormanları korurlarken vatani da korumuş oluyorlardı. Ormanların korunması vatan korunması ile eşdeğerdir ve bir vatan savunma vazifesidir. Bu sebeple Ormanlık Teşkilatı yıllarca Genelkurmay Başkanlığına benzetilmiştir.

Bu makalede öncelikle toprağın önemi, vatan olan topraktan ve bu toprakların (ormanların) korunmasında hayatını kaybeden orman mühendislerinden kısaca bahsedilecektir.

2. TOPRAĞIN ÖNEMİ (DEĞERİ)

Toprağın oluşumu üzerinde etkili olan başlıca faktörler yeryüzü şekli, iklim, ana kaya, canlılar ve zamandır. Toprak, bu faktörlerin bir fonksiyonu olarak şöyle ifade edilebilir (Kantarıcı, 1987).

Toprak= f (iklim x ana kaya x yeryüzü şekli x canlılar x zaman x.....)

Lutz ve Chandler 1947'ye atfen Kantarıcı'ya (1987) göre, 10-15 cm kalınlığında bir yıkanma zonunun gelişmesi için 1.000-1.500 yıl kadar süre gereklidir. Scheffer ve Schachtschabel 1970'e atfen Kantarıcı'ya (1987) göre ise Orta Avrupa'da toprak gelişimi için en fazla 10.000 yıllık süreler tahmin edilmektedir. Kısaca toprak kıt bir kaynaktır. Az bir toprağın oluşması için uzun bir zaman geçmesi gerekmektedir. Bu sebeple toprak çok önemli ve değerlidir.

İnsan hayatında da toprağın önemi şüphesiz ki çok büyüktür. Başta insan olmak üzere, bütün canlı hayatının kaynağı toprak olup dünya üzerindeki bütün hayat, yeryüzünü örten ince ve hassas toprak örtüsüne bağlıdır. İnsanlığın varlığını devam ettirebilmesi, başlıca tabii

kaynaklardan birisi olan toprağın elde tutulmasına ve iyi kullanılmasına bağlıdır. Hayat, toprağın yaklaşık 20 cm'lik üst katmanından sağlanmaktadır (Çelik, 2014).

“(Ey insanlar!) Sizi topraktan yarat-tık, (ölümünüzle) sizi oraya döndürecekiz ve sizi bir kere daha oradan çıkaracağız”¹ hitabından anlaşıldığı üzere, toprak gelişigüzel bir madde değil, insanın yaratılış malzemesidir. İnsan için başlangıcı, süreci, sonu ve hatta yeniden başlangıcı topraktan ayrı düşünmek mümkün değildir. Toprak döngüdür, toprak değirmendir. Allah, bütün renkliliğine rağmen bir gün yeryüzündeki her şeyi kuru toprak haline getirecektir (Martı, 2013).

Tasavvuf şiirinin en önemli temsilcisi Yunus Emre'de insanın toprakla olan bağına insanın anne ve babasının toprak olduğunu kısaca başlangıcının toprağa dayandığını aşağıdaki mısralarla ifade etmektedir.

Sordum sarıçiçeğe,
Annen baban var mıdır?
Çiçek der derviş baba,
Annem babam topraktır.

Sayırsız nimetleriyle toprağın bereketine yapılan vurgu ise insana toprakla ilişkilerinde 'fayda eksenseli' bir bakış teklif ederken, aslında insanın topraksız yapamayacağına

1- Tâha 20/55, Ayrıca bkz. Rahmân 55/14.

dair bir gerçekliği de dile getirmektedir: “Her şeyden önce insan, yediği yemeğine baksın! Gerçekten biz, yağmuru bol bol yağdırdık. Sonra toprağı iyiden iyiye yarıdık. Böylece sizin ve hayvanlarınızın faydalanması için orada taneler, üzüm, yoncalar, zeytinler, hurmalıklar, sık ağaçlı bahçeler, meyveler ve otlaklar ortaya çıkardık.” (Abese 80/24-32).

Toprak, üzerinde yetişen örtüsüyle, kültür bitkileri ve üzerinde yaşayan canlıları ile bünyesinde oluşturduğu mikrobiyolojik canlılarla çok uzun yıllar içerisinde kendisini yenileyebilen, iyi kullanılmadığı ve korunmadığı takdirde kısa sürede kaybedilen bir varlık, doğal bir kaynaktır (Güneş ve Coşkun, 2004). Kısacası toprak bizzatı varlığı ve konumuyla bir değer taşır ve bu değer gereği insandan kendisine karşı ahlâkî bir hassasiyet bekler.

Halk Ozanı Âşık Veysel toprağı karşı ahlâkî olarak gösterilecek hassasiyetten daha çok toprağın insanoğlunun sadık bir dostu olduğunu aşağıdaki mısraları ile dile getirmektedir.

“Dost dost diye nicesine sarıldım.

Benim sadık yârim kara topraktır.

Beyhude dolandım boşa yoruldum.

Benim sadık yârim kara topraktır.”

Halk Ozanı Âşık Veysel, toprağın insanın sadık bir dostu olduğunu söylerken Kırgız Edebiyatçı Aytmatov ise toprağın da insanın dostluğuna ihtiyacı olduğunu belirtiyor. Aytmatov’un diliyle, toprağın bir bereket kaynağı olarak bire yüz verdiğini, adeta toprağın her şeyimiz olduğunu belirten cümleleri aşağıdadır.

Ben toprağım, bana bakın! Ben her biriniz için aynıyım ve siz de be-

nim gözümde eşitsiniz. Benim için önemli olan sizin sözleriniz değildir. Ben sizin dostluğunuza muhtacım, çalışmanıza, beni işlemenize! Saban izine bir çekirdek, bir tohum tanesi atın, size yüz katını vereyim, küçük bir fidan diki kocaman bir çınar vereyim! Evler kurun, temel olayım! Üreyin, çoğalın, hepinize güzel bir barınak olayım! Derinim, yükseğim, büyüğüm, ucum bucağım da yok... Hepinize yeterim ben... (Aytmatov, 2018).

Türkiye’de bitki sosyolojisi alanının kurucusu Birand (1968) ise Alıç Ağacı ile Sohbetler kitabında şu cümleler ile konuşmalarını yapıyor. “Toprağın nasıl bir varlık olduğunu anlarsam, Anadolu’nun bitki örtüsünü de daha iyi anlayacağımı sanıyorum. Siz, (kara bitkileri) toprakta yetiştiğinize ve sizin tutunamadığınız yerde de hayat bannamadığına göre, toprağı her çeşit varlığın hatta hayatın temeli saymak yerinde olur sanırım. Tevekkeli analık gibi kutsal bir anlamın adı yakıştırılmıyor ona. Ama neden sonra! Siz (insanlar) toprağı, evet her şeyin temeli olan toprağı ya bilgisizliğinizden ya da kazanç hırsınızdan çok hırpaladınız, harap ettiniz. Onun değerini daha yeni yeni anlar oldunuz, son yüzyılın sonlarına doğru ancak. Hâlâ toprağın kadrini kıymetini bilmeyenler, toprağı hor bakanlar da var içinizde...”

İnsanoğlu, bu kadar önemli ve kıt olan toprağın değerini tam idrak edememiştir.

Toprak kaybı medeniyetin karşılaştığı en ciddi tehlikedir. Toprak kaybı yavaş, sessiz, ancak tam olarak algılanmamış bir krizdir (kanser gibi). Fakir insanlar toprakları, topraklarda insanları fakirleştirir. Tarım ve ormancılık faaliyetlerinin

esas kaynağını oluşturan toprağın muhafazası ve gerektiği şekilde kullanılması, ülkenin geleceği ve halkın refahı bakımından önemlidir.

3. TOPRAK NE ZAMAN VATAN OLUR?

Toprak ile vatan ilişkisi veya bir toprak parçasının vatan olması için lazım olan şartları Yazar, Hukukçu ve Şair Mithat Cemal Kuntay’ın aşağıdaki mısraları en güzel şekilde belirtmektedir.

“Bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır,

Toprak, eğer uğrunda ölen varsa vatandır.”

Şair, uğrunda can verilen toprakların ancak vatan olabileceğini veya diğer bir ifade ile vatan topraklarının kanla ve can feda edilerek kazanılabileceğini belirtiyor. Orman mühendisleri de bu toprakların vatan olması için ve vatan savunması ile eşdeğer olarak kabul ettikleri ormanları korurken canlarını feda etmişlerdir. “Ormansız yurt vatan değildir.” Çünkü ormanlar yok olursa; içinde yaşayanlar da yok olur, her şey ve herkes mutlaka zarar görür, su kaynakları ve soluduğumuz hava ve hastalıkların çaresi de yok olur. Dahası geçim kaynakları, endüstriyel kaynaklar ve turizm ekonomisi de yok olur. En önemlisi de topraklar da yok olur. Onun için orman mühendisleri her zaman ormanların korunmasını vatan savunması olarak telakki etmişlerdir. Milli Şair Mehmet Akif Ersoy’un mısralarındaki düsturu sahiplenerek bastığı yerleri toprak diyerek geçmemiştir. Her kanş toprağın şehit kanı ile sulandığı bu vatanın ormanlarını bu şuurla korumuşlardır. Gözlerini kırpmadan bu ülke için her şeylerini feda etmişlerdir.

Çünkü cennet vatan için ne yapılsa azdır.

Bastığın yerleri “toprak!” diyerek geçme, tanı:

Düşün altındaki binlerce kefansız yatani.

Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:

Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatani.

Yedi düvele karşı savaşılan ve Şair Necmettin Halil Onan’ın deyimiyle bir devrin battığı, Mehmetçiklerin “Çanakkale Geçilmez” mührünü vurdukları topraklarda Ormancılık Teşkilatı da taşradaki en yetkili amirini (Orman Bölge Müdürü Talat Göktepe’yi) bu topraklarda kaybederek ormanların korunmasının vatan savunması ile eşdeğer olduğunu perçinlemişlerdir.

Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın

Bu toprak, bir devrin battığı yerdir.

Eğil de kulak ver, bu sessiz yığın

Bir vatan kalbinin attığı yerdir.

Bu ıssız, gölgesiz yolun sonunda

Gördüğün bu tümsek, Anadolu’nda,

İstiklâl uğrunda, namus yolunda,

Can veren Mehmet’in yattığı yerdir.

4. VATANI UĞRUNDA CANINI FEDA EDEN ORMAN MÜHENDİSLERİ

Orman Genel Müdürlüğü yukarıda belirtildiği gibi ülke orman kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve toplumun çok yönlü faydalanmasından sorumludur. Ormanların korunmasında canını feda eden bazı orman mühendislerinin hayatları örnek mahiyetinde sunulacaktır. Bir gruplandırmaya tabi tutulmaya çalışılmıştır. Makale de daha çok ormanların korunmasında canını feda eden orman mühendislerinden bahsedilmiştir. Ayrıca

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi’ndeki terör hadiselerinde canını kaybedenlere yer verilmiştir. Orman yangınında canını feda edenler ve orman korumasında canını feda edenler olarak öncelikle iki gruba ayrılmıştır. Her ne kadar orman yangını da orman korumanın altında yer alsa da kamuoyunda geniş yer teşkil ettiğinden ayrı bir sınıflandırma olarak ele alınmıştır. Bölücü terör örgütleri tarafından görevi esnasında ve askerlik vazifesi esnasında katledilen orman mühendisleri diye iki grupta daha incelenmiştir. Örnek olması için çerçeve dar tutulmuştur. Asıl geçmişten günümüze bütün ormancılık çalışmalarında ağaçlandırma vb. hayatını kaydedenler kayıt altına alınmalıdır. Bunların tek tek listesi oluşturulmalıdır.

4.1. Orman Yangınlarında Canını Feda Eden Orman Mühendisleri

Orman yangınlarında canını feda edenler 2018 yılı verilerine göre amirinden memuruna, işçisinden orman muhafaza memuruna, pilotundan askeri ere kadar toplam 113 kişidir. Bunlardan 9’u orman mühendisidir. Bu makalede sadece orman mühendislerinin isimleri zikir edilerek bir başlangıç olması için bazılarının özgeçmişi verilmiştir.

4.1.1. Talat GÖKTEPE (1944-1994)

Çanakkale ili Eceabat ilçesi Gelibolu Tarihi Milli Parkında çıkan orman yangını tüm yurttaki büyük üzüntüye sebep oldu. Tarihin en kanlı ve en centilmen savaşlarının yapıldığı yer olarak bütün Dünya tarafından tanınan Gelibolu Yarımadası ormanları bir dikkatsizliğin sonucu kül oldu. Eceabat ilçesinin Kumköy mıntıkasında 13 yaşlarındaki bir çoc-

cuğun koyunlarını otlatırken mısır pişirmek gayesiyle yaktığı ateş önce anız tarlasına sıçramış, oradan ormana geçerek yarım saat içinde 20 hektarlık alana yayılmıştır. 25 Temmuz 1994 Pazartesi günü saat 16.30’da yangın ihbarını alan Eceabat Orman İşletme Şefi ve ekibi ilk 10 dakika içinde yangın yerine ulaşmış ancak çok şiddetli esen rüzgâr yangını süratle genişletmiştir. Saat 16.45’te Çanakkale Orman İşletme Müdürü ve Orman İşletme Şefleri, saat 17.00’de ise Çanakkale Orman Bölge Müdürü yangın mahalline intikal ederek söndürme çalışmalarına katılmışlardır. Rüzgârın saatte 100 km’den fazla bir hızla estiği ve yangının çok süratle yayılarak tüm Yarımada’yı tehdit ettiği görülünce Çanakkale Valisi de yangın mahalline gelip söndürme çalışmalarını yerinde takip etmiştir.

Yangın sahasına intikal ettiği andan itibaren ekiplerin en önünde giderek onlara cesaret veren, onları yönlendiren Orman Bölge Müdürü Göktepe, saat 20.00 sıralarında dozerin önünden giderek yangın şeridi açtınırken aniden ters dönen rüzgârın etkisi ile dumanlar arasında kalıp önce boğulmuş daha sonrada kismen yanarak hayatını kaybetmiştir.

Göktepe ile 1994 yılında Yenice Orman İşletme Müdürlüğü Asar ve Eybekli Orman İşletme Şefliklerinin orman amenajman plan çalışmalarını için görevlendirildiği dönemde Müsteşar Yardımcısı Aytekin Mesci Bey’in ziyareti üzerine bir gün önce akşam Kalkın’da yapılan toplantıda beraberdik. Ertesi günü bu acı haberi aldık. Hadiseden çok etkilendik ve üzüldük. Ekip olarak cenazesine katıldık.

20. yüzyıl başlarında, Çanakkale’de bu Milletin yedi düvele dünyanın en güçlü devletlerine karşı verdiği

Tablo 1. Orman Yangınında Hayatını Kaybeden Orman Mühendisleri

Sıra No.	Yangında Hayatını Kaybeden Orman Mühendisinin		Yangının Meydana Geldiği			
	Adı ve Soyadı	Mesleği ve Unvanı	Tarih	Orman Bölge Müdürlüğü	Orman İşletme Müdürlüğü	Orman İşletme Şeşliği
1	Ali Fuat Ardiç	Orman Yüksek Mühendisi (Orman İşletme Müdürü)	11.09.1988	Muğla	Muğla	Yerkesik
2	Ali Yağbasan	Orman Yüksek Mühendisi (Şef)	19.08.1989	İzmir	Bayındır	Tire
3	Talat Göktepe	Orman Yüksek Mühendisi (Orman Bölge Müdürü)	25.07.1994	Çanakkale	Çanakkale	Eceabat
4	Ceyhan Güven	Orman Yüksek Mühendisi (Şube Müdürü)	27.08.1995	Balıkesir	Balıkesir	Balıkesir
5	Osman Erdal Tiryaki	Orman Yüksek Mühendisi (Orman İşletme Müdürü)	25.10.1995	K.maraş	Antakya	Uluçınar
6	İrfan Güvene	Orman Yüksek Mühendisi	04.07.1997	Mersin	Silifke	Akdere
7	Osman Çolpak	Orman Yüksek Mühendisi	21.07.1997	Antalya	Antalya	Düzlerçamı
8	Abdullah Aydın	Orman Mühendisi	26.08.2004	Antalya	Gündoğmuş	Eskibağ
9	Oğuz Yüce	Orman Mühendisi	07.10.2010	Ankara	Ankara	Balâ

destansı, bağımsızlık ve hürriyet mücadelesi, dünya tarihinin yeniden yazılmasına sebep olmuştur. Çanakkale zaferi ile birlikte, yeni bir Milletin da inşa süreci başlamış ve Osmanlı'nın küllerinden yeni bir devlet doğmuştur. Milli Şair Akif'in de: "Şüheda fışkıracak toprağı sıksan şüheda" mısralarında ifade ettiği gibi, yaklaşık 253 bin şehit verilen Çanakkale zaferi, tarihten silinmek istenen bir Milletin küllerinden yeniden doğuşudur. Çanakkale, bastığımız yerlerin topraktan öte, binlerce insanın cesaretiyle, gücüyle ve azmiyle nasıl "vatan" toprağına dönüştüğünü bizlere anlatan destansı bir zaferdir. Bu sebeple binlerce şehidi sinesinde cem eden Çanakkale Gelibolu Yarımadası bu millet için çok önem-

lidir. Bu topraklarda tarih yazan ecdadımızı ve bu vatan için canını feda etmiş tüm şehitlerimizi saygı, minnet ve şükranla yâd ediyorum. Bu Millet için bu kadar önemli olan bu topraklarda ne tevafuktur ki, Ormancılık Teşkilatı, taşrada en yetkili ve en üst amirlerinden biri olan Orman Bölge Müdürünü burada toprağıın koynuna teslim etmiştir. Bu Milletin tarihinde ayrı bir yeri olan Gelibolu Yarımadası artık orman mühendisleri için de daha da farklılaşmıştır.

4.1.2. Ali Fuat ARDIÇ (1946-1988)

27.09.1946 yılında Çanakkale Biga'da doğan Ardiç, ilk ve ortaokulu Biga'da tamamladı. Ailesinin me-mur olması münasebeti ile liseyi

Gölcük'te bitirdikten sonra İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesine girdi ve Kasım 1969 yılında mezun oldu (Orman Mühendisleri Odası Üye No.: 2605). İlk görev yeri olarak Muğla Orman Bölge Müdürlüğü Yatağan Orman İşletme Müdürlüğünde Orman Bölge Şefi refikliğine 04.11.1969 tarihinde ataması yapılmıştır. Bilahare 01.04.1970-30.09.1971 tarihleri arasında vatani görevini yapmak üzere askerlik hizmetine katılmıştır. Askerlik hizmetinden sonra 10.11.1971-27.06.1972 yılları arasında Muğla Orman Bölge Müdürlüğü Nazilli Orman İşletme Müdürlüğü Orman Bölge Şefi refiki olarak görev yapmıştır. 27.06.1972-16.05.1979 tarihleri arasında Nazilli Orman İşletme Müdürlüğü Sarcaova Orman Bölge

Şefi olarak çalışmıştır. Başarılı çalışmalarını neticesinde terfi ederek 16.05.1979 tarihinde Adana Orman Bölge Müdürlüğü Feke Orman İşletme Müdürlüğüne Müdür Yardımcısı atanmıştır. 31.03.1980 tarihinde bu sefer Balıkesir Orman Bölge Müdürlüğü Alaçam Orman İşletme Müdürlüğüne Müdür Yardımcısı ataması yapılmıştır. 23.5.1988 tarihinde Muğla Orman Bölge Müdürlüğünde Muğla Orman İşletme Müdürü olarak göreve başlamıştır.

11.09.1988 Pazar günü Muğla Orman İşletme Müdürlüğünün Yerkeseik Orman Bölge Şefliği Çatak-dere Serisi 113 No.lu bölgede saat 15.50'de bilinmeyen bir sebeple orman yangını çıkmıştır. Ardıç, orman yangınına haber alır almaz hemen yangın mahalline koşmuş, yangının başında hem işçileri sevk ve idare etmiş hem de bizzat yangın söndürme çalışmalarına katılmıştır. Bu sırada rüzgârın ani yön değiştirmesi neticesinde duman ve alevler içinde kalarak 42 yaşında hayatına veda etmiştir. Ardıç, mesleğinin en verimli çağında yönetici kadrosunda mesleğimizin ilk teknik eleman kaybıdır. Ardıç'ın hafızalardan silinmemesi için Muğla Orman Bölge Müdürlüğü tarafından yaptırılan gölet ve çeşmeye (Muğla-Gökova Orman İçi Dinlenme Yeri Şehit Ali Fuat Ardıç Çeşmesi) ismi verilmiştir. Muğla Belediyesi de bir caddeye Orman İşletme Müdürü Ardıç'ın ismini vererek onu sonsuza kadar yaşatma kararı ile orman camiasını sevindirmiştir. Ayrıca Balıkesir Orman Bölge Müdürlüğü, Alaçam Orman İşletme Müdürlüğünde "Şehit Orman İşletme Müdürü Fuat Ardıç Hatıra Ormanı (50 ha)" tesis edilerek bir vefa örneği gösterilmiştir. En azından bir çeşmeye ve hatıra ormanı tesis edilerek ismi

yaşatılmaya çalışılmıştır. Mesleği uğruna hayatını kaybeden Ali Fuat Ardıç, Türkiye Ormancılar Derneği tarafından 20 Mart 1989 tarihinde düzenlenen 1988 yılındaki çalışmaları ve aktivitesi göz önünde bulundurularak, Muğla Orman Bölge Müdürlüğünün teklifi üzerine Yılın Ormancısı seçilmiştir. Ardıç, evli ve iki kız çocuğu babası idi.

4.1.3. Osman Erdal TİRYAKİ (1960-1995)

13.03.1960 tarihinde Nazimiye doğumlu olan Osman Erdal Tiryaki, Orman İdaresi ve Planlama (Amenajman) Dairesi Başkanlığına bağlı Orman Amenajman Heyetine mühendis olarak atanmış ve bu görevine 15.02.1982 tarihinde başlamıştır. 10.10.1983-31.05.1984 tarihleri arasında Bolu Orman Baş Müdürlüğü Aladağ Orman İşletme Müdürlüğü emrinde aday mühendis, 31.05.1984-17.09.1990 tarihleri arasında ise mühendis olarak görev yapmıştır. 17.09.1990-15.10.1991 tarihleri arasında Adana Orman Bölge Müdürlüğü Saimbeyli Orman İşletme Müdürlüğü emrinde mühendis, aynı Orman İşletme Müdürlüğü emrinde 15.10.1991-17.06.1992 tarihleri arasında Orman İşletme Müdür Yardımcısı olarak çalışmıştır. 23.06.1992-22.10.1993 tarihleri arasında Kahramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğü Kahramanmaraş Orman İşletme Müdürlüğü emrinde Orman İşletme Müdür Yardımcılığı yapmıştır. 22.10.1993-30.12.1993 tarihleri arasında Adana Orman Bölge Müdürlüğü Osmaniye Orman İşletme Müdürlüğü emrinde mühendis, aynı Müdürlük emrinde 30.12.1993-19.07.1994 tarihleri arasında Orman İşletme Müdürü olarak çalışmıştır. 20.07.1994-07.11.1995 tarihleri arasında Kah-

ramanmaraş Orman Bölge Müdürlüğü Antakya Orman İşletme Müdürlüğü emrinde Orman İşletme Müdürü iken 25.10.1995 tarihinde Antakya Orman İşletme Müdürlüğü Uluçınar Orman İşletme Şefliği sınırları içerisinde çıkan orman yangınına yanarak 08.11.1995 tarihinde Çukurova Tıp Fakültesinde hayatını kaybetmiştir. Antakya Orman İşletme Müdürlüğü girişinde fotoğrafı ve özgeçmişi asılıdır.

4.1.4. Osman ÇOLPAK (1945-1997)

1945 yılında Antalya'nın Serik ilçesinde doğdu. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinden 1968 yılında mezun oldu. Orman Teşkilatında değişik yerlerde görev yaptıktan sonra Antalya Orman Bölge Müdürlüğünde Mühendis olarak çalışıyordu. 21 Temmuz 1997 Pazartesi günü çıkan orman yangınına söndürme çalışmaları sırasında kahramanca ve fedakârca çalışırken şiddetli rüzgârla yangının yön değiştirmesi neticesi alevler arasında kalarak hayatını kaybetti. 29 yıllık meslek hayatı olan Çolpak, evli ve 2 kız babası idi. Antalya Orman Bölge Müdürlüğünde bir toplantı salonuna ismi verilmiştir.

4.1.5. Ali YAĞBASAN 1957-1989)

20 Ağustos 1989 günü İzmir Orman Bölge Müdürlüğü Bayındır Orman İşletme Müdürlüğüne bağlı Tire Orman İşletme Şefliği yaptığı sırada Hisarlık Mevkiinde çıkan orman yangınına, canı pahasına müdahale eden Orman Mühendisi Ali Yağbasan rüzgârın aniden yön değiştirmesi sonucu alevler arasında kalarak hayatını kaybetmiştir.

4.2. Orman Korumasında (Kaçakçılar Tarafından Canına Kıyılanlar) Canını Feda Eden Or- man Mühendisleri

Orman korumasında canını feda eden orman mühendislerinin isimleri tazminat ödemek için 25.02.2016 tarihi esas alınarak Orman Zararlarıyla Mücadele Dairesi Başkanlığınca hazırlanan listeden alınmıştır. Bu listede en eski tarih 1991 yılıdır. Listede toplam 41 kişi vardır. Bunların içinde 13'ü yaralanma hadisesidir. 28'i ise ölümdür. Yangın listesinde olan isimlerden Abdullah Aydın ve Oğuz Yüce de bu listede yer almıştır. Dolayısıyla korumada hayatını kaydedenlerin bilgileri yangında hayatını kaybedenler kadar sağlıklı değil ve geçmiş kapsamamaktadır. Ormancılık Teşkilatının kuruluşundan itibaren bu uğurda hayatını kaybedenler mutlaka belirlenmeye çalışılmalıdır. Bilhassa kaçakçılığın yoğun olduğu dönemlerde bu konuda çok kişi hayatını kaybetmiş olabilir. Bunların geçmişten günümüze tek tek listesi çıkarılmalıdır.

4.2.1. Mehmet SOYDİNÇ (1936-1963)

İlk Orman Amenajman Planı Adapazarı Hendek'te 1917 yılında yapılmıştır. İlk Planın yapıldığı Sakarya Orman Bölge Müdürlüğü Hendek Orman İşletme Müdürlüğüne Kurumsal Kimlik çalışması yapılmıştır. Bu Kurumsal Kimlik Kitabı Soydinç'e şu ifadeler ile ithaf edilmiştir. "Hendek Orman İşletme Müdürlüğü Kurumsal Kimlik Kitabı, 29.04.1963'te Hendek'te şehit edilen Karadere Orman İşletme Şefi Orman Yüksek Mühendisi Mehmet Soydinç'in aziz hatırasına ithaf edilmiştir." Soydinç'in hakkındaki aşağıdaki bilgiler Ali Hadi Al-

kan tarafından Orman Mühendisliği Dergisi'ndeki "Meslekte Bir Şehit Daha" isimli yazısından aynen alınmıştır. Bu yazı aynı zamanda Hendek Orman İşletme Müdürlüğü Kurumsal Kimlik Kitabı'nda da aynen yer almaktadır. Bazı ifadeler yeni nesle örnek olması için olduğu gibi muhafaza edilmiştir.

Hendek'te Karadere Orman Bölge Şefi Orman Yüksek Mühendisi Mehmet Soydinç'i öldürdüler. Olay 08.04.1963 günü Hendek-Akyazı Orman İşletmeleri sınırında Dirim-Dirim, Karabakkal ormanlarını tahrip eden kalabalık bir kaçakçı grubunun faaliyetine Orman Bölge Şefinin müdahalesinden ileri gelmiştir. Sözü edilen ormanlarda 40-50 kişilik bir kaçakçı kafilesine rastlayan mıntıka (orman) muhafaza memuru, kaçakçıların ölüm tehditleri ve tazyiki üzerine durumu raporla orman bölgeye bildirmiş ve yardım istemiştir. Orman Bölge Şefi de gecenin geç saatlerinde beraberine Nahiye Jandarma Karakol Komutanı ile bir er ve (orman) muhafaza memurunu alarak 50 kilometrelik dağ yollarını aşır vaka yerine gitmiştir.

Kındıra yaylasında kaçakçıların silâh atışlarına maruz kalan ekip nefis müdafaası mecburiyetiyle mukabele etmiş ve bu arada jandarma erinin mavzerinden çıkan bir mermi sekerek kaçakçıların elebaşısı Akyazı'nın Yeniköy'ünden Recep Baştan'ın karnına saplanarak ölümüne sebep olmuştur.

Olay adli yönden incelenmekte iken kan gütmeye hırsıyla hareket eden maktulün kardeşi oğlu Ziya Baştan 29.04.1963 Pazartesi günü bölgesine hareket etmek üzere halden öteberi alıp, cipine binmekte olan Mehmet Soydinç'i arkasından üç mermi atmak suretiyle katlettiler.

Bir anda şehri altüst eden acıklı olay etrafta duyulmuş ve çevrede derin bir üzüntüye sebep olmuştur. Gayet soğukkanlı olan katil, önceden tasarladığı suikastını, planlı bir şekilde devam ettirmiş ve şehrin ara sokaklarından sıyrılmağa muvaffak olmuştur. Olay anında cipte bulunan Jandarma Çavuşunun ve bölge kâtibinin atışları kalabalık sebebiyle boşa gitmiş, yapılan takip; o sırada yağan şiddetli yağmur ve yolda bir kadının yanlış yön göstermesi yüzünden başarısız olmuştur. Sonradan Jandarmanın Akyazı'da yaptığı sıkı takibat ile ele geçirilen katil suçunu itiraf etmiştir. Ayrıca olay şahitlerinin ifadeleriyle de kati tanınması yapılmıştır. Büyük bir tertiple yapılan hadisenin bir kişi ile başarılamayacağı ve suç ortakları bulunduğunu göz önüne alan zabıta ve adli makam diğer suç ortaklarının meydana çıkarılması için çalışmışlardır. Orman İşletmemiz, şehit meslektaşımızın naaşını bütün Hendeklilerin gözyaşları arasından alarak İstanbul'a götürmüştür. Kadıköy Osmanağa Camiinde namazı kılınmıştır. Orman Fakültesi Öğrencileri, İstanbul, Adapazarı Baş Müdürleri, Yeşil Türkiye Ormancılar Cemiyeti, Hendek, Adapazarı, İzmit, İstanbul Orman İşletme Müdürleri ve teknik elemanları, (orman) muhafaza memurlarının katıldığı hazin bir törenle Karacaahmet Mezarlığındaki ebedî istirahatgâhına tevdi etmişlerdir.

Merhumun nüfus kâğıdında kendi el yazısı ile not edilmiş hal tercümesini veriyorum: Mehmet Soydinç, Ali oğlu, Rabia'dan doğma, Doğum yeri Kilis, Doğum 1936, 1945-1950 Cumhuriyet İlk Okulu, 1950-1953 Kilis Orta Okulu, 1953-1955 Gaziantep Lisesi, 1955-1960 Orman Fakültesi, 1961-1963 Askerlik.

4.2.2. Ömer EŞEN (1945-1985)

Henüz kırk yaşında iken 4 Temmuz 1985 tarihinde saat 09.00 sularında Isparta/Sütçüler'de makamında dört kurşunla vazifesi başında katledilen Orman İşletme Müdürü Ömer Eşen'in katili 30 Temmuz 1985 tarihinde yakalanarak Adaletle teslim edilmiştir. Eşen, 1945 yılı Fethiye doğumlu olup İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinden 1969 yılında mezun olmuştur. Evli ve iki erkek evlada (Deniz ve Derya isimlerinde) sahipti. Oğlu Derya'da baba mesleğini seçerek İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinden 1992 yılında mezun oldu. Dönem arkadaşımızdır. Şu an Düzce Üniversitesi Orman Fakültesinde profesör öğretim üyesidir.

4.3. Bölücü Terör Örgütleri Tarafından Görevi Esnasında Katledilen Orman Mühendisleri

4.3.1. Yaşar ÖZTAŞ (1951-1993)

1951 Sivas'ta dünyaya geldi. 1972 yılında İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinden mezun olduktan sonra aynı yıl Amasya Orman Bölge Müdürlüğü Amasya Orman İşletme Müdürlüğü emrinde Orman Yüksek Mühendisi olarak göreve başlamıştır. Daha sonra sırasıyla İskilip Orman İşletme Müdürlüğü, Akdağmadeni Orman İşletme Müdürlüğü, Zonguldak Orman Bölge Müdürlüğü Devrek Orman İşletme Müdürlüğü, Bolu Orman Bölge Müdürlüğü Mengen Orman İşletme Müdürlüğü, Zonguldak Orman Bölge Müdürlüğü Bartın Orman İşletme Müdürlüğü emrinde görev yaptıktan sonra Erzurum Orman Bölge Müdürlüğü Şenkaya Orman İşletme Müdürü olarak ataması yapılmıştır.

1990 yılında Artvin Orman Bölge Müdürlüğü Plan ve Proje Şube Müdürü olarak ataması yapılmış bu görevi sürdürürken 1992 yılında Erzincan Orman İşletme Müdürü olarak ataması yapılmıştır. Aynı yıl Erzurum Orman Bölge Müdür Yardımcılığına atanmıştır.

Erzurum Orman Bölge Müdür Yardımcılığı görevini yürütmekteyken 12.10.1993 yılında Şoförü Muzaffer Şahintürk ve Şenkaya Orman İşletme Müdürü Hacı Mehmet Sırma ile birlikte Erzurum ili Şenkaya ilçesi sınırlarında bulunan Akşar-Göle Karayolunun Kosor Boğazı mevkiinde gerçekleştirilen bölücü terör örgütünün (PKK) yol kesme eyleminde vahşice katledilmiştir. Evli ve 2 çocuk babasıdır. Meslektaşımızın ismi ölümsüzleştirilmek adına Erzurum Orman Bölge Müdürlüğüne misafirhaneye verilmiştir. Yaşar Öztaş Eğitim Merkezi ve Misafirhanesidir. Aynı zamanda bu iki meslektaşımızın ve şoförlerinin fotoğrafları ve öz geçmişleri misafirhane girişine asılmıştır. Ayrıca Erzincan Orman İşletme Müdürlüğü girişinde de bulunmaktadır.

4.3.2. Hacı Mehmet SIRMA 1954-1993)

01.01.1954 yılında Erzincan ili, Çayırılı ilçesinde dünyaya geldi. 1977 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesinden mezun olduktan sonra aynı yıl Erzincan Ağaçlandırma Mühendisi olarak göreve başlamış, sırasıyla Siirt Ağaçlandırma Mühendisi, Erzurum Orman Bölge Müdürlüğü Şenkaya Orman İşletme Müdürlüğü Kılıçboğazı Orman İşletme Şefi ve Şenkaya Orman İşletme Müdürü olarak görev yapmıştır.

Şenkaya Orman İşletme Müdürü olarak görev yapmakta iken

10.12.1993 yılında Erzurum Orman Bölge Müdür Yardımcısı Yaşar Öztaş ve Şoförleri Muzaffer Şahintürk ile birlikte Erzurum ili Şenkaya ilçesi sınırlarında bulunan Akşar-Göle Karayolunun Kosor Boğazı mevkiinde gerçekleştirilen bölücü terör örgütünün (PKK) yol kesme eyleminde vahşice katledilmiştir. Evli ve 3 çocuk babasıdır. Meslektaşımızın ismi İstanbul/Avclar ilçesinde bir okula verilmiştir. Şehit Hacı Mehmet Sırma İmam Hatip Ortaokuludur. Memleketinde değil de İstanbul'a bir okula isminin verilmesinin detayı araştırılmamıştır.

Erzincan Orman İşletme Müdürlüğünü denetimim esnasında Tercan Orman İşletme Şefliğinin arazi incelemelerinden gelirken Erzincan Otlukbeli ilçesinin Ağaççığam köyü yakınından geçerken Merhum Hacı Mehmet Sırma'nın kabrinin bu köyde olduğunu ifade ettiler. Bunun üzerine Müfettiş Ömer Ender Yavuz, Erzincan Orman İşletme Müdür Yardımcısı Hüsnü Çelik, Tercan Orman İşletme Şefi Burak Yalçıntaş ve Tercan Ağaçlandırma ve Toprak Muhafaza Şefi Rahile Arzu Şafak'la birlikte kabri ziyaret ettik. Arzu Hanım, daha önce Erzurum Orman Bölge Müdürlüğü Ağaçlandırma ve Silvikültür Şube Müdürlüğü yapmış şu an Doğu Anadolu Ormancılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğünde Müdür olan Selami Öksüz Beyefendi'nin tavsiyesi üzerine kabrin başına bir adet mavi ladini kendisinin diktiğini ifade etti. Bu husus kurum kültürü ve kurum kimliği dahası vefa açısından beni o kadar çok sevindirdi ki tarifi mümkün olamaz. Onun için ilgili meslektaşlarımıza ayrı ayrı teşekkür ettim.

4.3.3. Nazım ARTAR (1965-1992)

1965 yılında Bingöl Genç'te doğan Artar, 1985 yılında İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinden mezun olmuştu. Orman Mühendisleri Odasının 5226 No.lu Üyesi Nazım Artar'ı Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yaşanan terör olaylarında yitirdik. İlk görev yeri olan Elazığ Orman Bölge Müdürlüğü Bingöl Orman İşletme Müdürlüğünde Merkez Orman İşletme Şefi olarak (iki ay) görev yapan Artar, 4 Ağustos 1992 günü, Bingöl'de karayolunu kesen PKK'lı militanlardan arabasıyla kaçmak isterken açılan yayılım ateşi sonucu hayatını yitirdi.

4.3.4. Ahmet YANEN (1962-1991)

1960 Bingöl Genç'te doğan Yanen, 1986 yılında İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinden mezun olmuştu. Bingöl'ün Solhan ilçesinde Orman İşletme Şefliğini yürütürken Solhan Memurlar Lokalinde ilçenin kaymakamı, savcısı ve Orman Muhafaza Memuru Fevzi Kaplan'la birlikte kimliği belirlenemeyen eşkıyalar tarafından silahlı bir saldırı sonucu 28 Nisan 1991 tarihinde katledildi. Yanen evliydi, gözü yaşlı bir ana-baba ile babasız büyüyecek henüz bir yaşını doldurmamış kızı Mervenur'u bırakmıştı.

4.4. Bölücü Terör Örgütleri Tarafından Askerlik Vazifesi Esnasında Katledilen Orman Mühendisleri

Bölücü terör örgütleri tarafından askerlik vazifesi esnasında katledilen orman mühendislerinin listesi Mehmetçik Vakfından temin edilebilir. Burada bir başlangıç olması için iki meslektaşımızdan bahsedildi.

4.4.1. Hasan Güçlü (1970-1997)

Orman Mühendisleri Odasının 6216 No.lu Üyesi Hasan Güçlü Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yaşanan terör olaylarında asteğmen olarak yaptığı askerlik görevi sırasında katıldığı bir çatışmada hayatını kaybetmiştir. 1970 yılında Antalya-Serik'te doğan Güçlü, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinden 1991 yılında mezun olmuştu. Meslektaşımızın ismi Antalya/Serik ilçesinde bir okula verilmiştir. Serik Hasan Güçlü Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesidir. Önceki ismi Serik Hasan Güçlü Ticaret Meslek Lisesidir.

4.4.2. Hasan Bahçevan (1966-1993)

Kargı (Çorum) Orman İşletme Müdürlüğü denetimim esnasında Kırazbaşı Orman İşletme Şefliği hudutlarında Müdürün Çeşmesi diye anılan yerde Çeşmenin üzerinde "Şehit Asteğmen Orman Yüksek Mühendisi Hasan Bahçevan Çeşmesi 1966-1993" yazısı vardı. Aynı gün öğleden sonra Erenlerköş Orman İşletme Şefliğine giderken Hacıhamza'da Şehit Hasan Bahçevan adına hem ilkokul hem de ortaokulun olduğunu gördük. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yaşanan terör olaylarında vatani görevi sırasında Şirvan'da bir çatışmada hayatını kaybetmiştir. Hem doğum tarihi itibarıyla hem de asteğmen olmasına bakılırsa Müdür Çeşmesi ismi ile anılması ona gösterilen saygıdandır. Bahçevan, Çorum/Kargı ilçesi Hacıhamza beldesindedir. (Şu anda belde statüsü kaldırılmıştır.)

ORMAN VE AV DERGİSİ, YAYIN KURULU EKLEMESİ: 09 Eylül 1965 tarihinde, Eskişehir Orman İşletme Müdürü; Sıtkı Çapanoğlu ve Miha-

lıççık Orman İşletme Şefi Suphi Artun, işletme şefliği kâtip mutemedi tarafından, Orman İşletme Şefinin odasında kurşunlanarak şehit edilmiştir. İşletme Müdürü Sıtkı Çapanoğlu'nun kendisi hakkındaki bir yolsuzluk tahkikatı için geldiğini öğrenen katil, bu cinnet anının devamında tabancasını kendi başına yönelterek intihar etmiştir. Bölge Şefi Suphi Artun, aldığı üç kurşun yarasıyla hemen olay yerinde vefat etmiş, İşletme Müdürü Sıtkı Çapanoğlu ise oradaki ilk müdahaleden sonra helikopterle Eskişehir Devlet Hastanesine kaldırılmış ve derhal ameliyata alınmıştır. Güçlü bünyesine, özenli bir bakıma ve iyileşme emarelerine rağmen, olaydan üç gün sonra; 12.09.1965 gününün akşamında Hakkın rahmetine kavuşmuş, 14.09.1965 günü memleketi olan İnebolu'da gözyaşları içinde defnedilmiştir. Sıtkı Çapanoğlu, 1922 yılında dünyaya gelmiş, 1946 yılında İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinden mezun olmuş, muhtelif yerlerde sürdürdüğü orman işletme şefliği ve orman işletme müdürlüğü görevlerinden sonra Eskişehir Orman İşletme Müdürlüğüne atanmıştır.

Erzincan, 1922 doğumlu olan Orman Mühendis Muavini Suphi Artun, Bolu Orman okulunu 1941 yılında bitirerek, farklı yerlerde ve son olarak Mihalıççık orman bölge şefliği görevinde bulunmuştur. Merhumun cenazesi ailesinin isteği üzerine getirildiği Ankara'da, teşkilatın üst düzey katılımı ile toprağa verilmiştir.

Her iki meslek şehidimizin kaybı, yurтта ve ormancılık camiasında büyük teessür yaratmıştır. Zamanın Orman Genel Müdürü Mehmet Niyazioğlu ve Eskişehir Orman Bölge Müdürü M. Cemal Dolay'dır;

merhumla ve yaralıyla çok yakından ilgilenmiş, bu zor ve kederli süreçte ailelerin yanlarında olmuşlardır. Acı olay, 1965 yılı Ekim ayına ait "Orman ve Av" dergisinde Mehmet Ankan imzasıyla ve "İKİ ŞEHİDİMİZ" başlığıyla ayrıntılı olarak yer almıştır. Ayrıca Cemal Dolay'ın "ACI HATIRALAR" ve Abdülkadir Kalıpsız'ın "ÇAPANOĞLU" adlı makalelerine de aynı dergide yer verilmiştir.

Görev şehidimiz merhum Sıtkı Çapanoğlu'nun oğlu olan Hasan Basri Çapanoğlu, Düzce Orman Tekniker okulu 1969 yılı mezunu olup, OGM'ndeki hizmetleri sonrasında emekli olarak yerleştiği Ankara'da ikamet etmektedir. Orman ve Av dergisi yayın kurulu olarak bizler de vatani uğrunda canını feda eden tüm şehitlerimizi ve Ormancı Meslek Şehitlerimizi saygıyla anıyor, sonsuz rahmetler diliyoruz...

5. SONUÇLAR VE TEKLİFLER

Toprak kıt bir kaynaktır. İnsanlığın varlığını devam ettirmesi toprağı iyi kullanmasına bağlıdır. Çünkü toprak kaybolursa hayatta her şey ve herkes zarar görecektir. Tarım ve ormancılık faaliyetlerinin esas kaynağını oluşturan toprağın muhafazası ve gerektiği şekilde kullanılabilmesi, ülkenin geleceği ve halkın refahı bakımından da önemlidir. Bu sebeple toprak, insan hayatının vazgeçilmezidir.

Toprak sevgisi evlat sevgisi gibidir. O da şefkat ve emek ister, nimetlerini bunu gösterenlere verir (Türk Atasözü). Bu söz toprağı işleyenin ondan faydalanacağını dar bir manasını ifade etmesinin ötesinde toprak emek verilirse yani toprak uğruna can verilirse vatan olur, ona o kadar sahip olursun. Sen sahip olursan vatan batmaz.

Eşimi, atımı verebilirim, çünkü benimdir! Toprak verilmez, çünkü devlettir (Mete Han).

Mete Han'ın bu sözü orman mühendisleri için adeta hayat düsturu olmuştur. Çünkü yüksek tahsil yapıp da köylerde hizmet veren tek meslek grubu idi (Kırış, 2004). Bu sebeple meslektaşlarımızdan hanımını doğum için hastaneye götürürken yolda kaybedenler olmuştur. Hakikaten her şeyimi verebilirim ama toprağın koruyucusu ormanımı vermem diye canlarını bile feda etmişlerdir.

Ormancılık Teşkilatı, tarihten silinmek istenen bir Milletin küllelerinden yeniden doğuşun, binlerce insanın cesaretiyle, gücüyle ve azmiyle nasıl "vatan" toprağına dönüştüğünü gösteren Çanakka- le Zaferinin kazanıldığı, her karış toprağına sıksan Şüheda fışkıracak olan binlerce şehidi sinesinde cem eden Gelibolu Yanımadası topraklarında taşrada en yetkili ve en üst amirlerinden biri olan Orman Bölge Müdürünü bir orman yangınında burada toprağın koynuna teslim ederek orman korumasının vatan savunmasına eş değer olduğunu tescillemiştir.

Vatani uğrunda canını feda eden orman mühendislerinin bir kısmının ismi eğitim merkezine veya toplantı salonuna verilmiştir. Bir kısmı adına çeşme yaptırılarak veya hatıra ormanı tesis edilerek ismi yaşatılmaya çalışılmıştır. Yangında hayatını kaybeden beş meslektaşımızın (Talat Göktepe, Ali Fuat Ardıç, Osman Erdal Tır- yaki, Ceyhan Güven ve Ali Yağbasan) anısını yaşatmak için Orman Genel Müdürlüğünce 2014 yılında orman yangınlarıyla mücadele için alınan helikopterlere isimleri verilmiştir. Terör hadiselerinde hayatını kay-

beden meslektaşlarımızın bazı- rının ismi okullara verilmiştir. Ve- fa'nın İstanbul'da sadece bir semt ismi olarak kalmaması için bu bü- yük önem arz etmektedir. Çünkü geçmişini bilmeyen geleceğe ışık tutamaz, güvenle bakamaz.

Bir Kurumun Kurumsal Kimlik açı- sından en önemli bileşeni kurum kültürüdür. Kurum kültürünün de ana unsurlarından biri de kahra- manları ve mitlerdir. Bu sebeple kahramanlarımızı unutturmama- mız lazımdır.

Orman Genel Müdürlüğü Şehit- lerini anma günü tertip etmeli- dir. Bunu ya Şehitler Günü olan 18 Mart'ta, ya da Hava Şehitlerini Anma Günü 15 Mayıs'ta veya en üst yetkiliyi kaybettiğimiz 25 Tem- muz olabilir. Fakat 18 Mart 21 Mart Dünya Ormancılık Günü'nü içine alan Orman Haftası ve Ağaç Bayra- mı haftasına yakın olması, 25 Tem- muzun ise 15 Temmuz Demokrasi ve Milli Birlik Günü ile yakın olması sebebiyle yapılamayabilir. 15 Mayıs Hava Şehitlerini Anma Günü ile birlikte yapılarak hem de yangın sezonu başlatılabilir. Fakat bura- da da yangın ön plana çıkabilir. Diğer ormancılık çalışmaları ge- reğince yer alamayabilir. En ideali her orman bölge müdürlüğü ken- di bölgelerinin çalışma şartlarına göre mümkünse bir şehidin şehit olma tarihini esas alarak veya yak- laşık bir gün belirleyerek o günü ve haftayı şehitleri anma ve geçmişe saygı olarak değerlendirmelidir. Bu haftada kuruma bağlılık ve kurum aidiyetini sağlamak için çeşitli et- kinlikler düzenlenmelidir. Orman işletme müdürlüklerinde emekli meslek büyüklerinin hatıralarını ve eski ormancılık çalışmalarının anlatılacağı toplantılar tertip edil- melidir. Kurum kültürünün aktarı-

lacağı sohbetler tertip edilmelidir. Yeni nesil geçmişteki çalışmalarını ve şartları bilmiş olur. Kuruma olan bağlılığı artar.

Kahramanlarımızı unutmamamız için bir de Orman Genel Müdürlüğü Şehitler Albümü hazırlamalıdır. Bu albüm için öncelikle orman fakülteleri ve ormancılık araştırma müdürlüklerince araştırma yapıları olarak yöresel ve meslek grubuna göre geçmişten günümüze şehitler belirlenmelidir. Bütün ormancılık çalışmalarında ağaçlandırma vb. hayatını kaydedenler kayıt altına alınmalıdır. Bunların tek tek listesi oluşturulmalıdır. Bu isimlerin tespiti için de tüm meslek gruplarının mezun olduğu okullardan mezunların sayısı alınmalıdır. Sonra bu mezunların akıbeti araştırılmalıdır. Ayrıca her sivil toplum (meslek grubu) kendi şehitleri için araştırma yapmalıdır. Şehitlerini belirlemelidir. Orman Mühendisleri Odası ile Türkiye Ormancılar Derneği orman mühendisleri için, Yeşil Türkiye Ormancılar Derneği orman mühendis muavinleri için, Ormancı İktisatçılar Derneği mali sorumlular için, Orman Teknikerleri Derneği teknikerler için, Orman Muhafaza Memurları ve Emeklileri Derneği orman muhafaza memurları ve işçi sendikası işçiler için şehitler albümü hazırlamalıdır. Bu albümler kaliteli ve mükemmel baskı şeklinde yapılmalıdır. Orman Genel Müdürlüğü Kuruma çalışmaya başlamadan hayatını kaybeden bir orman mühendisini albümüne almamalıdır. Fakat Orman Mühendisleri Odası ister üye olsun ister üye olmasın bir orman mühendisini albümünde göstermelidir.

Bu makale fotoğraflarla daha zenginleştirilebilir. Özgeçmişler bir standartta yazılabilir. Fakat bu-

rada gaye ormancılığın sosyokültürel yapısına vurgu yapmaktır. Daha detaylı araştırma yapıp albümler hazırlanacağından bütün bunlar daha mükemmel ve daha güzel olarak orada yer alacaktır.

Dünya'da ormancılığın sosyokültürel yapısı biraz daha ön plan çıkmaktadır. Bu sebeple gayem birkaç makale ile bu konulara dikkat çekip detaylı araştırmalar için konuyu ehline, fakültelere ve araştırmacılara bırakmaktır.

Kurum ve mesleğin itibarını ve saygınlığını artırmak herkesin vazifesidir. Bu kurum ve bu meslek geçmişi, bilgi birikimi, yaptığı faaliyetler ve çalışmalarla, dahası bu ülkenin en ücra köşelerinde sessiz ve sedasız bıraktığı izlerle ve vurduğu mühür ile bunu fazlasıyla hak etmektedir. Biraz ufuk ve vizyon sahibi olmak yeterlidir. Bu sebeple yeni nesle geçmişi anlatıp geleceğe ışık tutmasını sağlamalıyız. Geçmişte çekilen sıkıntılar, yorgunluklar ve dahası canı pahasına bu mesleği ileri taşıyanların hakkı zayı olmamalıdır. Çünkü kuş uçmaz, kervan geçmez yerlerde bu ülkenin her karış toprağını dantele gibi işlemişlerdir. Bu mesleğin itibarı, saygınlığı ve şanı için herkes görev başı yapmalıdır.

Teşekkür; Bazı bilgilerin temin edilmesinde katkıları olan Enver Demirci'ye, Tefik Büyükgözü'ye, Kamuran Birinci'ye, Kamil Tolgay Dursun'a, Asalettin Aksu'ya, İbrahim Kırkgeçit'e, Nejat Çelik'e ve Hüsnü Çelik'e teşekkür ederim.

6. KAYNAKLAR

Alkan A. H., 2012, "Meslekte Bir Şehit Daha" Orman Genel Müdürlüğü, Adapazarı Orman Bölge Müdürlüğü, Hendek Orman İşletme

Müdürlüğü Kurumsal Kimlik Kitabı, 75 s., Ankara.

Aytmatov, C., 2018, Toprak Ana, Ötüken Neşriyat, Çeviren, R. Özdek, 135 s., İstanbul.

Birand, H., 1968, Alıç Ağacı İle Sohbetler, TÜBİTAK Yayınları, 2001 Baskısı, 339 s., Ankara.

Çelik, N., 2014, Orman Toprak El Kitabı, Gülen Ofset Matbaacılık, 156 s., Eskişehir.

Çelik, N., 2015, Ateşle Savaşan Ormancılar, Gülen Ofset Matbaacılık, 259 s., Eskişehir.

Güneş, Y. ve Aydın Coşkun, A., 2004, Çevre Hukuku, Kazancı Kitap Yayınevi, 212 s., İstanbul.

Kantarci, M. D., 1987, Toprak İlmi, İÜ Orman Fakültesi Yayınları Yayın No.: 3444/387, 370 s., İstanbul.

Kırış, R., 2004, Bir Sevdaya Doğru, Yeşil Türkiye Dergisi, S 584, s. 13-17, Ankara.

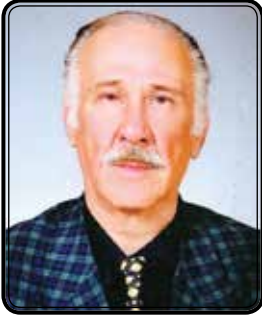
Martı, H., 2013, Hadisler Ekseninde Çevre Ahlakı, 158 s., İstanbul.

OGM, 2009, Orman Genel Müdürlüğü Stratejik Plan 2010-2014, 138 s., Ankara.

OGM, 2012, Orman Genel Müdürlüğü, Adapazarı Orman Bölge Müdürlüğü, Hendek Orman İşletme Müdürlüğü Kurumsal Kimlik Kitabı, 75 s., Ankara.

OGM, 2015, Türkiye Orman Varlığı 2015, 36 s., Ankara.

Vefat Eden Üyelerimiz

Erol İNDELEN

Balkaradağı – 1940
İ.Ü. Orman Fak. – 1971
Bodrum – 09.06.2019

*Sonsuzluğa uğurladığımız üyelerimize
Tanrı'dan rahmet, yakınlarına ve meslek kamuoyumuza başsağlığı dileriz.*

GİDENLERİN ARKASINDAN

Martılar kanat çırparken gün batımında,
Kaç güneş çırpındı batarken, kan kırmızı sularda.
Utançtan mı, yoksa zorlanmadan mı?
Yüzü kıpkırmızı olmuş,
Martıların kanatlarına tutunmuş,
Batmamak için direniyor.
Ama nafile...
Zaman kendi bildiğince işliyor,
Devran dönüyor,
Karanlık ve koskoca bir boşluk bırakarak
Batan batıyor, giden gidiyor.
Acılar kaybolmuyor hiçbir zaman,
Zaman gömüyor acıyı küllere,
yalnızca hafifletiyor.

Ali Erhan Özer
2018 Ağustos

KAÇIŞ

Önlerinde koca bir su,
Gözlerde ölümün korkusu,
Kafalarda karaya
bir an önce varma arzusu.
Sürü sürü botlar,
Botlarda erkekler, kadınlar, çocuklar,
Eğer başarılırlarsa,
Yeni bir hayata kucak açacaklar.

Önlerinde koca bir su
Dünyanın ayıbı sularda,
Ölüm koşar adım
Suda çırpınan insanlarda,
Ya çocuklar, her şeyden habersiz
Gah suda, gah karada,
Onlarda kayboluyor bu arada.
Dalgalar, suda şaha kalkan atlar
Kocaman çocuk gözlerde,
hiç yaşanmamış hayatlar.

Ali Erhan Özer
2017 Eylül

TOD - Türkiye Ormancılar Derneği

Tuna Caddesi No:5/8

Kızılay / Ankara

T. 0.312 433 84 13 **F.** 0 312 433 26 64

www.ormancilarderneği.org

Türkiye Ormancılar Derneği

@ormancilarderne

türkiyeormancilarderneği

Üyelik Aidatları İçin

Türkiye Ormancılar Derneği
Ziraat Bankası - Yenişehir Şubesi
Şube Kodu 471

IBAN TR25 0001 0004 7139 7751 3950 02 (TL)

Hesaplarımıza yaptığınız
üyelik aidatı ve diğer ödemeleriniz için
Türkiye'nin tüm Ziraat Bankası
şubelerinden kesinlikle
herhangi bir masraf alınmayacaktır.

Derneğimizin yıllık üyelik aidatı 60 TL'dir

